

San Mateo

¹ Yaa jaduñ myiñ cujaay nebiaty ja'a Jesús yhap tieedyhajxy jecy xiøhajty. Abraham xiøhajty ja'a jawyi-inháltäbä. David xiøhajty ja'a cujecy jaac miiñäbä.

² Ja'a Abraham yhuung, Isaac je'e xiøhajty. Ja'a Isaac yhuung, Jacob je'e xiøhajty. Ja'a Jacob yhuung tu'ug, Judá je'e xiøhajty. May ja'a Judá ja'a piuhya'ay hñajty miøødä. ³ Ja'a Judá yhuunghajxy, Fares hajxy xiøhajty møødä Zara. Ja'a Fares tiajhajxy, Tamar je'e xiøhajty. Ja'a Fares yhuung, Esrom je'e xiøhajty. Ja'a Esrom yhuung, Aram je'e xiøhajty. ⁴ Ja'a Aram yhuung, Aminadab je'e xiøhajty. Ja'a Aminadab yhuung, Naasón je'e xiøhajty. Ja'a Naasón yhuung, Salmón je'e xiøhajty. ⁵ Ja'a Salmón yhuung, Booz je'e xiøhajty. Ja'a Booz tiaj, Rahab je'e xiøhajty. Ja'a Booz yhuung, Obed je'e xiøhajty. Ja'a Obed tiaj, Rut je'e xiøhajty. Ja'a Obed yhuung, Isaí je'e xiøhajty. ⁶ Ja'a Isaí yhuung, David je'e xiøhajty. Mänitä David tiägøøyy gobiernähajpä. Mänitä Urías yajyagho'cä mänaa ja'a tsip jiadyiijän. Coo ja'a Urías yho'cy, mänitä David ja'a Urías tio'oxiøjc wyiingpøjcä. Mänitä David yaghuungpaaty. Salomón ja'a yhuung hajxy yajxøhajty.

⁷ Ja'a Salomón yhuung, Roboam je'e xiøhajty. Ja'a Roboam yhuung, Abías je'e xiøhajty. Ja'a Abías yhuung, Asa je'e xiøhajty. ⁸ Ja'a Asa yhuung, Josafat je'e xiøhajty. Ja'a Josafat yhuung, Joram je'e xiøhajty. Ja'a Joram yhuung, Uzías je'e xiøhajty. ⁹ Ja'a Uzías yhuung, Jotam je'e xiøhajty. Ja'a Jotam yhuung, Acaz je'e xiøhajty. Ja'a Acaz yhuung, Ezequías je'e xiøhajty. ¹⁰ Ja'a Ezequías yhuung, Manasés je'e xiøhajty. Ja'a Manasés yhuung, Amón je'e xiøhajty. Ja'a Amón yhuung, Josías je'e xiøhajty. ¹¹ Ja'a

Josías yhuung tu'ug, Jeconías je'e xiøhajty. Jimä Jeconías ja'a piuhya'ay hänajty miøødä. Mänitä judíoshajxy hadsip yajnøcxä jäguem Babilonia-naaxooty.

¹² Jim hajxy chánaadiaacpøjcy Babilonia. Jimä Jeconías ja'a yhuung yajxøhajty Salatiel. Ja'a Salatiel yhuung, Zorobabel je'e xiøhajty. ¹³ Ja'a Zorobabel yhuung, Abiud je'e xiøhajty. Ja'a Abiud yhuung, Eliaquim je'e xiøhajty. Ja'a Eliaquim yhuung, Azor je'e xiøhajty. ¹⁴ Ja'a Azor yhuung, Sadoc je'e xiøhajty. Ja'a Sadoc yhuung, Aquim je'e xiøhajty. Ja'a Aquim yhuung, Eliud je'e xiøhajty. ¹⁵ Ja'a Eliud yhuung, Eleazar je'e xiøhajty. Ja'a Eleazar yhuung, Matán je'e xiøhajty. Ja'a Matán yhuung, Jacob je'e xiøhajty. ¹⁶ Ja'a Jacob yhuung, José je'e xiøhajty. Coö ja'a María yhuung hänajty tøø myiñ tøø quia'ay, ja'a Jesúshajpä, mänitä José ja'a María wyiingpøjcy. Ja'a Jesús, Cristo je'e xiøhajty; paady yaa quiejxä hädaa yaabä naaxwiin maa højtscøxpän.

¹⁷ Nämajmacts ja'a Jesús ja'a yhap ja'a tieedy hänajty miøødä, møødä Abraham møødä David. Y jaac nämajmacts ja'a yhap ja'a tieedy hänajty miøødä, møødä Salomón møødä Jeconías. Mänitä judíoshajxy yajnøcxä Babilonia-naaxooty. Y jaac nämajmacts ja'a Jesús ja'a yhap ja'a tieedy hänajty miøødä, møødä Salatiel møødä José. Mänitä Cristo myiñguiahy.

¹⁸ Yaa jadhñ myiñ cujaay nebiä Jesucristo myiñguiahyän. Ja'a Jesucristo tiaj, María hänajty je'e xiøhaty. Tøø hänajty tiødiägø'øy coö ja'a Maríahajxy hänajty piøga'añ møødä José. Pero cajnä hajxy hänajty piøcyñä, mänitä María quiähxø'cy coö hänajty yhuung-møødä. Ja'a Dioshespírituhaam hänajty tøø yhuung-paady. ¹⁹ Jadhñ ja'a judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty, coö ja'a to'oxiøjc yhuungpáadät jabiøcy, mänit jadhñ yhøxmájtsänät. Pero miøød ja'a José hojioot hänajty;

cabä María hänajty ñäxø'øwø'øwa'añ. Mänitä José wyi-inmahñdyhajty coo ja'a María yhøxmádsät hamee'ch, nebiä María jaduñ quia'a yajtsáhdiúnät. ²⁰ Yhuuc wiin-mahñdyhajpy ja'a José hänajty, mänit miaaho'cy. Mänitä Diosmoonsä wyiinhijxy cuma'ayhaam. Tsajpootyp hänajty chooñ. Mänitä José ñämaayyá:

—José, David miich hijty mhaphajpy mdeedyhajpy. Ca'a mdajy ca'a mmay. Hoy jaduñ coo ja'a María mwi-ingpógät. Dioshépírituhaam jaduñ tøø yhuungpaady. ²¹ Ya'ayhána'c jaduñ yhuunghadaamby, ja'a Jesúshajpä. Coo ja'a quiu'ug ja'a piojpä quiädieey yajnähwa'adsaanä, paady jaduñ xiøhata'añ Jesús.

²²⁻²⁵ Coo ja'a José mia'abiädø'cy, mänit quiudiuuñ neby hänajty tøø ñäma'ayíjäm ja'a Diosmóonsäm. Mänitä María wyiingpøjcy. Pero cab hajxy ñimiøødmaawä høxtä coonä ja'a María ja'a Jesús yajmiññä. Ja'a coobhuung, je'eds jaduñ miingahw. Jesús jaduñ xiøhajty. Coo ja'a Jesús jaduñ myiiñguiah, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduñ nebiä Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy jecy quiu-jahyyän:

Huungpaadaamb ja'a cäxyiihána'c tu'ug.

Ya'ayhána'c yhuunghadaamby.

Jue'e xiøhata'añ, Emanuel.

Je'eduhñ ñänøømby coo ja'a Dios hajxy xmiøødhájtäm.

2

¹ Ja'a Jesús, jim jaduñ myiiñguiah maa ja'a cajpt jaduñ xiøhatiän Belén, jim Judeanaaxooty. Ja'a Herodes, je'e hänajty tuumb gobiernä. Jim je'e hänajty chäna'ay maa ja'a mõjcajptän Jerusalén. Mänitä jäya'ayhajxy jim näje'e miejch maa ja'a Heródesän. Jäguem hajxy hänajty tøø chooñ maa ja'a xøø piädsømiän. Madsa'ahøxtaabiä hajxy hänajty wiädity. ² Mänit hajxy yajtøøyy:

—Maa ja'a judíos guobiernähajxy, ja'a tøø myiñ tøø quia'ayäbä. Jäguem højts ja'a miadsa'a tøø nnähee-bøøyyä, jim maa ja'a xøø piädsømiän. Paady højts yaa tøø nmiñ tøø nmech neby højts jadhun nwiingudsähgó'øwät.

³ Coo ja'a gobiernä Herodes jadhun miädoyhajty møødä Jerusalénpä-jäya'ayhajxy nägøxiä, mänit hajxy tiägøøyy tajpä maabiä. ⁴ Mänitä Herodes miøjyaaxy ja'a teedy-wiindsøn

—Maa ja'a Cristo myina'añ quia'awa'añ, ja'a Dios quiexaambiä.

⁵ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Beléncajptótiäc jadhun myina'añ quia'awa'añ yaa Judeanaaxooty. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpä jecy cu-jahy nebiä Dios miänaañän:

⁶ Ja'a cajpt jadhun xøhjäpä Belén, jim Judeanaaxooty, jimä wiindsøn tu'ug myina'añ quia'awa'añ; je'ečh ja'a ngu'ug xyhane'emáanäp, ja'a judíoshajxy; paadiä Beléncajpt jadhun yajmäbaada'añii nebiä møjcajptän.

⁷ Mänitä Herodes miøjyaaxy hamee'ch ja'a madsa'ahøxtaabiähajxy. Mänitä Herodes yajtøøyy:

—Mäduhnajtä ja'a madsa'a quiahxø'tsohñ.

⁸ Coo ja'a Herodes tøyhajt miooyyä, mänitä miänáangumbä:

—Nøcx ja'a pigäna'c hajxy jim yajtøw Belén. Naxy hajxy hoy mdehm yajtøwät. Coo mbáadät, mänitøch hajxy min xyhawaanä, nébiøch jim nøcxy nwiingudsähgøøbiä.

⁹⁻¹⁰ Mänitä madsa'ahøxtaabiähajxy tiu'ubøjcy. Jim hajxy ñøcxy Belén nebiä Herodes hänajty tøø miäna'añän. Mänitä madsa'a hajxy jadähooc yhíjxcumbä, ja'a hajxy hänajty tøø yhuug hijxpä jäguem maa ja'a xøø piädsømiän. Mänit hajxy jiaanč tehñ xioondaacy. Mänitä

madsa'a hajxy piadu'ubøjcy. Mänitä madsa'a jim tøyä tiänaaxiøjpy maa ja'a pigäna'c-huung hänajty yhitiän naaxyp. Tøyä ja'a madsa'a hänajty quiuhajnaxy maa hänajty quio'na'ayän. ¹¹ Mänitä madsa'ahøxtaabiähajxy tiøjtägøøyy. Jimä regalo hajxy hänajty miøødä caajjooty. Mänitä pigäna'c-huung hajxy yhiijxy møødä tiaj María. Mänitä pigäna'c hajxy wyiinijicädaacy; wyiingudsähgøøyy hajxy jaduñ. Mänitä quiaajä hajxy yaghawaach. Mänitä oro hajxy yajpädsøømy møødä poom møødä mirraperfume. Pa'agxuu'p je'e; tsow ñøcxy. Mänitä pigäna'c hajxy jaduñ ñä'a mooy. ¹² Mänit hajxy wyiimbijnä. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a quiajphajxiän. Wiingtuum hajxy ñøcxøøñä; cab hajxy jim ñaxøøñä maa ja'a Heródesän. Hiñ, tøø hajxy hänajty yhawáañäxä cuma'ayhaam coo hajxy jim quia'a naxøøñät.

¹³ Coo ja'a madsa'ahøxtaabiähajxy hänajty tøø wyiimbijnä, mänitä José ja'a Diosmoonsä tu'ug wyiinijxy cuma'ayhaam, ja'a tsajpootypä. Mänitä José ñämaayä:

—José, pädø'og. Nøcx hajxy jim Egiptonaaxooty møødä mhuung møødä mdo'oxy. Jim hajxy mmäh-mø'owät høxtä coonä nhawáañämät coo hajxy mwiimbídät. Paady hajxy mbäyø'ogät neby yø'ø mhuung xquia'a yaghó'cät. Ja'a Herodes, xyhøxta'awáañäp yø'ø mhuung jaduñ; xyajyagho'ogáañäp jaduñ.

¹⁴ Mänitä José piädø'cy. Mänitä Joséhajxy jim jiaançh nøcxy Egipto møødä yhuung møødä tio'oxy. Mänitcoods hajxy tiehm tiu'ubøjcy. ¹⁵ Jim hajxy hänajty miäh-mø'owa'añ Egipto. Høxtä ja'a Herodes hó'ogäp, mänit hajxy hänajty wyiimbijtagatsa'añ. Jequiän ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpä hänajty tu'ug tøø quiujaay nebiä Dios miänaañän: “Nhøxyaaxpädsøømáambiøch ja'a nhuung jiiiby Egiptonaaxooty.” Y coo ja'a Joséhajxy jim jiaançh nøcxy Egipto, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduñ.

¹⁶ Coo ja'a Herodes ñajuøøyy coo hänäjty tøø wyiin-høøñii ja'a madsa'ahøxtaabiädøjc, mänitä Herodes jioot-ma'ty. Mänitä Herodes ja'a pigäna'c yajyagho'cä nägøxiä, pønjaty ja'a mejtsjumøjtpä hänäjty ca'a yaghabejpnä, ja'a hajxy hänäjty tsänaabiä Belén møødä Belén mäwiingón. Hix, tøø hänäjty mejtsjumøjt yhijnä coo ja'a madsa'a quiähxø'tsohñ, ja'a madsa'ahøxtaabiädøjc-hajxy hänäjty tøø yhíxiäbä. ¹⁷⁻¹⁸ Jaduhñ ja'a Diosmädia'agy tiøjiájumbä nebiä Jeremías hänäjty jecy tøø quiujaayän:

Jim maa xiøhatiän Ramá,

jimä Raquel ja'a yhuung ñäjøøyy ñaxuu'ch.

Coo ja'a yhuung yaghó'cäxä, paady quia'a jootcapxmøcpøgaanä.

Ja'a Jeremías, je'e ja'a Diosmädia'agy jecy yajwa'x.

¹⁹ Coo ja'a Herodes yho'nä, jimnä ja'a Joséhajxy hänäjty Egiptonaaxooty. Mänitä José ja'a Diosmoonsä tu'ug wyi-inhíxcumbä cuma'ayhaam, ja'a tsajpootypä. Mänitä José ñämaayyä:

²⁰ —Pädø'øg, wiimbit hajxy møødä mhuung møødä mdo'oxy. Nøcx hajxy Israelnaaxooty. Tøø jäya'ayhajxy yho'nä, ja'a mhuung hajxy hijty xyagho'ogáanäbä.

²¹ Mänitä Joséhajxy piädø'cy møødä yhuung møødä tio'oxy. Mänit hajxy jim jiaançh nøcxy Israelnaaxooty.

²² Mänitä José miädoyhajty coo Arquelao hänäjty guo-biernähajnä jim Judeanaaxooty maa ja'a tieedy Herodes hänäjty tøø guobiernähatiän. Mänitä José chähgøøyy. Cab hänäjty jim ñøcxaannä Judeanaaxooty. Wiingtuum hajxy ñøcxy Galileanaaxooty, nebiä José hänäjty tøø yhawáanäxän cuma'ayhaam. ²³ Coo hajxy jim miejch Galileanaaxooty, mänit hajxy jim chänaadiaacpøjcy maa ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret. Coo hajxy jim chänaadiaacpøjcy, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhñ maa jaduhñ myiñän cujaay coo ja'a Jesús hänäjty ñäma'awa'añii coo

jim̄ chooñ Nazaret. Ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy jaduhñ jecy cujahy.

3

¹ Cujecy ja'a Juan ja'a mäyajnäbejpä jim̄ miejch Judeanaaxooty pactuum. Ja'a Diosmädia'agy hänajty yajwa'xyp. ² Mänitä Juan tiägøoyy mädiaacpä. Mänit miänaañ:

—Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy; habaadáannäp jaduhñ coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

³ Ja'a Isaías, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä, je'e hänajty jaduhñ jecy tøø quiujaay:

Jim̄ä jäya'ay tu'ug yaaxwädity pactuum:

“Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy, nebiä mwiindsón hajxy hoy mjøbhíxät;

hoy hajxy jaduhñ mwiingudsähgø'øwät.”

Ja'a Juan jaduhñ nänøømä.

⁴ Ja'a Juan, camellopøjt hänajty wyithajpy; wajhac hänajty wiøønhajpy. Chu'chp mu'u hänajty je'e; yhuucypy cunaaxmøjtsiinnøø hänajty. ⁵ Majiäya'ay ja'a Juan hänajty ñämečhii. Jerusalén hajxy hänajty näje'e chooñ. Näje'e hajxy hänajty chohmbä Judeanaaxooty møødä Jordánmøjnøøbaha. Yhamädoowhidáanäp ja'a Juan miädia'agy hajxy hänajty. ⁶ Mänitä piojpä quiädieey hajxy ñägapxy. Mänitä hajxy jim̄ yajnäbejtä ja'a Juángäm maa ja'a Jordánmøjnøøjän.

⁷ Mänitä Juan yhijxy coo hänajty ñämečhii ja'a fariseoshajxy nämay møødä saduceoshajxy. Ja wi'i ñäbetaamb hajxy hänajty je'ebä. Ja'a fariseoshajxy, hoy hajxy hänajty jiaančh tehñ quiudiuñ ja'a Moisés miädia'agy. Ja'a saduceoshajxy, wiingä cuhdujt hajxy

hänajty miøødä; cab hajxy hänajty miäna'añ coo hajxy jiuypiojtägatsa'añ. Mänitä Juan miänaañ:

—Hay, møjcu'u, caj mijts hoguiuhdujt mnä'ägädä møødä. Paady hajxy mja wi'i ñäbetaambä nebiä Dios hajxy jaduñ xquia'a yajcumädówät, túhmäts. ⁸ Hoy hajxy mwädítät neby hajxy jaduñ myajcähxó'ögät coo ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy hänajty tøø mjaančh najtshixø'øy. ⁹ Cab hajxy jaduñ mmäná'anät: "Abrahámhøch hijty nhaphajpy ndeedyhajpy, páadyhøch ja'a Dios jaduñ xquia'a yajcumädowa'añ." Mänitä Dios jaduñ xyajnáhwá'adsät coo ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy mnajtshixó'ówät, ca'a jie'eguiøxpä coo ja'a Abraham hajxy hijty mhaphaty mdeedyhaty. ¹⁰ Pøn hoy ca'a wädijp, jaduñ mäwíinäts je'e nebiä quepychaajän, ja'a ca'a tømhhajpä. Piuxaamby hajxy je'e; mänit hajxy ño'oga'añ. Paady hajxy hoy mwädítät nebiä Dios hajxy jaduñ xquia'a yajcumädówät. ¹¹ Tøyhajt mijts nyajnäbety nøøhaam neby hajxy jaduñ myajcähxó'ögät coo ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy tøø mnajtshixø'øy. Pero xii jäya'ay tu'ug jiaac miñ høxhaam; je'eds mäböjnäbä ja'a Dioshespíritu hajxy xmio'owaamb. Xyajnáhwa'ads xyajcuhwa'adsaamb hajxy jaduñ. Maas mēcä cuhdujt je'e miøødä quejeečh høøch. Cábøch cuhdujt nnä'ägä møødä ni weeñtiä maa jaaya'aguiøxpän. ¹² Ja'a jäya'ayhajxy, coo ja'a trigo hajxy hänajty tøø tiexy, tøgooty hajxy nøcxy piäda'agy. Pero ja'a trigohac, naaxwiin je'e quia'ay. Jaduñ mäwíinäts jäya'ayhajxy quia'awa'añ haxøøgtuum, ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ca'a najtshixø'øwaambä. Cøjxta'axiøø hajxy jüiby chaačhpøga'añ.

¹³ Mänitä Jesús miehch maa ja'a Juan hänajty miäyajnäbetiän jim maa ja'a Jordánmøjnøøjän. Galilea ja'a Jesús hänajty tøø chooñ. Näbetaamb hänajty je'ebä. ¹⁴ Mänitä

Juan ja'a Jesús ñämaayy:

—Cab jaduñ yhäxø'øy cooçh miïch nyajnäbétät; maas hoy hijty jaduñ cooçh miïch cu xyajnäbejty.

¹⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Høøch yajnäbéjtäc neby jaduñ ngudiúunämät nebiaty ja'a Dios xyhanéhäm.

Mänitä Juan jaduñ miänaañ:

—Ween nyajnäbétät.

¹⁶ Mänitä Jesús ñäbejty. Mänit je'e tiø'ødspädsøømy. Mänitä tsajt yhäwaach. Mänitä Jesús ja'a Dioshespíritu yhiixy coo hánajty miänacy nebiä palomän, coo hoy yhänaaguiäda'agy ja'a Jesús quiuhduum. ¹⁷ Mänitä Dios jim quiapxy tsajpootyp:

—Høøch nHuung yø'ø. Njaançh tehñ chójpiøch jaduñ. Jaançh tehñ jiootcújc-høch nniijiäwø'yii ja'a nHuungcøxpøch.

4

¹ Mänitä Dioshespíritu ja'a Jesús wioonøcxy pactuum. Jimä Jesús hánajty jia wi'i ñäma'awa'añii ja'a mõjcu'ugóngäm coo haxøøg jiatcø'øwät.

² Juxychägui'xxøø ja'a Jesús hánajty jim tøø yhity jaguiay. Ni xøøm ni coods hánajty tøø quia'a cay. Mänit yäho'pøjcä. ³ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a mõjcu'ugóngäm. Ja wi'i yagiatcø'øwáanäp ja'a Jesús hánajty haxøøg. Mänitä mõjcu'ugong miänaañ:

—Pø miïch ja'a Dios tøyhajt xyHuunghajp, näma'aw yø'ø tsaa coo ween chajcaagyquiojy.

⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduñ ja'a Diosmädia'agy miäna'añ: “Ca'a quiaaguiähajtiä ja'a jäya'ayhajxy miädsänaaby hädaa yaabä naaxwiin; mõødä Diosmädia'agy hajxy miädsäna'ay.”

⁵ Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxy jim Jerusalén. Ja'a Dioscajpt je'e jim. Mänitä Jesús miødwiimbejtä ja'a mõjtsajtøjcuhduum. ⁶ Mänit ñämaayyá:

—Pø miičh ja'a Dios tøyhajt xyHuunghajp, cuhdøpxnax jii. Caj miičh nej mjádät. Jaduhñ ja'a Diosmädia'agy miäna'añ:

Ja'a Dios ja'a mioonsä hane'emaamb, ja'a hajxy jim tsajpootypä coo miičh xcwieendähädät.

Xchehñhidaamb miičh hajxy nej miičh tsaajooty jaduhñ mga'a cuhnébät.

⁷ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pero nøm ja'a Diosmädia'agy miänaambä: “Cabä Dios ja'a mWiindsøn mjøjcapxó'owät.”

⁸ Mänitä møjcu'ugong ja'a Jesús wioonøcxcumbä maa ja'a tunän, ja'a jaančh tehñ quiøxpä. Mänitä Jesús yajnähixøoyy ja'a naax ja'a cajpt cøxiä hädaa yaabä naaxwiin, coo ja'a jäya'ayhajxy miøjjä jiaančhä. ⁹ Mänitä Jesús ñämaayyá:

—Høøčh nje'e yø'øduhñ cøxiä mäduhñtiä jii quiähxø'ogy. Coočh miičh jijnä'a xwyiingudsähgó'owät, mänitäts yø'ø ngøxy mó'owät.

¹⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jäwa'ads miičh jim, møjcu'u. Jaduhñ ja'a Diosmädi-a'agy miäna'añ: “Dios hajxy mwiingudsähgó'owäp, ja'a hajxy mWiindsønñhajpiä. Cab jaduhñ wiingpä mwiingudsähgó'owät.”

¹¹ Mänitä møjcu'ugong wyiimbijnä; nidiuhñ ja'a Jesús miähmøoyy. Mänitä Jesús ñägädaacä ja'a Dios mióonsäm ja'a tsajpootypä. Mänit je'e piuhbejtä.

¹² Coo ja'a Jesús miädoyhajty coo ja'a Juan hänajty tøø chumyii, mänit jim ñøcxy Galileanaaxooty. ¹³ Mänitä Jesús jim ñaxøoyy maa ja'a Nazaretcajptän, pero cab jim

miähmøøyy. Mänit jim chänaadiaacpøjcy maa ja'a cajpt jaduhñ xiøhatiän Capernaum. Jimäts je'e Galileamejypia'a maa ja'a Zabulón yhap yhoc-hajxy chäna'ayän. Jimä Neftalí ja'a yhap yhoc-hajxy chänaabiä. ¹⁴ Coo Ja'a Jesús jim chänaadiaacpøjcy Capernaum, tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduhñ nebiä Isaías hänajty jecy tøø quiujaayän, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä:

¹⁵ Ja'a naax maa ja'a Zabulón yhap yhoc-hajxy chäna'ayän, maa ja'a Neftalí yhap yhoc-hajxy chänaabiän,

jimä tu'u ñaxø'øy mejypia'a, jim Galilea, jim maa ja'a ca'a judíoshajxy chäna'ayän.

¹⁶ Ja'a jäya'ayhajxy hijty haxøøgwädijpä, tøø ja'a piojpä quiädieey hajxy yajnähwáatsäxä.

Ja'a jäya'ayhajxy hijty hagoonstuum ca'awaambä, nøcx-aamb hajxy je'e jim tsajpootyp,

coo ja'a piojpä quiädieey hajxy tøø yajnähwáatsäxäbä.

¹⁷ Mänitä Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä ja'a Diosmädia'agy. Mänit miänaañ:

—Najtshixø'øw ja'a mhaxøøgcuhdujt hajxy. Habaadáannäp jaduhñ coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

¹⁸ Jimä Jesús hänajty miejypia'ayo'oy maa ja'a Galileamejiän. Mänitä jäya'ay metsc yhijxy, ja'a Simón, ja'a xøhajpä Pedro, møødä piuhya'ay Andrés. Hacxmats hajxy hänajty tiuunghajpy. Jimä yhacxjohmd hajxy hänajty miejypiäda'aga'añ. ¹⁹ Mänitä Simónhajxy ñämaayyä ja'a Jesúsäm:

—Jam hajxy wädíjtäm. Jue'e mijts mduunghajpy, hacxmats; wiingtuung mijts nmo'owaamby. Nyajnähixø'øwaamby mijts nebiä jäya'ay hajxy myajwiingapxø'øwät ja'a Diosmädia'agy.

²⁰ Tuunä je'eduhñ ñä'ä mänaañ, mänitiä ja'a yhacxjohm̄d hajxy ñajtswidsoøyy; mänit ja'a Jesús hajxy piadu'ubøjcy.

²¹ Mänitä Jesús jiaag hädaacy mejypia'a. Mänitä Zebedeo yhiixy mөөdä yhuunghajxy, ja'a Jacobo mөөdä Juan. Jiiby hajxy hänajty yhäña'ay barcojooty. Yhacxjohm̄d hajxy hänajty yxaxodsøøby. Mänitä Jesús ja'a Jacobo miøjyaaxy mөөdä Juan. ²² Tuunä hajxy jaduñ ñä'ä mädooyy, mänitiä hajxy piädsøømy barcojooty; mänit ja'a Jesús hajxy piadu'ubøjcy; yajmähmøøyy ja'a tieedy hajxy jiiby barcojooty.

²³ Mänitä Jesús tiägøøyy wädijpä cajpt-cajpt jim̄ Galilea. Mädia'agy-yajwa'xpä jaduñ wiädijty coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. Homiädyii cajptä hänajty ñøcxy, jiiby hänajty yajnahixø'øy maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän. May ja'a jäya'ay yajmøcpøjcy. Homiädyii pa'amä jaduñ yajnajxy. ²⁴ Mänitä mädia'agy jaduñ wiädijty ja'a Jesúscøxpä jim̄ maa jaduñ xiøhatiän Siria. Mänitä pa'amjäya'ayhajxy yajmejtsä maa ja'a Jesúsän, pønjaty ja'a møjcu'u mөөd, mөөd pønjaty ja'a pojpa'am mөөd. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay quiøxy yajmøcpøjcy. ²⁵ Mänitä Jesús piadu'ubøjcä ja'a majiäya'ay. Jim̄ Galilea hajxy hänajty näje'e chooñ. Näje'e hajxy hänajty chooñ maa ja'a majc-hagajptän, näje'e Jerusalén, mөөdä Judea mөөdä Jordánmøjnøø'awiimb.

5

¹ Coo ja'a Jesús ja'a majiäya'ay yhiixy, mänit ñøcxy tunguhduum. Mänit yhøxtaacy naaxwiin. Mänit ñämejtsä ja'a jiamiøødhajxy. ² Mänit tiägøøyy yajnahixøøbiä. Mänit miänaañ:

3 —Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty jaduhñ yajpejxp. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo hajxy jim ñøcxa'añ maa ja'a Diosán.

4 'Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty jootmay-hajp. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy quiapxmøcpøga'añijäm.

5 'Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty mee'xxieemy hidaamb. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy mio'owa'añijäm nebiaty ja'a Dios tøø yajwiin-waanø'øy.

6 'Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty ja'a joot tsojp coo hajxy hoy quiudiúnät. Puhbedáañäp hajxy jaduhñ Diósäm.

7 'Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty hojioot møød. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy ñäxu-udsa'añijäm.

8 'Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty haxøøgwiin-mahñdy ca'a møød. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy yhixa'añ.

9 'Jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ pønjaty capxcuhgä-daacp maa ja'a tsip piädø'øguiän. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo ja'a Dios hajxy yhuunghada'añijäm.

10 'Tsaächpøjp ja'a jäya'ayhajxy näje'e coo hoguiuh-dujt hajxy miøødä; pero jootcujc hajxy jaduhñ yhida'añ. Paady hajxy jootcujc yhida'añ, coo hajxy jim ñøcxa'añ maa ja'a Diosán.

11 'Jootcujc hajxy mhida'añ, hoy ja'a jäya'ayhajxy hänajty xjia nämä'ay haxøøg, hoy ja'a jäya'ayhajxy hänajty xjia tuna'añ haxøøg, hoy ja'a jäya'ayhajxy hänajty xjia nähøønø'owa'añ hoñejpiä ja'a høøchcøxpä.

12 'Jaanä jaduhñ hajxy jecy tøø chaaächpøjpä, ja'a Dios-mädia'agy hajxy jecy yajwá'xäbä. Pero xoonda'ag hajxy,

jootcugø'øw hajxy; jimä hoybä weenbä hajxy mjaančh tehṃ piaada'añ jim tsajpootyp.

¹³ 'Ja'a caan, coo ja'a tiaamdspä tiägóyyät, cab jaduḥṇ mänaa tiaamdsóñät. Tøø jaduḥṇ mia'ady. Mänitä jäya'ayhajxy yhøxwøjy, mänit hajxy yajteeñ. Jaduḥṇ mäwíinäts mijts nebiä caanän hädaa yaabä naaxwiin; coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mnajtshixó'øwät, mmá'adäp hajxy jaduḥṇ.

¹⁴⁻¹⁶ 'Ja'a cajpt, ja'a tunguhduum hijpä, caj mänaa yhixtägoyyii. Y coo ja'a cera hajxy ño'ogy, cab hajxy jaduḥṇ ñähjujpety cachpa'c. Caj pues. Jiiby hajxy jaduḥṇ piäda'agy cøxp maa ja'a ceratoyøhñdiän, nebiä jäya'ayhajxy nägøxiä quiudøø'xójøät jiiby tøgooty. Jaduḥṇ mäwíinäts mijts, hoy hajxy mwädítät nebiä jäya'ay hajxy jaduḥṇ xyhíxät coo hajxy hánajty hoy mwädity. Mänitä jäya'ayhajxy wyiingudsähgø'øwät ja'a nDeedyhájtäm jim tsajpootyp.

¹⁷ 'Páadyhöch yaa tøø nmiñ tøø nmech hädaa yaabä naaxwiin nébiøch mijts jaduḥṇ nyajnáhixó'øwät nebiä Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot mgudiúnät, ja'a Moisés jecy quiujáhyyäbä, ja'a Diosmoonsähajxy yajwá'xäbä, ja'a hajxy hädaa yaabä naaxwiimbä. Cábøchä Diosmädia'agy nyajcuhdägoyya'añ. Cab hajxy jaduḥṇ mmáná'anät cooçh nyajcuhdägoyya'añ.

¹⁸ Tøyhájtthøch mijts nnäma'ay, mäduhñtiä ja'a tsajtwiing miähmø'øwa'añ, mäduhñtiä hädaa yaabä naaxwiin miähmø'øwa'añ, cabä Diosmädia'agy quiuhdägoyya'añ, ni weeñtiä, ni tu'lí'xytiädä, høxtä coonä hánajty tøø quiøxy habejnä. ¹⁹ Pønjaty ja'a Diosmädia'agy jaduḥṇ cudiumb, pønjaty ja'a wiinghänä'c jaduḥṇ yajnáhixøøby coo hajxy quiudiúumbät, je'eds hajxy mõj jaančh päda'agáanäp coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. Pero pønjaty ja'a Diosmädia'agy

ni weeñtiä ca'a cudiuumb, pønjaty ja'a wiinghäna'c yajñähixøøby coo hajxy quia'a cudiúnät, cab hajxy je'e mõj jaančh piäda'aga'añii coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. ²⁰ Míjtshøch jaduhñ nnämaaby, cabä ley-yajñähixøøbiädøjc-hajxy hoy wiädity ni ja'a fariseodøjc-hajxy. Coo mijts maas hoy mwädítät, mänit hajxy jim mnócxät cøxp maa ja'a Diosän. Pø cab hajxy hoy mwädita'añ, cab hajxy jim mnócxät.

²¹ 'Tøø hajxy mmädoyhaty nebiä mhap mdeedyhajxy hijty jecy miäna'añän: "Ca'a hajxy mjäya'ay-yagho'ogy coo ja'a cuduung hajxy xyajcumädówät." ²² Pero høøch mijts nnämaaby, pøn ja'a miäjøøn miädøjc mäjootma'p, je'eds cumädowaamb maa ja'a cuduungän. Pøn ja'a miäjøøn miädøjc nähwaambejp, je'eds cumädowaamb maa ja'a gobiernän. Pøn ja'a miäjøøn miädøjc nämaaby coo je'e quiuhmañø'y, je'eds jiiby ca'awaamb haxøøgtuum, maa ja'a jøøn mänaa quia'a pi'ičhän.

²³ 'Entonces, coo hajxy hänäjty tii mänaa myox-a'añ jiiby tsajtøgooty maa ja'a altarän, y coo hajxy mänit mjahmiédsät coo ja'a mmäjøøn mmädøjc hajxy hänäjty tøø xmiädsibø'y hotyiiguiøxpä, ²⁴ jim hajxy mnajtsconó'owät altarwiinduum, tijaty hajxy hänäjty myoxaamby. Mänit hajxy jim mnócxät maa ja'a mmäjøønän maa ja'a mmädøjcän, neby hajxy jaduhñ myajtødiägó'owät. Mänit hajxy mwiimbídät. Mänit hajxy mnøcxtägátsät maa ja'a altarän. Mänit hajxy myójxnät.

²⁵ 'Coo pøn hänäjty mänaa xñäxø'owø'owa'añ maa ja'a cuduungän, jayøjp myajtødiägó'owät tu'haamnøcxpä. Coo jim mga'a yajtødiägó'owät tu'haamnøcxpä, mänit hajxy xyajmédsät cuduungwiinduum. Mänitä cuduung xyajcø'ødägó'owät ja'a policíahajxy. Mänit hajxy xchúmat. ²⁶ Jiiby jaduhñ mmähmó'owät pujxtøgooty. Cab jaduhñ

mdsoj pädsómät. Mänit jadhun mbädsómät coo hānajty pedyii tøø mniyhøxjuubiädsømyii. Tøyhajt jadhun.

²⁷ Tøø hajxy mmädoyhaty coo jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miāna'añ coo hajxy mga'a tu'udägóyyät. ²⁸ Pero høøch mijts jadhun nnāmaaby, coo pøn wiingto'oxiøjc mānaa yhadsoy, nä'ägädä tu'udägooby je'eduhñ.

²⁹⁻³⁰ 'Coo tii hoyhadsojnä mhíxät, cab jim mmøjhée'p-nät ni mga'a nähdonät. Jadhun mnibiäda'agóøjät nebiä wiindspän nebiä cø'øducpäñ. Pø caj, jiiby hajxy mga'awa'añ haxøøgtuum.

³¹ 'Jadhunä jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miānaambä: "Coo pøn ja'a tio'oxiøjc mānaa yhøxmádsät, mänitā hagu-pøjnocy quióø'tsnät." ³² Pero høøch mijts jadhun nnāmaaby, coo pøn tio'oxiøjc mānaa yhøxmádsät, y cabä tio'oxiøjc hānajty nej tøø jiatcø'øy, coo ja'a to'oxiøjc wiingya'adiøjc jìjöpögó'owät, pues tu'udägóyyäp ja'a to'oxiøjc jadhun. Ja'a ya'adiøjc, ja'a hānajty jawyiin tøøbä yhøxmáchäbä, je'edsä pojpä møød. Y ja'a ya'adiøjc tøø jiaac jøjpögó'øyäbä, jaanä tu'udägooby je'ebä.

³³ 'Jadhunä jecyjiäya'ayhajxy hijty ñāma'ayii: "Pø tøø ja'a Dios hajxy mnāma'ay hamuumdu'joot coo hajxy hotyijjä mgudiuna'añ, tsipcøxp hajxy jadhun mgudiúnät." ³⁴⁻³⁶ Pero høøch mijts nnāmaaby coo hajxy tii mga'a yajwiinwaanø'owät nä'ä nägoobä. Coo hajxy hānajty tii myajwiinwaanø'owa'añ, cabä tsajpootypä hajxy mgapxpáadät, ni ja'a naaxwiimbä, ni ja'a Jerusalén, ni ja'a mgopc-hajxy. Hix, paadiä tsajpootypä hajxy mga'a capxpáadät je'eguiøxpä coo ja'a Dios jim yhäña'ay. Møød hädaa yaabä naaxwiin hajxy mga'a capxpáatpät je'eguiøxpä coo ja'a Dios yajtānaabiety. Møødä Jerusalén hajxy mga'a capxpáatpät je'eguiøxpä coo je'e Dyioscajtä. Møødä mhamdsoo copc hajxy mga'a capxpáatpät je'eguiøxpä coo ja'a mguhwaay hajxy hoy mga'a yajpó'owät, ni hajxy

hoy mga'a yagjiñ'ó'owät. ³⁷ Jaduhyyä hajxy mmäná'anät pø tøyhajt, pø caj. Coö hajxy waamb mjaac mäná'anät, ja'a møjcu'ugong hajxy jaduhñ xyajmänaamb.

³⁸ 'Tøø hajxy hijty mmädoyhaty nebiä jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miäna'añ: "Coo pøn cøxpänejpäiä xnä'ä tünät, myaghawiimbídäp jaduhñ." ³⁹ Pero høøch mi-jts nnämaaby: cab jaduhñ myaghawiimbídät; coö pøn xyhala'pø'ögät tu'nax, mjaac yégäp jaduhñ ja'a tu'naxpä, ween xjiaac hala'pø'ogy. ⁴⁰ Coö pøn mänaa xnäxø'owó'owät, coö ja'a mgamiixy hänäjty xpíøgaanä, myégäp jaduhñ møødä mnähgäjén. ⁴¹ Coö pøn hänäjty tii xyajtsømnøcxa'añ tu'kilómetro hadsip, mejtskilómetro mnä'ägä tsømnøcxät. ⁴² Coö pøn hänäjty tii xmiäyujwa'ana'añ, mmó'owäp jaduhñ. Tsipcøxp jaduhñ hotyiijä mmó'owät.

⁴³ 'Tøø hajxy hijty mmädoyhjäp nebiä jäya'ayhajxy hijty jegyhajty miänaambä: "Hoy ja'a mmägu'ughjäp mdsoc mba'häyówät; pero ja'a mmädsip, mmähänhädäp je'e." ⁴⁴ Pero høøch mijts nnämaaby: ca'a mmähänhaty pønjaty jaduhñ xmiädsiphjäp. Hoy hajxy mnänómät pønjaty haxøøg xnänøømb. Mnäxúudsäp hajxy pøn-jaty xmiähänhjäp. Mänuu'xta'ag ja'a Dios hajxy coö ween mio'oy ja'a hoyhajt ja'a weenhajt pønjaty xwyiin-wohmby xyhawohmb, pønjaty xyhäyoowhijxp. ⁴⁵ Jaduhñä Dios hajxy hoy xyhuunghädät, ja'a jim hijpä tsajpootyp. Jaayá'ayäts jaduhñ yajxøøhaamb maa ja'a jäya'ay hoybän chaads jim maa ja'a jäya'ay ca'awiindøybän. Jaayá'ayäts jaduhñ yajtuub maa ja'a jäya'ay hoybän chaads jim maa ja'a jäya'ay ca'awiindøybän. ⁴⁶ Cab hajxy tii mbäädät nä'ä tægøøbä coö ja'a mmägu'ughjäpähajtiä mmøødni-jiootpaadóøjät. Høxtä ja'a yajnähjuudiutpäðøjc-hajxy niçhojc nibia'häyóowäp. Pero coö ja'a mmädsip hajxy mmée'xät, mänitä Dios hajxy xyhuunghädät. ⁴⁷ Cab

jaduh_n ñejpiä coo ja'a mmägu'ughajpä hajxy mmøødni-jiootpaadyii. Hopiønä ñijiootpaadyii, hoy ja'a Diosmädi-a'agy hajxy quia'a ja määböcy. Pero coo ja'a mmädsip hajxy mmée'xät, hoy hajxy mgudiuñ. ⁴⁸ Ja'a nDeedyhájtäm, ja'a jim tsajpootypä, jaančh teh_m ñä'ägä hoy je'eduh_n yhity. Hoy hajxy jaduh_n mbahíjxpät.

6

¹ Naje'e ja'a jäya'ayhajxy jia wi'li yajcumaya'añ, paady hajxy jaduh_n ñibiäda'agyii nebiä hojiäya'ayän. Pero cab jaduh_n yhooyä coo hajxy jaduh_n yajcumáyät. Cab hajxy jaduh_n mbahix mbadúnät. Coo hajxy jaduh_n mbahix mbadúnät, cabä Dios hajxy xyhuunghádät, ja'a jim tsajpootypä. ² Jii jäya'ayhajxy naje'ebä, coo ja'a häyoobäya'ay ja'a xädø'øñ hajxy hänäjty tøø mio'oy, mänit hajxy tiägø'øy mädiaacpä jii by tsajtøgooty møød jim tu'haam. Paady hajxy jaduh_n miädia'agy, yajcumayaamb hajxy jaduh_n maa ja'a cu'ugän. Pero cabä Dios hajxy jaduh_n quiumayíjäm, je'eguiøxpä coo hajxy hänäjty jim tøø yajcumay maa ja'a cu'ugän. ³ Pero mijts, coo ja'a häyoobäya'ay xädø'øñ hajxy hänäjty tøø mmo'oy, cab hajxy waamb mmäná'anät. Ni pøn hajxy mga'a hawáanät, ni ja'a mmägu'ughajpähajxy. ⁴ Hamee'ch ja'a xädø'øñ hajxy jaduh_n myégät. Dios hajxy jaduh_n xyhíxäp; mänit hajxy jaduh_n xyhuunghádät.

⁵⁻⁶ Jii jäya'ayhajxy naje'ebä, täna'a ja'a Dios hajxy naxy pia'ya'axy jii by tsajtøgooty møød jim maa ja'a tu'ux-eñän. Pero cabä Dios hajxy tu'joot pia'ya'axy. Nä'ä yajcumayaamb hajxy jaduh_n maa ja'a cu'ugän. Pero cabä Dios hajxy jaduh_n quiumaya'añijäm. Tøyhajt jaduh_n. Pero mijts, hamee'ch ja'a Dios hajxy mba'yá'axät. Xyhíxäp xmiädówäp hajxy je'eduh_n; mänit hajxy xyhuunghádät.

⁷⁻⁸ 'Ja'a jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy ca'a mäbøjpä, cab hajxy ñajuø'øy waam̄baty ja'a Dios hajxy jia pa'ya'axy. Ja capxp hajxy jaduhñ ja naañ ja tsojc. Paady hajxy jaduhñ jia capxy cooc tyijy ja'a Dios hajxy jaduhñ miädowa'añí-jäm. Pero mijts, cab hajxy jaduhñ mbahix̄ mbadúnät. Hix̄, jäguemiä ja'a Dios ñajuø'øy tijaty hajxy hánajty myajmaajajpy. ⁹ Jaduhñä Dios hajxy mba'ya'axät:

Teedy, jim̄ miičh mdsäna'ay tsajpootyp;

ween miičh ja'a cu'ughajxy xwyiingudsähgø'øy.

¹⁰ Ween ja'a mmäjaa min̄ yaa myajcähxø'øgy hädaa yaabä naax̄wiin.

Ween ja'a jäya'ay ja'a mmädia'agy hajxy yaa xquiudiuunä hädaa yaabä naax̄wiin,

neby jim̄ xquiudiuunän tsajpootyp.

¹¹ Højts ja'a caayyøøc huucøøc móoyyác jabom-jabom.

¹² Højts ja'a nbojpa ngädieey méé'xác neby højts tøø nmämee'xiän ja'a højts tøø xñägädieeyø'øyäbä.

¹³ Ca'a højts xyajcädieey; pero pädáacác højts hodium neby højts jaduhñ nga'a cädiéeyät.

Miičh hanehm̄b; miičh ja'a mäjaa mmøød; miičh mõj jaančh homiänaajä. Amén.

¹⁴ 'Coo mijts jaduhñ mmämée'xät ja'a hajxy tøø xñägädieeyø'øyäbä, mänitä Dios hajxy jaduhñ xmiée'x-pät, ja'a nDeedyhajtäm ja'a jim̄ tsänaabiä tsajpootyp.

¹⁵ Pero coo wiinghäna'c hajxy jaduhñ mga'a mämée'xät, cabä Dios ja'a mbojpa mgädieey hajxy jaduhñ xmiée'xät.

¹⁶ 'Jii jäya'ayhajxy näje'e, coo hajxy hánajty yhayuuhada'añ, jaduhñ hajxy ñibiäda'agyii nebiä jootmayhapän. Paady hajxy jaduhñ ñibiäda'agyii, jaduhñ hajxy quiähxø'øga'añ jäya'awyiinduum coo hajxy hánajty yhayuuhaty. Tøyhájthøch mijts nnäma'ay, cab hajxy jaduhñ tii piaada'añ. ¹⁷ Pero mijts, cab hajxy jaduhñ

mnibiäda'agõøjät nebiä jootmayhajpä. Coo hajxy hä-najty mhayuuhada'añ, yajxon hajxy mniyhonõøjät mni-wyiimbujõøjät. ¹⁸ Jaduhñ hajxy mga'a yajcähxó'øgät maa ja'a cu'ugän pø mhayuuhajp hajxy hänajty. Hamee'ch ja'a Dios hajxy jaduhñ xyhíxät, ja'a ca'a cähxø'pä. Jaaya'ay hajxy jaduhñ xmio'owaamb ja'a hoyhajt ja'a weenhajt.

¹⁹ 'Cabä mjoot hajxy yaa mbädá'agät tijaty yaabä naaxwiin. Haagä ma'adaamb jaduhñ cøxiä mäduhñtiä hädaa yaabä naaxwiin. Y jaanç tehñ wiädijp ja'a mee't-spähajxy. ²⁰ Pero jaduhñ hajxy mwiinmahñdyhädät neby hajxy hoy mwädítät. Jaduhñ hajxy jootcujc mhídät jim tsajpootyp; caj pøn jim xyagjootmayhädät. ²¹ Pøn jaduhñ ja wi'i miäyøøhadaamb hädaa yaabä naaxwiin, jimä jioot hajxy jaduhñ piäda'agy maa ja'a xädø'øñän. Pero pøn hoy wäditaamb, jimä jioot jaduhñ piäda'agy maa ja'a Diosän.

²² 'Pø mmøødä howyiinmahñdy hajxy, mänit hajxy hoy mwädítät nebiä Dios choquiän. ²³ Pero pø cabä mwiinmahñdyhajxy yhoyyä, cab hajxy hoy mwädítät nebiä Dios jia tsoquiän.

²⁴ 'Cabä wiindsøn hoy metsc mmøødtúnät. Mxøøghadaamb by tu'ug; jatu'ugpä jaduhñ mdsogaamb by. Hoy ja'a miädia'agy jaduhñ mgudiunaanä. Jaanä jaduhñduhmä, coo ja'a mjoot mbädá'agät maa ja'a xädø'øñän, cabä Dios jaduhñ hoy mwiingudsähgø'øwät.

²⁵ 'Jaduhñäts mijts nnäma'ay, ca'a hajxy mwili tiayp mwili miay tijaty hajxy mnäjyghädäp, tii hajxy mwith-ädäp. Maas tsoobaatp ja'a jugyhajt jaduhñ quejee ja'a cay, y maas tsoobaatp ja'a ni'x jaduhñ quejee ja'a wit. ²⁶ Høxtahmñsä muuxyhajxy, cab hajxy ñi'iby tiuñ, cab hajxy tii piäda'agy tsehñjooty. Pero ja'a nDeedyhajtäm ja'a jim tsajpootypä, je'eds jaduhñ yagjøø'xp yajpøjp. Y mmaas tsoobaatp mijts quejee ja'a muuxyhajxy. ²⁷ Ni pøn jaduhñ hamdsoo quia'a yajnijugyhädøøjät.

²⁸ 'Cabä wit hajxy mnädaj mnämáyät. Høxtahm̄dsä pøjy hujts, cab tii tiuñ. ²⁹ Pero maas yajxón je'e quejee ja'a rey Salomón hijty; jaančh teh̄m yajxón ja'a Salomón hijty jegyhajty ñibiäda'agyii. ³⁰ Ja'a pøjy hujts, yajxón ja'a Dios jaduñ tøø quiunuu'xy. Y häyaa jaboom hajxy jaduñ ño'oga'añ. Y mijts, xmiaas cunuu'xaamb mijts ja'a Dios, hoy hajxy mga'a ja mäßocy. ³¹ Ca'ads hajxy mdajy mmay; ca'a hajxy mwi'i miäna'añ: "Tii ngäyyämb, tii nhúucämb, tii mwithájtämb." ³² Yø'øduhm̄bä hajxy yhøx-taaby ja'a Dios hajxy ca'a wiingudsähgøøbiä. Pero ja'a nDeedyhájtäm jim̄ tsajpootypä, ñajuøøby je'eduhñ coo mijts myajmaajaty. ³³ Mhøxtá'awäp hajxy jayøjp neby hajxy hoy mwädítät, neby hajxy jaduñ jim̄ mnócxät maa ja'a Diosän. Jaduñä Dios chocy. Mänit hajxy jaduñ cøxiä xmió'owät. ³⁴ Ca'a hajxy mwi'i tiajy mwi'i miay ja'a jaboomgøxpä; ween hamdsoo yhuuc habaady. Mädyöyä ja'a tsaächpä hajxy xpiaada'añ ja'a jäda'agøxpä.

7

¹ 'Cabä wiinghäna'c hajxy mnähójät, coo ja'a Dios hajxy jaduñ xñä'ä yajcumädówät. ² Jaduñ hajxy xya-jcumädówät nej mijts wiinghäna'c hänajty tøø mnäho-jjiän. ³⁻⁴ Coo ja'a mmägu'ughajpä weeñtiä quiädíéeyät, y coo miičh hänajty maas hanaxiä tøø mgädieey, cab jaduñ yhawiinmatsä coo ja'a mmägu'ughajpä waamb mnämä'awät. ⁵ Mänitä mmägu'ughajpä jaduñ hawiin-mats mwiingapx mjøjcapxó'owät, coo miičh hänajty tøø myajniñähwa'ačhii.

⁶ 'Cabä jäya'ay hajxy hadsip mnämä'awät coo ja'a Dios-mädia'agy hajxy miäbögät. Pø cab hajxy jaduñ miä-dowa'añ, ca'a hajxy hadsijpc mduñ, coo hajxy jaduñ ñäl'ä jootmä'adät.

⁷⁻⁸ 'Coo ja'a Dios hajxy tii mmäyujwá'anät, mänit hajxy jaduhñ xmió'owät; coo hajxy mmänuu'xtá'agät, mänit hajxy jaduhñ xpiuhbédät.

⁹ 'Coo ja'a mhuung ja'a tsajcaagy xmiäyujwa'añ, je'eds jaduhñ mmooby, túhmäts. Cabä tsa mmo'oy. ¹⁰ Y coo hacx jaduhñ xmiäyujwa'añ, je'eds jaduhñ mmooby, túhmäts. Cabä tsahñdy mmo'oy. ¹¹ Hoorä, je'edsä mhuung hajxy mmooby ja'a hoybä, hoy mijts mja haxøøgiäya'ayä. Pero ja'a nDeedyhájtäm jim tsajpootypä, hojiäya'ay je'e. Xmio'owaamb ja'a hoyhajt hajxy jaduhñ coo hajxy mmäyujwá'anät.

¹² 'Jadúhñäts mijts ja'a jäya'ayhajxy mnäxúu'tspät nej mijts myajnäxuudsä'añän. Jaduhñä Moisés jecy miänaañ coo hajxy ngudiúunämät. Jaduhñ hajxy jecy miänaambä, ja'a Diosmädia'agy hajxy jecy jajwá'xäbä.

¹³⁻¹⁴ 'Hamäjaa jim mnócxät Dioswiinduum. Jaduhñ mäwíinäts jim nebiä xu'udstu'ujän; cab hajxy jaduhñ nämay piaady. Pero coo jiiby mhädá'agät haxøøgtuum, cab jaduhñ yhamäjaajä. Jaduhñ mäwíinäts je'e nebiä möjtu'ujän; nämay hajxy jiiby yhäda'agy.

¹⁵ 'Mnigwieendähadøøjöp hajxy maa ja'a jäya'ayhajxy tyjy Diosquexypän. Nä'ä høhndaacp hajxy jaduhñ. Jaduhñ hajxy ñibiäda'agyii nebiä mäbøjpän, pero cab hajxy tiehm miäböcy; jaančh tehñ quia'awiindøoy hajxy jaduhñ. ¹⁶ Haxøøg hajxy jiatcø'oy; jaduhñ hajxy mhøxcábät coo haxøøgwiinmahñdy hajxy miøødä. Jaduhñ mäwíinäts hajxy je'e nebiä hujts nebiä haptiän. Ja'a wädsats, cab jaduhñ tiøømhaty nebiä tsaatypän. Ja'a hapy, cab jaduhñ tiøømhaty nebiä piidsän. ¹⁷⁻¹⁸ Mädyii quepychaa hoy, hoy tiøømhaty; mädyii ca'a hoy, cab hoy tiøømhaty. ¹⁹ Mädyii quepychaa jaduhñ hoy ca'a tøømhajp, piujxyp hajxy jaduhñ; mänit hajxy ño'ogy.

²⁰ Ja'a jäya'ayhajxy haxøøg jatcøøbiä, jaduhñ mäwíinäts

hajxy je'e nebiä quepychaa hoy ca'a tømshajpän. Jaduhñ hajxy mhøxcábät coo haxøøgwiinmahñdy hajxy miøødä.

²¹ 'Nämáyhøch ja'a jäya'ayhajxy xjia nämá'ay: "Wiindsøn." Pero cab hajxy nägøxiä jim tiägø'øwa'añ Dioswiinduun jim tsajpootyp. Pønjátyhøch ja'a nDeedy ja'a miädia'agy xquiudiúunäp, je'eds jim tægø'øwaamb. ²² Coo ja'a naaxwiimbä hñajty wyiimbida'añ, mänítøch hajxy nämá'ay xjia nämá'awa'añ: "Wiindsøn, tøø højts ja'a Diosmädia'agy nyajwa'xy ja'a miich mmäjaagøxpä; tøø højts ja'a møjcu'u ngøxy yajpäyø'øgy ja'a miich mmäjaagøxpä; tøø højts ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä may nyajcähxø'øgy ja'a miich mmäjaagøxpä." ²³ Mänítøch hajxy nnämá'awa'añ: "Cábøch mijts mänaa tøø nhixyhaty. Jua'ads hajxy jim; haxøøg ja'a mwiinmahñdyhajxy jaduhñ."

²⁴ 'Pønñhøch nmädia'agy xmiädóowäp, coo jaduhñ quiudiúnät nébiøch nhane'emiän, jaduhñ mäwínäts je'e nebiä jäya'ay ja'a tiøjc tøø quiojjiän tsaawiing. ²⁵ Mänit com tiuuyy. Mänitä møjnøø quiomgädaacy. Mänitä tøjc møc miøjpojpejty. Pero cabä tøjc ñä'a jijty, je'eguiøxpä coo tsaawiing quiojjiä. ²⁶ Pero pønñhøch nmädia'agy tøø xquia'a cudiuunä nébiøch nhane'emiän, jaduhñ mäwínäts je'e nebiä jäya'ay ca'a jajpän. Jiibiä tiøjc quiojy tsabiu'ujooty. ²⁷ Mänit com tiuuyy. Mänitä møjnøø quiomgädaacy. Mänitä tøjc miøjpojpejty møc. Mänit piuumy.

²⁸ Mänitä Jesús miädiaacpädøøyy. Mänitä jäya'ayhajxy yagjuøøyy nebiaty ja'a Jesús hñajty tøø yajnähixø'øy. ²⁹ Jaduhñ hñajty yajnähixø'øy nebiä møjcuहुdujtmøød-pän. Ja'a cu'ug wyiindsønñhajxy, cab hajxy hñajty jiaty jaty.

8

¹ Tunghduum ja'a Jesús hñajty tøø yajnähixø'øy.

Mänit miänajnä. Mänit majiäya'ay piadu'ubøjcä.
² Mänit pa'amjäya'ay Jesús ñámejch. Haxøøgpa'am
 hänajty miøød. Mänitä Jesús wyiinjjicadaacä,
 wyiingudsähgøøyyä. Mänit ñämaayyä:

—Wiindsøn, pø chojpy ja'a mjoot jaduñ, hóyhøch
 jaduñ xyajñähwa'ads xyajcuhwá'adsät.

³ Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñähdoon. Mänit ñämaayy:

—Chójpiøch ja'a njoot jaduñ; tøø jaduñ mnähwa'ačh
 mguhwa'ačh.

Mänitiä ja'a mähdiøjc jiaančh nähwaach jiaančh cuh-
 waach. ⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Huuc mädw, ca'a pøn mnä'ägädä hawaanä. Nøcx
 jim Jerusalén maa ja'a teediän. Jim myajcähxó'øgät coo
 tøø mnähwa'ačh coo tøø mguhwa'ačh. Jimä xädø'øn
 mguyoxó'øwät nebiä Moisés jecy yhanehmiän. Jaduñä
 hijxtahnd myajcähxó'øgät coo tøø mnähwa'ačh coo tøø
 mguhwa'ačh.

⁵ Mänitä Jesús miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän
 Capernaum. Coo quiajptägøøyy, mänit ja'a Jesús ja'a
 soldadowiindsøn ñámejch. ⁶ Mänit Jesús ñämaayyä:

—Jímhøch ja'a nmoonsä tu'ug quio'na'ay tøgooty. Tøø
 ja'a tiicy miucy. Hanaxiä jaduñ chaačhpøcy tehngajnä.

⁷ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nøcxy nhuuc yaghoyø'øy.

⁸ Mänitä soldadowiindsøn yhadsooyy:

—Pero Wiindsøn, cab jaduñ yhahixø'øy coo miičh
 jiiby mdägó'øwät maačh ndøgootiän, je'eguiøxpä
 coo miičh mmøjjä mjaančhä. Nägooyyä miičh
 jaduñ mmäná'anät coočh nmoonsä yhoyó'øwät,
 pues hoyó'øwäp. ⁹ Hané'emyhøch nhity; jímhøch
 nwiindsøn bä, y jímhøch nsoldado. Coočhä nsoldado
 tu'ug nnämä'awät coo homiaajä ñøcxät, nøcxäp jaduñ;

y cooĉh nnämä'awät coo myínät, mínäp jaduĥn. Y cooĉhä nmoonsä waamb nnämä'awät, quiudiúnäp jaduĥn.

¹⁰ Mänitä Jesús jiaanĉh tehĥ yagjuøøyy. Mänit ñämaayy ja'a hajxy hänajty pawädijpä:

—Cábøĉhä nmägunaaxhajxy jaduĥn miäböcy neby yø'ø craa miäböquiän, y jäguem yø'ø chooñ. Tøyhajt jaduĥn. ¹¹ Coo ja'a Dios ja'a miäjaa hänajty yajcähxø'ø-ga'añ, mänit hajxy hänajty nämay miedsa'añ, ja'a hajxy hänajty mäböjpä. Wiinduhmyhagajpt hajxy hänajty choona'añ. Mänit hajxy hänajty miøødhida'añíjäm ja'a Abraham møødä Isaac møødä Jacob. ¹² Pero ja'a judíoshajxy ca'a mäböjpä, cab hajxy hänajty jim quiooda'añ Dioswiinduum. Jiiby hajxy jaduĥn quiuhjuijpnaxa'añii møjcu'uhaam maa yhagoodsän. Jiiby hajxy jaduĥn chaächpøga'añ tehngajnä.

¹³ Mänitä Jesús ja'a soldadowiindsón ñämaayy:

—Nøcx maa ja'a mdøjcän. Tøø jaduĥn mmäböcy, tøø ja'a mmoonsä jaduĥn yhoyø'øy.

Mänitä ja'a mioonsä jiaanĉh hoyøøyy.

¹⁴ Mänitä Jesús ñøcxy maa ja'a Pedro tiøjcän. Jiibiä Pedro miø'ødhoc hänajty quio'na'ay tomiøød. ¹⁵ Mänitä Jesús ja'a tajjäya'ay ja'a quiø'ø ñahdoonä. Mänitä tioy tiøjch. Mänitä tajjäya'ay piädø'cy. Mänit tiägøøyy mayhajtuumbä ja'a Jesúscøxpä.

¹⁶ Coo quioodsøøyy, mänitä pa'amjäya'ayhajxy may yajmejtsä maa ja'a Jesúsän. Tøø hajxy hänajty näje'e miaĉhii ja'a møjcü'ujäm. Mänitä Jesús quiapxy. Manityä hajxy yhøxmajtsä ja'a møjcü'ujäm. Jaduĥnä pa'amjäya'ayhajxy quiøxy yajmøcpøjcä; ja'a Jesús jaduĥn yajmøcpøjc. ¹⁷ Tøjiajt ja'a Diosmädia'agy jaduĥn maa jaduĥn myiñän cujaay, mänaa ja'a Isaías jecy miäna'añän: “Jaaya'ay

ja'a nba'amhajtäm tøø xyajnähwáatsäm tøø xyajcuhwáatsäm.” Ja'a Isaiás, je'eds ja'a Diosmädia'agy jaduhñ jecy yajwa'x.

¹⁸ Coo ja'a Jesús yhiixy coo hänajty cujc tøø piäda'agyii ja'a majiäya'ay, mänit miänaañ coo hajxy ñáxät mejy-hawiimb møødä jiamiøødhajxy. ¹⁹ Cajnä hajxy hänajty tiu'ubøcyñä, mänitä Jesús jäya'ay tu'ug ñámejtsä. Yajnähiixøøby hänajty je'ebä maa ja'a tsajtøjcän. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsøn, miñ nhuuc jamiøødhaty. Homiaajä mnøcxät, quipxy nbawädítät.

²⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'a xøøgaa, jimä jiut je'e; ja'a muuxy, jimä pie'eñ je'e; pero høøch, ja'a Diosquexypä, cáboch ndøjc maaçh nboo'x nhäñá'awät.

²¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød tu'ug miänaañ:

—Wiindsøn, mänitøch miich nbadu'ubøga'añ coochä ndeedy hänajty tøø yho'nä, cooch hänajty tøø nyaj-naaxtägøøñä.

²² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ween ja'a mjujy ja'a mmägu'ughajxy yajnaaxtägø'øy. Cáboch ja'a nmädia'agy hajxy xpianøcxaanä. Pero miich, ween quipxy nwädíjtäm.

²³ Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy barcojooty møødä jiamiøødhajxy. Tiu'ubøjnä hajxy barcojooty. ²⁴ Mänitä poj møc piädø'cy, høxtä cugujjøøyy ja'a nøø jiiby barcojooty. Pero tøø ja'a Jesús hänajty miaaho'nä. ²⁵ Mänit hoy yuxyíjäm ja'a miägu'ughajpä tu'ug. Mänit ñämaayyä:

—Wiindsøn, højts yajnähwáatsäc. Cham højts nnøøho'ogø'øwa'añ.

²⁶ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tii hajxy coo mwi'i chähgø'ø̄y. Cábøch mijts ja'a nmädia'agy hajxy jaduhñ xñä'a mäbøjca, paady hajxy mdsähgø'ø̄y.

Mänit piädø'cy. Mänitä poj jiøjcunäma'awøøyy møødä mejy coo quia'a miiñnät. Mänit jaduhñ yuungøøyy. Caj ñä'ägädä pojnä. ²⁷ Mänitä miägu'ughajpähajxy yagjuøøyy. Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Nebiäda'a jaduhñ coo miädia'agy miäbøjcäxä høxtä ja'a poj møødä mejy.

²⁸ Mänitä Jesús hajxy jim miejch mejyhawiimb maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Gadara. Jimä cabäsantä hänajty tu'ug. Mänitä Jesús jäya'ay nämetsc ñämejtsä. Jim hajxy hänajty tøø chooñ maa ja'a cabäsantän. Tøø hajxy hänajty miačhii ja'a møjcu'ujäm. Jaančh tehñ quia'awiindø̄y hajxy hänajty ñibiäda'agyii. Ni pøn hajxy hänajty quia'a yajnaxa'añ maa ja'a tu'ujän. ²⁹ Mänitä Jesús tiägøøyy wiinguyaaxøøyyäbä:

—Jesús, tii højts xwia'ana'añ, miičh Dioshuung. Cajnä yhabaady coo højts xyajcumädówät.

Ja'a møjcu'uhajxy jaduhñ mänaañ, ca'a jiiäya'ayä.

³⁰ Jim mayhädsøm hänajty wiädity tunwiinmänac jäguemjuøby. ³¹ Mänitä Jesús miänuu'xtaacä ja'a møjcu'uhajxy:

—Pø xyajpädsømaamb højts yaa maa hädaa jäya'ayän nämetscä, na'añ højts jiiby nhuuc tägø'ø̄y maa yø'ø hädsøm jioodootyhajxiän.

³² Mänitä Jesús miänaañ:

—Nøcx hajxy jiiby tägø'ø̄w.

Mänitä møjcu'uhajxy ñähwaach ja'a jäya'ay nämet-spä. Mänitä hädsøm hajxy ñämejch. Cøjx ja'a hädsøm hajxy wyiinmänacpäyø'ø̄gy. Cøjx hajxy quiuhcahnaxy naaxøjpcøxp. Mejjiooty hajxy hoy quiuga'awø'ø̄y. Cøjx hajxy jiiby yho'ogy mejjiooty.

³³ Mänitä hädsømgüeendähajpähajxy chähgø'øbäyø'cy. Coø hajxy jim miejch maa ja'a cajptän, mänit hajxy miädiaacy nebiaty hajxy hänajty tøø yhixy, coø ja'a mõjcu'uhajxy hänajty tøø ñähwa'açh ja'a jäya'ay nämetspä. ³⁴ Cøjx ja'a cu'ughajxy ñøcxy päyø'øguiä maa ja'a Jesúsän. Coø ja'a Jesús hajxy piaaty, mänit hajxy miänuu'xtaacy coø ja'a Jesús jim chöönät maa ja'a ñaaxhajxiän.

9

¹ Mänitä Jesúsahajxy tiägøøguiumbä barcojooty, ñajxtä-gajch hajxy jadähooc mejyhawiimb maa ja'a quiajpthajxiän. ² Mänitä tecymiucypiä tu'ug quiøømiejtsä tsaajiooty maa ja'a Jesúsän. Ja'a mähdiøjc ja'a miägu'ughajpähajxy jaduñ cøømiejtsä. Coø ja'a Jesús yhiyxy coø hajxy hänajty miäböcy, mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñämaayy:

—Huong, jootcugø'øw; tøø ja'a mbojpä mgädieey xñähwa'açh.

³ Jimä ley-yajñähixøøbiädøjc hänajty näje'e tiäna'ay ja'a Jesús ñähmøjc. Coø hajxy jaduñ miädooyy nebiä Jesús miänaañän, mänit hajxy näje'e quiopcooty tiägøøyy mädiaacpä: “Capxtägooby hädaa craa jaduñ maa ja'a Dioscøxpän.” ⁴ Ñajuøøby ja'a Jesús hänajty neby hajxy hänajty miädia'aguiän quiopcooty. Mänit miänaañ:

—Tii haxøøgwiinmahñdy hajxy coø mmøødhaty mgopcooty. ⁵ Mädyii mädia'agy maas tsip, coöch hädaa mähdiøjc nnämä'awät: “Tøø ja'a mbojpä mgädieey xñähwa'açh”, tøgä maas tsip jaduñ coöch nnämä'awät: “Tänaayyø'øg, yo'oyø'øg.” ⁶ Nyajcähxø'øgáambiøch coöchä cuhdujt jaduñ nmøødä hädaa yaabä naaxwiin coöchä pojpä cädieey nyajñähwá'adsät, høøch ja'a Diosquexyäpä.

Mänitä Jesús ja'a tecymiucypiä ñämaayy:

—Tänaayyø'og, widsø'og yø'ø mdsaa'y, nøcxnä maa ja'a mdøjcän.

⁷ Mänitä tecymiucypiä tiänaayyø'cy. Mänit ñøcxnä maa ja'a tiøjcän. ⁸ Coø ja'a cu'ughajxy jaduhñ yhi-jxy coø ja'a tecymiucypiä tøø yhojø'ø'y, mänit hajxy chähgøøbiøjcy. Mänitä Dios hajxy wyiingudsähgøøyy, je'eguiøxpä coø ja'a Jesús ja'a mäjaa hänajty tøø mio'oyii, ja'a Diosquexypä. Cab hajxy hänajty ñajuø'ø'y pø Dioshu-ung hänajty je'e, ja'a Jesús.

⁹ Mänitä Jesús jim chohñ. Mänitä jäya'ay tu'ug yhiijxy, ja'a xøhajpä Mateo. Jimä Mateo hänajty yhäña'ay maa hänajty yajnähjuudiu'udiän. Mänitä Mateo ñämaayyä:

—Jam quipxy wädjätäm.

Mänitä Mateo tiänaayyø'cy. Mänit ja'a Jesús piadu'ubøjcy.

¹⁰ Jimä Jesús hänajty quiay tøgooty møødä miägu'ugha-jpähajxy. Mänitä yajnähjuudiuutpähajxy may miejch mägaabiä, møødä jäya'ayhajxy ca'a panøcxpä ja'a judíos quiuhdujt. Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy møødcaabiä.

¹¹ Jimä fariseoshajxy hänajtypä, ja'a hajxy hänajty hoy jaançh tehñ pianøcxpä ja'a Moisés miädia'agy. Mänitä fariseoshajxy miänaañ:

—Tii yø'ø mwiindsøn coø miøødcay ja'a yajnähjuudiu-utpähajxy møødä cubojpä cugädieeyhajxy —nømä Jesús miägu'ughajpähajxy ñämaayyä.

¹²⁻¹³ Miädoow ja'a Jesús jaduhñ. Mänit miänaañ:

—Pøn jaduhñ møc, caj yajtsooyø'y; pøn jaduhñ pa'ammøød, je'eds jaduhñ yajtsooyøøby. Jaduhñ mäwínøch høøch nebiä mädsøoyøøbiän. Páadyhøch yaa tøø nmiñ tøø nmech, nébiøch ja'a cubojpä cugädieeybähajxy nnämä'awät coø ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ween ñajtshixø'ø'y. Ja'a hojiäya'ayhajxy, cábøch hajxy je'e waamb nnäma'awa'añ.

Nøcx hajxy habøc tii ja'a Diosmädia'agy jaduññänøømby: “Chójpiøch ja'a njoot jaduññ coo hojioot hajxy mmøødhádät; cábøch jaduññ nmánaannä coo animal hajxy myóxät maa ja'a høøchcøxpän.”

¹⁴ Mänitä Jesús ñámejtsä ja'a Juan mäyajnäbejpä miägu'ughajpähajxy. Mänitä Jesús miäyajtøwä:

—Tii miich mmägu'ughajpähajxy jaguiay quia'a nä'ägädä hida'añ. Naxy højts jaguiay tu'xøøjaty nhity tähoocjaty; jaduññ højts ja'a Dios nwiingudsähgø'øy. Jaaná jaduññä fariseoshajxy yhipjä jaguiay.

¹⁵ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo ja'a jäya'ayhajxy mänaa piøcy yhu'ugy, cabä woyba wichpä hajxy jiø'øy xiuuüch. Xoondaacp hajxy jaduññ, je'eguiøxpä coo ja'a jamiø'ød jyijjä. Jaduññ mäwiinøch høøch nebiä jamiø'ødän. Páadyhöch nmägu'ughajpähajxy jaguiay quia'a hity. Habaadaamb jaduññ cooch yaa ndsoonaannä; mänit hajxy mabøcypiä jaguiay yhida'añ.

¹⁶ 'Cab jaduññ pøn tuwit yhagø'øy jemywyithaam. Múgäp ja'a jemywyit jaduññ y maas hanaxiä ja'a tuwit jaduññ quiøødsät. ¹⁷ Jaaná jaduññduhmbä, cabä pøn jemyvyino quiudemø'øy tuwajhacxujiooty. Cøødsäp ja'a wajhacxuy jaduññ y høxyógäp ja'a vino jaduññ. Haagä tägóyyäp ja'a wajhacxuy jaduññ møødä vino. Pero jiibiä jemyvyino hajxy quiudemø'øy maa ja'a wajhacxuy jemybiän. Jaduññ ni mädyii quia'a tägóyyät.

¹⁸ Cajnä ja'a Jesús hänäjty miädiaacpädø'øy, mänitä tsajtøjcwindsøn tu'ug miehch. Mänitä Jesús wyiingo'-naaguiädaacä. Mänit ñämaayyä:

—Naamhó'ogyhöchä nhuung ja'a to'oxypä. Coo miich nøcxy mnähdoñ, mänit jiuypjøjtägätsät.

¹⁹ Mänitä Jesús piädø'cy. Mänit jaaya'ay miøød-tu'ubøjcy møødä Jesús miägu'ughajpähajxy. ²⁰⁻²¹ Jimä

tajjäya'ay hänäjty tu'ug hoxhaam pianoxcy. Pa'am-møød hänäjty je'le. Majmetscjumøjt ja'a nø'ty hänäjty tøø wyi'i xiee'xy, weenjaty weenjaty. Jaduhnä tajjäya'ay hänäjty miädia'agy quiopcooty: “Nägóoyyøch ja'a wyitpa'a nnähdóonät, mänitøch nmøcpøgät.” Coo ja'a Jesús ja'a tajjäya'ay jäguyohdiägóoyyá, mänitä wyitpa'a nñähdóonäxä. ²² Mänitä Jesús yhee'pwiimbijty, Mänit ja'a tajjäya'ay yhijxy. Mänit miänaañ:

—Huong, jootcugø'øw; tøø jaduhn mmøcpøcy, je'eguiøxpä coo tøø mmäbøcy.

Mänitä ja'a tajjäya'ay miøcpøjcy. ²³ Mänitä Jesús haxxy jim miejch maa ja'a tsajtøjcwiindsøn tiøjcän. Jiibiä xuuxpädøjc-hajxy hänäjty yho'ogyjäya'awyiinxu'uxy. Jiibiä jäya'ayhajxy hänäjty wyi'i yaamhaty. ²⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pädsøm hajxy jiiby. Cab yø'ø tøø yho'ogy, nä'ä maab yø'øduhn.

Mänitä Jesús nñäxiicä. ²⁵ Cøjx hajxy jaduhn piädsømy. Mänitä Jesús tiøjtägøøyy. Mänitä to'oxyhäna'c quiø'ømajch. Mänitä to'oxyhäna'c yhäñaayyø'cy. ²⁶ Mänitä mädia'agy wiädiyty wiinduhmyhagajpt coo ja'a to'oxyhäna'c tøø yagjujypíøgyii.

²⁷ Coo ja'a Jesús haxxy jim chohñ, mänitä wiindshajxy nämetsc piadu'ubøjcy yáaxäp:

—Højts näxúu'tsäc. David miich hijty mhaphajpy mdeedyhajpy.

²⁸ Coo ja'a Jesús tiøjtägøøyy, mänitä wiindshajxy miäwiingooñ. Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, mmäbøjpy hajxy jaduhnä coochä mäjaa nmøødä coo hajxy nyaghijxó'øgädä.

Mänit hajxy miänaañ:

—Wiindsøn, nmäbøjpy højts.

²⁹ Mänitā Jesús ja'a wiinds wyiinhajxy ñähdoonä. Mänitā Jesús miänaañ:

—Ween hajxy mhijxø'øgy coo hajxy tøø mmäböcy.

³⁰ Mänit hajxy yhijxø'cy. Mänitā Jesús miänaañ:

—Ca'a pøñ hajxy mnä'ägädä hawaañä.

³¹ Coo ja'a wiindshajxy jim chohñ, mänit hajxy tiägøøyy mädia'agy-yajwädijpä coo hajxy tøø yaghijxø'øgyii ja'a Jesúsäm.

³² Mänitā huum tu'ug yajmejtsä maa ja'a Jesúsän. Tøø hänajty miächii ja'a møjcü'ujäm. ³³ Mänitā Jesús ja'a møjcu'u jii by yajpäyø'cy. Mänitiä ja'a huum quiapxø'cy. Yagjuøøyy ja'a jäya'ayhajxy jaduhñ. Mänit hajxy miänaañ:

—Ni mänaa jaduhñ pøñ tii quia'a yagjadyii nebiä hädaajän yaa Israelnaaxooty.

³⁴ Mänitā fariseoshajxy miänaañ:

—Paady yø'øya'ay ja'a møjcu'u yajpäyø'øgy, coo ja'a møjcu'ugong miäjaa miøødhajtä.

³⁵ Cøjx ja'a Jesús wiädity wiinduhmyhagajpt. Homiaajä hänajty wiädity, jii by hänajty yajnähixø'øy tsajtøgooty coo ja'a Dios ja'a miäjaa mobädajp yajcähxø'øga'añ. Yajnajxyp hänajty homiädyii pa'amä. ³⁶ Ñäxuu'chp ja'a Jesús ja'a majiäya'ay hänajty. Jaduhñ mäwíinäts hajxy hänajty nebiä meegän, ja'a cajpä wyiindsøn. Nebiä tägowiädijpän hajxy hänajty je'e. Nebiä jootmayhajpän hajxy hänajty je'e. ³⁷ Mänitā Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Yø'ø majiäya'ayhajxy, hoy jaduhñ coočhä nmädi-a'agy hajxy xmiäböjcat. Pero cab højts nnämáyyäm, højts ja'a mädia'agy nyajwá'xämbä. ³⁸ Mänuu'xta'ag ja'a Dios hajxy coo ween ja'a mägu'ughajpä hajxy xjiaac móooyämät, neby højts ja'a mädia'agy hajxy xmiøødyajwá'xämät.

10

¹ Mänitá Jesús ja'a miägu'ughajpä miöjyaaxy ja'a nämajmetspä. Mänitá cuhdujt miooyy coo ja'a møjcu'u hajxy yajpäyó'ögät, coo homiädyyi pa'amä hajxy yajnáxät.

² Jaduhñä nämajmetspähajxy hänajty xiøhaty: Simón Pedro mөөдä piuhya'ay Andrés; ja'a Zebedeo yhuung-hajxy, Jacobo mөөдä Juan; ³ Felipe; Bartolomé; Tomás; Mateo ja'a yajnáhjuudiutpä; Jacobo, ja'a Alfeo yhuung; Lebeo Tadeo; ⁴ Simón ja'a cananista; Judas Iscariote, ja'a Jesús hänajty yajyagho'ogáañäbä.

⁵ Mänitá Jesús ja'a nämajmetspähajxy quiejxy mädi-a'agy-yajwa'xpä. Mänit nämaayy:

—Ca'a hajxy jim mnøcxy maa ja'a ca'a judíoshajxy chána'ayän, y ca'a hajxy jim mnøcxy Samarianaaxooty. Yaayyä hajxy jaduhñ mwädítät, yaa Israelnaaxooty. ⁶ Ja'a jäya'ayhajxy yaabä, jaduhñ mäwíinäts hajxy je'e nebiä meeg tägowiädijpän. ⁷ Mnägápxäp hajxy jaduhñ coo ja'a Dios ja'a miäjaa mobädajpä yajcähxø'øga'añ. ⁸ Myajnáxäp hajxy homiädyyi pa'amä mөөдä haxøøgpa'am. Myagju-jypiógäp ja'a ho'ogyjiäya'ay hajxy. Myajpäyó'øgäp ja'a møjcu'u hajxy. Nnä'ä móobiøch mijts hädaa cuhdujt; cábøch mijts nyagjuya'añ; jaduhñ mijtspä, cab hajxy myagjúubiät.

⁹ Cabä xädø'øñ hajxy mgónät ni weeñtiä. ¹⁰ Cabä morral hajxy mwídsät. Tu'uquiä camiixy hajxy mwídsät. Cabä cø'øg hajxy mejtstehng mmänøcxät. Cabä cuhdajt hajxy mgábät. Jim hajxy mmägaya'añ mmähu'uga'añ maa hajxy hänajty mhamejtsta'aga'añän.

¹¹ 'Coo hajxy maa mgajptägó'øwät, jimä jäya'ay hajxy mhøxtá'awät ja'a hojiootmөөдpä; jim hajxy mhamejtstá'agät. Jiiby hajxy mhídät høxtä coonä hajxy hänajty mdu'ubøga'añ. ¹² Coo hajxy mdøjtägó'øwät, mänit hajxy myajpóo'xät. ¹³ Coo hajxy jaduhñ xyajtøjtägó'øwät

hamuumdu'joot, mänit hajxy jaduñ quiunuu'xóøjät ja'a Diósäm; pø caj, cab hajxy jaduñ quiunuu'xóøjät. ¹⁴ Coö hajxy jaduñ xquia'a nä'ägä jøjpøgó'øwät, coö ja'a mmä-dia'agyhajxy xquia'a nä'ägä mädoówät, mänit hajxy jim mdsóonät. Mänitä mdecy hajxy mwiinwop mwiinxídät, nebiä hijxtahñd jaduñ miähmø'øwät coö mijts jaduñ tøø xquia'a yajtøjtägø'øy. ¹⁵ Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, coö yhabáadät coö ja'a jäya'ayhajxy quiümädowa'añ, maas hanaxiä yø'ø cajpt jaduñ quiümädowa'añ quejee ja'a Sodomacajpt møødä Gomorracajpt.

¹⁶ 'Maäch mijts nwiinguexiän, haxøøgwiinmahñdy ja'a jäya'ayhajxy jim miøød. Paady hajxy nähix hahixø'ø mnibiäda'agóøjät. Mee'xxieemy hajxy jaduñ mwädítät. ¹⁷ Mniyajcopcø'øwóøjäp mijts. Xyajcø'ødägø'øwäp mijts maa ja'a tuungmøødpän. Mänitäts hajxy xwyiinwop xjiøjwóbät maa ja'a chajtøgootyhajxiän. ¹⁸ Høxtä jim hajxy xyajmedsa'añ maa ja'a gobiernä wyiinduumhajxiän, møød jim maa ja'a ca'a judíos wyiinduumhajxiän. ¹⁹ Pero coö hajxy jaduñ xyajmédsät maa ja'a wyiinduumhajxiän, cab hajxy mdaj mmáyät waambaty hajxy hánajty mmä-dia'aga'añ. Coö jaduñ yhabáadät, mänitä Dios jaduñ xyhawáanät waambaty hajxy jaduñ mmáná'anät. ²⁰ Cab hajxy hamdsoo mmädia'aga'añ. Dioshespírituhaam hajxy jaduñ mmädia'aga'añ.

²¹ 'Haxøøg jaduñ jiada'añii. Hamdsoo hajxy ñiñáhanuu'xø'øwa'añii ja'a tu'que'expä-jäya'ay. Jaduñ ja'a tieedyhajxy jiatcø'øwaambä møødä yhuunghajxy. ²² Ja'a høøhcøxpä mijts ja'a jäya'ayhajxy nägøxiä xmiähahñhada'añ. Pøn jaduñ mee'xtujp cøjxta'axiøø, je'eds jaduñ mähmø'øwaamb hodium. ²³ Coö mijts hajxy xchaächtiúnät mädu'ughagajpt, mänit hajxy mbäyø'øgät, mänit hajxy mnócxät wiingtuum. Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, coöch hánajty ngäda'aga'añ,

høøch ja'a Diosquexypä, cahnä cajpt hajxy hänajty mwiinwädityñä maa ja'a judíoshajxy chána'ayän.

²⁴ 'Cabä pøn jaduhñ jiaty nebiä wyiindsøn jiatian.

²⁵ Coö hajxy jaduhñ mjádät nebiä mwiindsøn hajxy jiatian, jootcujc hajxy jaduhñ mhídät. Coochä jäya'ayhajxy jaduhñ tøø xñäma'ay: "Møjcu'u", jaduhñ mijts hajxy xñäma'awaambä.

²⁶ 'Cabä cu'ug hajxy mdsähgó'owät. Nebiaty hajxy jaduhñ jiatcø'øy hamee'ch, cähxø'øgaamb jaduhñ. ²⁷ Waambátyhöch mijts hamee'chhaam nnajtscapxø'öyyäm, majiäya'ayhagujc hajxy myajcapxø'owät. ²⁸ Cab hajxy mdsähgó'owät pøn ja'a mnaaxni'x hajxy xyaghó'cäp; cabä mháañämä hajxy jaduhñ xyaghó'cät. Ja'a Dios hajxy mdsähgó'owäp; je'edsä cuhdujt jaduhñ møød coö hajxy jiiby xquiéxät haxøøgtuum. Jiiby ja'a mnaaxni'xhajxy quiuhdägöyyät møødä mháañämahajxy.

²⁹ 'Ja'a muuxyhuunghajxy, coö hajxy quia'ay, yhi-jxyp ja'a nDeedyhájtämhajxy jaduhñ, hoy hajxy quia'a ja tsowä. ³⁰ Jaaná jaduhñ mijts xyhijxpä, høxtä xñajuøöyyäp mijts naag mijts mguhwaay. ³¹ Cabä jäya'ay hajxy mdsähgó'owät; hiç, mmaas tsoobaatp mijts quejee ja'a muuxyhajxy.

³² 'Pønjátyhöch ja'a nmädia'agy xmiøødyajtu'ugøøby maa ja'a cu'ugwiinduumän, mänitöch ja'a miädia'agy-hajxy nmøødyajtu'ugø'owaambä maaçhä nDeedy wyiinduumän jim tsajpootyp. ³³ Pero pønjátyhöch jaduhñ tu'ugmädia'agy tøø xquia'a møødhity maa ja'a cu'ugwiinduumän, ni høøch jaduhñ tu'ugmädia'agy nga'a møød-hidaambä maaçhä nDeedy wyiinduumän jim tsajpootyp.

³⁴ 'Cooch yaa tøø ngäda'agy, paadiä jäya'ayhajxy jaduhñ ñimiädsibø'owa'añii ja'a høøch nmädia'agyquiøxpä. Cab hajxy jootcujc yhida'añ. ³⁵⁻³⁶ Tu'tøjc

hajxy jaduhñ ñimiädsibø'owa'añii, mөөдä tiaj mөөдä tieedy, mөөдä ñөөx mөөдä miajc, mөөдä jiaxie'eb mөөдä xiocy.

³⁷ Pөнä tiaj pөнä tieedy maas tsojp quejeech hөөч jaduhñ xchocy, cábөch ja'a nmädia'agy hoy xpianócxät. Y pөнä ñөөx pөнä miajc maas tsojp quejeech hөөч jaduhñ xchocy, ni je'eч ja'a nmädia'agy hoy xquia'a panócxabät. ³⁸ Pөнä jioot tsojp cooч hөөч xpi-anócxät, pero cabä jioot jaduhñ chocy coo chaačhpөгät nébiөch jaduhñ ndsaačhpөгa'añän, cábөch nmädia'agy jaduhñ hoy xpianócxät. ³⁹ Pөнä jiugyhajt jaduhñ ja wili yaghoyø'owaamb, tägóyyäp ja'a jiugyhajt jaduhñ. Pero pөнä jiugyhajt najtshixø'owaamb ja'a hөөчcxäpä, je'eds hodium nөcxaamb.

⁴⁰ Pөн mijts jaduhñ xchojp, jaduhñ mäwínөch hөөч xchojpä. Y pөнhөch hөөч jaduhñ xchojp, jaduhñ mäwínädsä Dios jaduhñ chojpä, ja'aч tөө xquiéxiäbä. ⁴¹ Ja'a Diosquexyhajxy, hodium hajxy ñөcxa'añ. Jaanä jim hajxy ñөcxaambä pөн jaduhñ tsojp ja'a Diosquexy. Paady hajxy chogyi coo hajxy jaduhñ Dyiosquexiä. Jaanä jim hajxy ñөcxaambä hodium pөн jaduhñ tsojp ja'a hojiäya'ay. ⁴² Coo hädaa häyoobäya'ay төчñөө ñä'ä mo'owóøjät je'eguiөxpä cooч jaduhñ xpianөcxy, mänit jaaya'ay piäda'agóøjät hodium, ja'a nөө tөө yéquiäbä. Tehñ tiөyhajt jaduhñ.

11

¹ Coo ja'a Jesús ja'a jiamiөdhajxy yajwiin-gapxөөbiädөyy, mänit jim chohñ. Mänit tiägөөyy yajñähixөөbiä maa ja'a cajpt mäwiingonän.

² Ja'a Juan, tsumyhäñaaby hänäjty je'e. Coo miädoyhajt coo ja'a Cristo hänäjty wiädity yajñähixөөbiä, mänitä

miägu'ughajpä metsc quiejxy maa ja'a Jesúsän. ³ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Nej, miičh ja'a Crístojä, ja'a Dios jaduñ quie-x-aambiä, tøgä wiinghäna'c je'ejä.

⁴ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Nøcx ja'a Juan hajxy hawaanä neby hajxy xii mhix mmädooy. ⁵ Nøcx hajxy yajmøødmädia'ag coo ja'a wi-indshajxy tøø yhiyxø'øgy, coo ja'a tecymia'adpähajxy tøø yo'oyø'øgy, coo ja'a haxøøgpa'ammøødpähajxy tøø ñähwa'ačh, coo ja'a cuhnatpähajxy tøø miädoowø'øgy, coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy tøø jiuypioçy, coo ja'a häy-oobäya'ayhajxy tøø yajmøødmädia'agyii ja'a Diosmädi-a'agy. ⁶ Jootcujc hajxy jaduñ yhity ja'ačh nmädia'agy hajxy hamuumdu'joot tøø xmiäböjcbä.

⁷ Coo ja'a Juan miägu'ughajpähajxy wyiimbijty, mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy møødmädiaacpä ja'a Juancøxpä.

—Coo hajxy tøø mhoy pactuum, ja'a Juan miädia'agy hajxy hänajty mmädoowaanäp, túhmäts. Cabä tsajcapy pojyu'xpä hajxy hoy mhixy. Caj pues, paady hajxy jim tøø mhoy coo ja'a Juan ja'a miädia'agy hajxy hänajty mmädoowaanä. ⁸⁻⁹ Diosquexy je'e, paadiä miädia'agy hajxy hoy tøø mmädoowä, hoy ja'a howyit hänajty quia'a ja møødä nebiä mäyøøjäya'ayhajxy miøødän. Tøyhajt jaduñ coo ja'a Juan ja'a Diosmädia'agy yajwiingapxø'øy. Pero ja'a Diosmädia'agy hajxy nä'ä jaac yajnähixøøbiä, je'edsä cuhdujt hajxy maas may tøø mio'oyii ja'a Diósäm.

¹⁰ Ja'a Diosmädia'agy jecy mädiáacäbä, Juan je'e. Nømä Dios jecy miänaañ coo ja'a quiuguexy hänajty jayøjp quiexa'añ maa ja'a cu'ugän, ween yajwiinxiic yajwiingapxø'øy coo ja'a yhaxøøgcuhdujt hajxy ñajtshixó'øwät. Høxháamhøch hänajty ngäda'aga'añ. Jayøjp ja'a Juan jiaančh quejxä; høxháamhøch njaančh cădaacy. ¹¹ Ni pøn jaduñ jäda'ahaty quia'a mäbaady hädaa yaabä naaxwiin

nebiä Juan mäyajnäbejpä ja'a cuhdujt miøødän. Tøyhajt jaduñ. Pero cooçh hänajty tøø nho'nä, cooçh hänajty tøø nnøcxtägach maaçh nhuuc tsohm̄bän, pønjaty ja'a Diosmädia'agy mäbøgaamb ja'a høøçhcøxpä, maas mayyä cuhdujt hajxy hänajty miøødhada'añ quejee ja'a Juan miøødä, hoy ja'a mõjcuhtdujt hajxy hänajty quia'a ja møødä.

¹² 'Coo ja'a Juan tiägøøyy mäyajnäbejpä, høxtä je'enä jäda'anäbaadyñä, nägø'ø nädecypiä ja'a jäya'ayhajxy jia wi'i tiägø'øwa'añ maa ja'a Dios wyiinduumän. ¹³⁻¹⁴ Ja'a Diosquexyhajxy jecypiä, jaduñ hajxy jecy miänaañ coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ. Jaduhñä Moisés miädia'agy miänaambä. Pero jayøjpäc ja'a Elías hijty myina'añ. Y coo ja'a Juan tøø miech, Elías je'e, pø mwiiñjuø'øwaamby hajxy jaduñ. ¹⁵ Pøñ mädohd møød, ween miädoj.

¹⁶ Pänébiøch jäya'ayhajxy nyajmäbáadät ja'a jäda'ahatypä. Cab hajxy tii yhojiäwø'øwa'añ. Jaduhñ mäwiinäts hajxy je'e nebiä pigäna'c wiinhecpän. Coo hajxy naxy miech häyø'pä tøjpa'c, mänitä miäbigäna'c hajxy ñäma'ay: ¹⁷ "Tøø højts nja xu'luxy, pero cab hajxy tøø mhech. Tøø højts hojiøøñä nja høy, pero cab hajxy tøø mjø'øy." ¹⁸ Coo ja'a Juan miejch, cab hänajty quiaya'añ yhu'uga'añ. Mänit mijts mnänøømy coo je'e quiu'umañøøbiä. ¹⁹ Mänitøch nnamejtspä, høøçh ja'a Diosquexypä. Mänitøch ndägøøyy caabiä huucpä. Jaduhñhøch mijts xñänøømbä cooçh nwi'i quiaya'añ cooçh nwi'i yhu'uga'añ, cooçhä cubojpä cugädieeybä nmägu'ughaty møødä yajnäñjuudiutpädøjc. Pero yajcähxø'øgaamby ja'a Dios jaduñ ja'a wyiinmahñdyhaam cooçh ja'a tøyhajt jaduñ nmøødä.

²⁰ Mänitä Jesús tiägøøyy hamänajpä. Ja'a cajptjäya'ayhajxy jaduñ hojjä, ja'a hajxy hänajty tsänaabiä

maa ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty tøø jia yajcähxø'øguiän. Paady jaduhñ yhamänajty, coo yhaxøøgwiiinmahñdy hajxy hänajty tøø quia'a najt-shixø'øy. Mänitä Jesús miänaañ:

²¹ —Haxøøg mijts mjada'añ mhabeta'añ, mijts yaa tsä-naabiä Corazín møødä Betsaida. Ja'a jecyjiäya'ayhajxy hijty jim tsänaabiä Tiro møødä Sidón, coo hajxy häxøpy tøø yhixy ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä nej mijts tøø mja hiçiän, tøø ja'a yhaxøøgwiiinmahñdy hajxy häxøpy ñajt-shixø'øy. ²² Tøyhajt jaduhñ, coo ja'a Dios yaghabáadät, maas haxøøgtuum mijts jaduhñ xpiäda'aga'añ quejee ja'a jäya'ayhajxy jim jecy tsänäayyäbä Tiro møødä Sidón. ²³ Y mijts jim tsänaabiä Capernaum, mja wi'i yajcumayaamb hajxy jaduhñ. Pero cabä Dios hajxy jaduhñ xquiumaya'añ. Ja'a jecyjiäya'ayhajxy hijty jim tsänaabiä Sodoma, coo ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hajxy häxøpy tøø yhixy nej mijts tøø mja hiçiän, cab hajxy häxøpy tøø quiuhdä-goy. ²⁴ Tøyhajt jaduhñ, coo ja'a Dios yaghabáadät, maas haxøøgtuum mijts xpiäda'aga'añ quejee ja'a jäya'ayhajxy jim jecy tsänäayyäbä Sodoma.

²⁵ Mänitxøø ja'a Jesús miänaañ:

—Teedy, miiçh nba'yaaxyp. Miiçh jim häñaaby tsajpootyp; miiçh yaa Dioshajp maa hädaa yaabä naaxwi-inän. Dioscujú'uyäp coo ja'a tøyhajt tøø myajnähiçø'øy ja'a hajxy tii ca'a jajpä. Caj tøø myajnähiçø'øy ja'a hajxy tyijy jajpä. ²⁶ Tøyhajt jaduhñ, Teedy, je'eguiøxpä coo miiçh mjoot jaduhñ chocy.

²⁷ Mänitä Jesús miänaangumbä:

—Tøøçhä nDeedy ja'a tøyhajt xquiøxy yajcø'ødägø'øy. Cábøch pøn xyhixyhaty, høøçh ja'a Dioshuung. Tøyhajt jaduhñ. Jagóoyyøçh nDeedy xyhixiä. Y cábøch ja'a nDeedy pøn xyhixyhajtä. Jagóoyyøçh jaduhñ nhixiä, høøçh ja'a Dioshuung. Nyajnähdíjábøch pønjátyhøch

nDeedy hiꝯyhádäp. ²⁸⁻³⁰ Mijts, pøn jaduhñ ca'a mee'xtu-gaamb neby hajxy hijty mguhdujthatiän, hөөч nguhdujt habójcäc. Hojióothөch nmөөд; cábөch nyajcumaya'añ. Mänítäts ja'a hoybä weenbä hajxy mbáadät. Cábөch ja'a jemčhpä mapxypä jaduhñ nbäda'aga'añ.

12

¹ Mänitxөө ja'a Jesúshajxy hánajty wiädity trigo-ni'ibyquijc poo'xxiөөjooty. Yáhó'cäp ja'a Jesús ji-amivөөdhajxy hánajty. Mänit hajxy tiägөөyy trigotөjpä. ² Coö ja'a fariseoshajxy jaduhñ yhiꝯy, mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Huug hiꝯ, xiidsä mmägu'ughajpä trigo hajxy wyi'i tiөjy. Cabä cuhdujt jaduhñ myiñ coö hajxy tii ndúunämät ja'a poo'xxiөөjooty.

³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, cahnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxiä. Jim jaduhñ myiñ cujaay coö ja'a Davidhajxy yähö'pөjcä. ⁴ Mänit hajxy tiägөөyy Diostөгooty. Mänitä Diost-sajcaagy hajxy quiaayy, ja'a teedyhajxy hánajty төө quiuvoxó'өyábä. Cabä cuhdujt hánajty pøn miөөдä coö hajxy quiáyät ni ja'a Davidhajxy. Jagooyyä teedy ja'a cuhdujt hajxy hánajty miөөдä coö hajxy quiáyät. ⁵ Jaduhñ cujaay myiimbä maa ja'a Moisés miädia'aguiän coö ja'a teedyhajxy tsajtөгootypä quia'a nä'ägädä poo'xy ja'a poo'xxiөөjooty; y cab jaduhñ ñeꝯpiä. ⁶ Y hөөч, maas möc-hөch ja'a cuhdujt jaduhñ nmөөдä quejee ja'a tsajtөjc. ⁷ Caj mijts mwiinjuө'өy waamb ja'a Diosmä-dia'agy jaduhñ miäna'añ: “Mänáambөch jaduhñ coö hojioot hajxy mmөөdhádät; cábөch jaduhñ nmäna'añ coö animal hajxy myóxät ja'a hөөчcxpä.” Coö hajxy jaduhñ mwiinjuө'өwät, cabä jäya'ay hajxy nä'a nägoodä

mwiingapxpédät. ⁸ Høøch ja'a Diosquexypä, nmóødhøch cuhdugt jaduħn høxtä maa ja'a poo'xxiøøbaadiän.

⁹ Mänitä Jesús jim chohñ. Mänit tiägøøyy tsajtøgooty. ¹⁰ Jiibiä mähdiøjc hänajty tu'ug; cø'ødø'øds hänajty tu'nax. Jiibiä fariseoshajxy hänajty näje'e tiänaabiä. Mänitä Jesús miäyajtøøwä:

—Nej, hoy jaduħn coo ja'a pa'amjäya'ay myajmøcpøgät ja'a poo'xxiøøjootiä.

Paadiä fariseoshajxy jaduħn miänaañ, yhøxtaaby ja'a wiinmahñdy hajxy hänajty nebiä Jesús hajxy yajtsumøjät. Coo ja'a Jesús ja'a pa'amjäya'ay yajmøcpøgät ja'a poo'xxiøøjooty, mänitä Jesús hajxy hänajty yajtsuma'añii. ¹¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Hoy pues. Coo pøn mieeg quiuga'awø'øy nøøjutjooty ja'a poo'xxiøøjooty, mänit hajxy nøcxy yajpædsømy, túh-mäts. ¹² Y maas tsoobaatp ja'a jäya'ay quejee ja'a meeg. Hoy jaduħn coo jäya'ay mnäxúudsät ja'a poo'xxiøøjooty.

¹³ Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc ñämaayy:

—Xajtøw yø'ø mgø'ø.

Mänit xiajtøoyy. Mänit miäbaaty nebiä tu'ugpän.

¹⁴ Mänitä fariseoshajxy tiøjpædsømy. Mänit hajxy quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät.

¹⁵ Coo ja'a Jesús jaduħn miädoyhajty, mänit jim chohñ. Mänitä jäya'ay may piadu'ubøjcy. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay yajmøcpøjcy nägøxiä. ¹⁶ Mänit jaduħn miänaañ coo hajxy quia'a nägäpxät pøn je'e. ¹⁷ Jaduħnsä tiøjjajty nebiä Isaías jecy miänaañän, ja'a Diosquexypä. Dios jaduħn mänaamb:

¹⁸ Høøchä nmoonsä hädaa, ja'aäch tøø nwiimbíyyäbä.

Ndsójpiøch jaduħn. Jootcújc-høch nnijiäwø'øyii yø'øgøxpä.

Nbäda'agáambøch ja'a nhEspíritu maa yø'øjän.

Høøch nguhtujt jaduht̃ xyajwiingapxø'øwáañp maa ja'a
jäya'ayhajxy nägøxiän.

¹⁹ Caj chiptuna'añ; caj ya'axa'añ caj jioga'añ.

Hahuum jaduht̃ wiädita'añ cajptooty.

²⁰⁻²¹ Jiootcapxmøcpøgaamby pøn hobiä nejpiä mäbøjp.

Mäbøgáañäxäp ja'a miädia'agy ja'a jäya'ayhajxy nägøxiä.
Mänit jaduht̃ tiägø'øwa'añ hoyhanehm̃bä.

²² Mänitä mähdiojc tu'ug yajmejtsä maa Jesúsän. Wi-
indsä mähdiojc hänajty, møød hänajty yhuumä, møød
ja'a møjcu'uba'am hänajty miøødä. Mänitä Jesús jaduht̃
yajnähwaach, yaghijxø'cy, yajcapxø'cy. ²³ Mänitä jäya'ay-
hajxy nägøxiä yagjuøyy. Mänit hajxy ñiñämaayyá:

—Nej, David yhap yhocäda'a yø'øduht̃nä.

²⁴ Coo ja'a fariseoshajxy jaduht̃ miädooyy, mänit hajxy
miänaañ:

—Coo yø'ø craa ja'a møjcu'uwiinmahñdy jaduht̃
miøødä, paadiä møjcu'uba'am jaduht̃ yajnähwa'aäch.

²⁵ Ñajuøbiä Jesús hänajty nebiä fariseoshajxy hänajty
wyiinmahñdyhaty. Mänit miänaañ:

—Coo ja'a tu'hagajtpä jäya'ayhajxy ñimiädsi-
bø'øwøjät, cuhdägóyyäp ja'a quiajpthajxy jaduht̃. Y coo
ja'a tu'ugtøgootypä jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwøjät, cab
hajxy hoy yhijnät tu'ugtøgooty. ²⁶ Jaaná jaduht̃duhm̃bä,
coo ja'a møjcu'uhajxy ñimiädsibø'øwøjät, tägóyyäp
ja'a wyiinmahñdyhajxy jaduht̃. ²⁷ Hoorä, mijts jaduht̃
mänaamb coöch ja'a møjcu'uba'am nyajnähwa'aäch ja'a
møjcu'uwiinmahñdyhaam. Coo häxøpy jiaduht̃nä, maa
mijts ja'a mjamioød ja'a wiinmahñdy hajxy piaady coo
ja'a møjcu'uba'am hajxy yajnähwa'aäch. Hamdsoo hajxy
myajcähxø'øgy coo ja'a tøyhajt hajxy mga'a møødä.
²⁸ Pero høøch, Dioshespírituháamhöch ja'a møjcu'uba'am
nyajnähwa'aäch. Cähxø'p jaduht̃ coo tøø yhabaatnä coo
ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ.

²⁹ 'Coo ja'a møjcu' u xquia'a yajmäjäädá' agät, cabä miäjaa jaduhñ mbóçät.

³⁰ 'Pónhøch jaduhñ xquia'a møøpdädø'p, høøch nmädsip je'e. Y pónhøch jaduhñ xquia'a møødtuumb, xmiähanhájpøch je'e.

³¹⁻³² 'Je'eguiøxpøch mijts jaduhñ nnäma'ay, coo pøn jaduhñ tiu'udägóyyät, hoy jaduhñ nähwá'adsät, hóyhøch jaduhñ xjia nänømy, høøch ja'a Diosquexypä. Pero coo pøn jaduhñ ñänómät ja'a Dioshespíritu, cab jaduhñ mänaa nähwa'adsa'añ.

³³ 'Mhøxcábäp hajxy jaduhñ pøn ja'a howyiinmahñdy møød; je'eds hoy wädijp. Pøn ja'a howyiinmahñdy ca'a møød, cab hoy wiädity. ³⁴ Jaduhñ mäwíinäts mijts hajxy mjatcøøy nebiä tsaññdiän. Paadiä hoybä hajxy mga'a mädia'aga'añ, coo ja'a haxøøgwíinmahñdy hajxy mmøødä. Haagä mgopcooty ja'a mmädia'agyhajxy jaduhñ chohnda'agy. ³⁵ Jaaya'ay hojiäya'aybä, hoy jaduhñ quiapxy miädia'agy je'eguiøxpä coo ja'a howyiinmahñdy miøødä quiopcooty. Pero jaaya'ay ca'a hoybä, haxøøg jaduhñ quiapxy miädia'agy je'eguiøxpä coo ja'a haxøøgwíinmahñdy miøødä quiopcooty. ³⁶ Chaaçh mijts nnäma'ay, coo jaduhñ yhabáadät coo ja'a Dios hánajty yajnähdiä'añ, mänitä Dios hajxy xmiäyajtøwa'añ waambaty hajxy hánajty tøø mgapxtägoy, hoy hajxy jaduhñ tøø mja nä'ä wiingapxnaxy. ³⁷ Pø haxøøg hajxy hánajty tøø mmädia'agy, mänitä Dios hajxy xpiäda'aga'añ haxøøgtuum. Pø hoy hajxy hánajty tøø mmädia'agy, mänitä Dios hajxy xpiäda'aga'añ hodium.

³⁸ Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a fariseoshajxy näje'e møødä ley-yajnähixøøbiähajxy:

—Wiindsøn, højts ja'a hijxtahñd huuc yaghíjxäc ja'a hoy-yagjuøøñbä.

³⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä, haxøøg hajxy jiatcø'øy; cabä Dios hajxy chocy. Ja'a hijxtahnd hajxy mja wi'li yhixaamby. Jagooyä hajxy jaduñ mhixa'añ nebiä hijxtahnd jecy quiähxø'quiän ja'a Jonáscøxpä, ja'a Dios jecy quiéjxäbä. ⁴⁰ Ja'a ballenajoodooty ja'a Jonás yhiyty tægøøgxøø tægøøgtsuhm. Jadúhñäts høøch nhi-daambä naaxjutjooty tægøøgxøø tægøøgtsuhm, høøch ja'a Diosquexypä. ⁴¹ Coø ja'a Jonás jaduñ piädsøømy ballenajoodooty, mänitä Diosmädia'agy hoy yajwa'xy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Nínive. Coø hajxy jim miädooyy, mänit hajxy miäböjcy. Mänitä yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixøøyy. Y cabä Jonás møjtuung hijty jaduñ jiaty møødä. Maas møjtúunghøch nmøødä høøch. Pero cábøch nmädia'agy hajxy xmiädowaanä, ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä. Coø jaduñ yhabaadät coø hajxy hänajty yajnähdi ja'añii, mänit hajxy ñäma'awa'añii coø hajxy jaduñ piäda'agøøjät haxøøgtuum. Ja'a jecyjiäya'ayhajxy jaduñ mäna'anaamb, ja'a hajxy hijty jegyhajty tsänaabiä Nínive. ⁴² Jaduñdsä to'oxiøjc miäna'anaambä, ja'a jecy gobiernähájtäbä jäguemnaax ja'a jøømbojmänajpä. Mänitä Salomón hoy miämädoowhity, je'eguiøxpä coø ja'a Salomón hänajty jiaanç tehñ quiuhwijiä. Y cabä Salomón ja'a møjtuung hijty jiaty møødä. Maas møjtúunghøch nmøødä høøch. Pero cábøch nmädia'agy hajxy xmiädowaanä, ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä.

⁴³⁻⁴⁵ Ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä, haxøøgwiinmahñdy hajxy miøød. Y coøch nmädia'agy hajxy xquia'a mäböjçät, maas haxøøg hajxy jaduñ jíädät. Jaduñ mäwínäts hajxy jíädät nebiä jäya'ay møjcu'umøødpän. Coø ja'a møjcu'u jii by piädsøømät maa jaaya'ay quiopcän, mänitä poo'xtaact nøcxy jäguemduum yhøxta'ay maa ja'a tø'ødsnähgapän. Coø ja'a poo'xtaact jim quia'a páadät, mänit miäna'ana'añ: “Mejor nnä'ägä nøcxtägächhøch

maačh nhuuc tsohm̄bän.” Coo jaduħn wyiimbídät, mänitä jäya'ay quiopc jaduħn piáatät nebiä yajwa'adstøjcän, ja'a yajxón tøø pie'edyíjábä. Mänitä jiamiøød nøcxy juxtujc jiaac woy, ja'a maas haxøøgpä. Mänit hajxy nägøxiä tiägø'øyy maa jaaya'ay quiopcootiän. Y maas haxøøg jaaya'ay jaduħn jiada'añ quejee hijty yhity.

⁴⁶ Jimnä ja'a Jesús ja'a cu'ug hánajty miøødmädi-a'agyñä, mänitä tiajhajxy miejch møødä piuhya'ayhajxy. Jim hajxy miähmøøyy tøba'am. Ja'a Jesús hajxy hánajty miøødmädia'agaamby. ⁴⁷ Mänitä Jesús hoy ñäma'ayii:

—Xiidsä ndaj xmiøødmädia'aga'añ tøba'am møødä mbuhya'ayhajxy.

⁴⁸ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Põnhøch ndajhajpy; põnhøch nbuhya'ayhajpy.

⁴⁹ Mänitä jiamiøød ñädsiiwøøyy. Mänit miänaañ:

—Høøch ndaj yø'ø; høøch nbuhya'ay yø'ø. ⁵⁰ Põnhøch ja'a nDeedy miädia'agy xquiudiúunäp ja'a tsajpootypä, jaduħn mäwiinäts hajxy je'e nébiøch nbuhya'ayän, nébiøch nbuhdo'oxiän, nébiøch ndajján.

13

¹ Mänitxøø ja'a Jesús jim chohñ tøgooty. Mänit jim miejch mejypia'a. Hoy jim yhäñaaguiäda'agy. ² Mänitä jäya'ay may miejch maa ja'a Jesús hánajtiän. Mänitä Jesús tiägøøyy barcojooty. Hoy jiiby yhøxta'agy. Cøjxä jäya'ayhajxy jim miähmø'øyy pu'uwiing. ³ Mänitä Jesús tiägøøyy yajñähixøøbiä madiu'u. Mäbaadyhaam jaduħn yajñähixøøyy. Mänit miänaañ:

—Mänitä jäya'ay tu'ug tiu'ubøjcy niippä. ⁴⁻⁸ Coo ja'a tøømd tiägøøyy wøjpä, näje'e ja'a tøømd quiahy tu'haam, näje'e quiahy tsaanähgøxp, näje'e quiahy hap-tiooty, näje'e quiahy maa ja'a hoñaaxän. Ja'a jim cáhwäbä

tu'haam, jajpädø'c ja'a muuxyhajxy je'e. Ja'a jim cáh-wäbä tsaanähgøxp, paquiä jaduħñ jia mujxy, je'eguiøxpä coo ja'a naax quia'a jaty cøöcä. Coo quiøxxøjøøyy, mänitä tiøøch, coo ja'a tyicts hänajty quia'a møødä. Ja'a cáhwäbä haptiooty, ja mujx jaduħñ. Ja yee'c jaduħñ, pero cabä ñä'ä tøømbejty. Hiḡ, ja'a hapyty je'e xaam. Y ja'a cáhwäbä maa ja'a hoñaaxän, may jaduħñ tiøømha-jty, näje'e mägo'xhaam, näje'e tägøøghii'xhaam, näje'e hii'xmajc-haam. ⁹ Pøñ jaduħñ wiinjuøøby, weenčh hädaa nmädia'agy xmiäbøjcä.

¹⁰ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a jiamiøødhajxy. Mänit miäyajtøøwä:

—Tii ja'a cu'ug coo myajnähiḡø'øy jajmäbaadyhaam.

¹¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøø mijts ja'a Dios xyajwiinjuø'øy nebiaty yhane'emy. Cab hijty jajwiinjuø'øy. Y yø'ø cu'ughajxy, cab hajxy hoy wyiinjuø'øwa'añ. ¹² Pøñ madiu'u jaduħñ møød, maas may jaduħñ mio'owa'añii. Pero pøñ weeñtiä møød, pøgäänäxäp je'e mäduħñtiä jim miøødä. ¹³ Páadyhøch jaduħñ nmädia'agy jajmäbaadyhaam. Jia wi'i yhee'py hajxy, cab hajxy tii yhiḡy. Jia wi'i miämädoowhijpy hajxy, cab hajxy wyiinjuø'øy, neby hajxy tii quia'a mädoybän.

¹⁴ Tøjiajp jaduħñ yø'øya'aguiøxphajxy nebiä Isaías jecy miänaañän, ja'a hijty jegyhajty wädijpä Diosquexy:

Mmädoowaamby hajxy jaduħñ, cab hajxy mwiinjuø'øwa'añ;

Mheebaamby hajxy, cab hajxy mhixa'añ.

¹⁵ Tøø hädaa jäya'ayhajxy quiuhxey;

nebiä cuhnatpän, nebiä wiimbi'idspän hajxy jaduħñ
ñibiäda'agyii neby hajxy jaduħñ quia'a wiinjuø'øwät,

nébiøch nmädia'agy hajxy xquia'a mäbøjcät.

Cooch nmädia'agy hajxy xmiäbójcät, mänitøch hajxy jaduħn nyajnähwá'adsät.

¹⁶ Jootcuyc jaduħn mhity je'eguiøxpä coo hajxy jaduħn mhixy, coo hajxy jaduħn mmädoy. ¹⁷ Tøyhájthøch mijts nnäma'ay, may ja'a Diosquexypähajxy, may ja'a hojiäya'aybähajxy jia hixaañ nej mijts cham mhixiän. Jia madowaan hajxy nej mijts cham mmädoyän.

¹⁸ Huuc madow hajxy waamb ja'a niippä cwieento miädia'agytiägø'øy. ¹⁹ Näje'e ja'a jäya'ayhajxy, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy miädoy nebiä Dios yhane'emiän, cab hajxy wyiinjuø'øy. Mänitä Diosmädia'agy hajxy piójcäxä ja'a møjcu'ugong. Jaduħn mäwíinäts hajxy je'e nebiä tømmd quiahyyän tu'haam. ²⁰⁻²¹ Näje'e ja'a Diosmädia'agy hajxy hamuumdu'joot yhuuc ja mäbøcy. Pero coo hajxy chaächtiuñii ja'a Diosmädia'agyquiøxpä, mänit hajxy piädsømnä. Jaduħn mäwíinäts hajxy je'e nebiä tømmd quiahyyän tsaanähgøxp. Paquiä jaduħn tiø'øch je'eguiøxpä coo ja'a tyicts quia'a hity. ²² Näje'e ja'a Diosmädia'agy hajxy yhuuc ja mädoy. Pero jiaančh tehñ jiahmiejchp hajxy jaduħn hädaa yaabä naaxwiimbä. Jiaančh tehñ yhadsojpy ja'a xädø'øñ hajxy, paadiä Diosmädia'agy hajxy hoy quia'a panøcxa'añ. Jaduħn mäwíinäts hajxy je'e nebiä tømmd quiahyyän haptiooty. ²³ Näje'e ja'a Diosmädia'agy hajxy hoy wyiinjuø'øy. Hoy hajxy jaduħn pianøcxy hamuumdu'joot. Jaduħn mäwíinäts hajxy je'e nebiä tømmd quiahyyän hoñaaxooty.

²⁴ Mänitä Jesús tiägøøguiumbä mädiaacpä yajmäbaadyhaam:

—Coo ja'a Dios yhane'emy, jadúhnhøch nyajmäbaada'añ nebiä tu'jäya'ay hodiøømd tøm wiøjjiäbän maa ja'a ñaaxän. ²⁵ Mänitcoods hajxy quiøxy maaho'cy. Mänitä miädsip ja'a cizañatømmd hoy wiøjy maa ja'a trigotømmd hñajty tøm wiøjjiän.

²⁶ Tu'cuhdujt ja'a trigo miujxy mөөдä cizaña. Coö ja'a trigo xiäbaajөөyy, mänitä cizaña quiähxө'pä. ²⁷ Mänitä jäya'ay hoy ñäma'ayíjäm ja'a mioonsähajxy: “Wiindsón, hodiөөmd miich mwөj, túhmäts. Pämaadä yө'ө cizañahujts tөө chooñ.” ²⁸ Mänitä wyiindsón miänaañ: “Nmädsiphөchäda'a jaduһ tөө jiatcө'өy.” Mänitä mioonsä miänaañ: “Nej, nöcxäp hөjts yө'ө cizañahujts nwixiä.” ²⁹ Mänitä wyiindsón miänaañ: “Caj, cab hajxy mwixät coö ja'a trigo jaduһ ñä'ä mäbädө'өгө'өwät. ³⁰ Ween yhity; ween tu'cuhdujt yeegy. Coö ja'a trigopux jaduһ yhabaadät, mänítөch nmoonsä nguexa'añ, weenä cizañahujts hajxy jayөjp quiөxy yajpädө'өgy. Ween hajxy quiөxy haxoch. Mänít hajxy jaduһ ñó'ögät. Mänitä trigo hajxy ñähmädsät. Mänit hajxy piädá'agät tsehxjooty.”

³¹ Mänitä Jesús tiägөөguiumbä mädiacpä yajmäbaadyhaam:

—Coo ja'a Dios yhane'emy, jadúһñhöch nyajmäbaada'añ nebiä mostazapajcän. Jim tu'jäya'ay tөө ñi'iby maa ja'a ñaaxän. ³² Tөyhajt jaduһ coö ja'a mostazapajc jiaanч tehм chayyä. Pero coö yeegy, cruty jaduһ jiaty nebiä quepychaajän. Mädөyyä ja'a muuxyhajxy nöcxы jim mia'ay yhaajiooty.

³³ Mänitä Jesús miänáangumbä yajmäbaadyhaam:

—Coo ja'a Dios yhane'emy, jadúһñhöch nyajmäbaada'añ nebiä to'oxiөjc ja'a tsajcaagyooy yajmädiј'өyäbän harinajooty tägөөgquixpөhñdy. Mänit jaduһ cөxiä yajmäyäbicө'өy.

³⁴ Jaduһnä Jesús ja'a cu'ug yajnähixөөyy haagä yajmäbaadyhaam. ³⁵ Jaduһnds tiөjiajty nebiä Diosquexypä jecy quiujahyyän:

Mäbaadyháamhöch nmädia'aga'añ.

Nyajcähxø'øgáambiøch mädyiijaty hánajty yu'uçhtium
hijp mänaa hädaa yaabä naaxwiin yhawijy tiøø'x-
ta'aguiän;

cahnä quiähxø'øgyñä.

³⁶ Mänitä Jesús ja'a cu'ughajxy quiejxwiimbijty. Mänit
tiøjtägøøyy. Mänit ja'a jiamiøødhajxy miejch. Mänitä
Jesús hajxy ñämaayy:

—Højts capxwíjjäc ja'a cizañahujtsçøxpä.

³⁷ Mänitä Jesús miänaañ:

—Høøch ja'a Diosquexypä, jaduñ mäwíinhøch høøch
nebiä jaaya'ay hodiøømd tøø wiøjjiäbän. ³⁸ Y hädaa
yaabä naaxwiin, jaduñ mäwíinäts hädaa nebiä naaxän
maa ja'a hodiøømd wiøjjiän. Jaaya'ayhajxy hanéh-
mäbä ja'a Diósäm, jaduñ mäwíinäts hajxy je'e nebiä
hodiøømdän. Jaaya'ayhajxy hanéhmäbä ja'a mõjcu'u-
gong, jaduñ mäwíinäts hajxy je'ebä nebiä cizañahujt-
sän. ³⁹ Y ja'a mõjcu'ugong, jaduñ mäwíinäts je'e nebiä
jaaya'ay ja'a cizañahujts tøø wiøjjiäbän. Coø ja'a naaxwi-
imbä wyiimbida'añ, jaduñ mäwíinäts je'e nebiä trigo
hajxy yajpädø'quiän mõødä cizañahujts. Y ja'a Dios ja'a
mioonsähajxy tsajpootypä, jaduñ mäwíinäts hajxy je'e
nebiä jaaya'ay ja'a trigo hajxy yajpädø'quiän. ⁴⁰ Coø ja'a
naaxwiimbä jaduñ wyiimbida'añ, jaduñ mäwíinäts je'e
nebiä cizañahujts hajxy ñø'quiän. ⁴¹ Mänitøch nmoonsä
nhane'ema'añ coø hajxy ween nøcxy yajpädsømy pønjaty
ja'a haxøøgwíinmahñdy mõød, mõødä pønjaty jaduñ ja
wi'i yhadugaamb ja'a Diosmädia'agy. Jím hajxy yajpäd-
søma'añii maaçh hánajty nhane'ema'añän, høøch ja'a
Diosquexypä. ⁴² Mänit hajxy hánajty quiujuipø'øwa'añii
jøønjooty. Jiiby hajxy jiø'øwa'añ xiuudsa'añ. ⁴³ Ja'a
hajxy jaduñ howiädijpä, jaançh tehñ miøj jaançh tehñ

jiaančh hajxy yhida'añ maa ja'a Tieedyhajxy yhane'ema'añän. Pø jii mmädohndhajxy, mmädówäp hajxy jaduñ.

⁴⁴ Coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduñ mäwíinäts je'e nebiä jäya'ay maxiädø'øñ tiajø'øyäbän naaxpa'c. Coo pøn piáadät, mänitä tiajøødiägatsa'añ. Xoonda'agaamb jaduñ. Mänit nøcxy tioogy tijaty jim miøød. Mänitä naax nøcxy jiuy maa ja'a maxiädø'øñ tøø piaadiän.

⁴⁵ Coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduñ mäwíinäts je'e nebiä perlatsaahajuubiän, ja'a jaančh tehñ yajxonbä. Ja'a perlatsaa, pic je'e møød pioobä.

⁴⁶ Coo jaduñ tu'ug piáadät jaančh tehñ chowbä, mänit nøcxy tioogy tijaty jim miøød. Mänitä perlatsaa nøcxy jiuy.

⁴⁷ Coo ja'a Dios ja'a miäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduñ mäwíinäts je'e nebiä hacxjohmd hajxy piädá'aguiäbän mejjiooty coo hacx hajxy hánajty jiooma'añ madiu'u.

⁴⁸ Coo ja'a hacxjohmd jaduñ yhúdsät, mänit hajxy yhøxwohmädösømy. Mänitä hacx hajxy wyiimbij ja'a hojiatypä. Mänit hajxy piäda'agy cachjooty. Mänitä ca'a hojiatypä hajxy ñøøga'adsø'øy. ⁴⁹ Jaduñ mäwíinäts jiada'añ coo ja'a naaxwiimbä wyiimbida'añ. Mänitä Dios ja'a mioonsähajxy wyiimbiwa'añ ja'a hojiäya'aybä. ⁵⁰ Pøn ca'a hojiäya'ay, je'e hajxy cujuipø'øwáanäp jøønjooty. Jiiby hajxy jiø'owa'añ xiuudsa'añ.

⁵¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, mwiinjuøøby hajxy jaduñä.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Wiindsøn, nwiinjuøøby højts jaduñ.

⁵² Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Coo ja'a ley-yajnähxøøbiähajxy tiägø'øwät habøjpä nebiä Dios yhane'emiän, mejtstu'u ja'a mädia'agy

jaduhñ jiaada'añ mөөдä jecypiä mөөдä jemьbiä. Jaduhñ mäwínäts je'e nebiä cudøjc madiu'u miөөdhátiäbän, mөөдä jemьbiä mөөдä jecypiä.

⁵³ Coo ja'a Jesús jaduhñ miädiaacpädөөyy, mänit jim chohñ. ⁵⁴ Mänit miehch maa ja'a yhamdsoo cajptän. Mänit tiägөөyy jajnähiхөөbiä tsajtөгooty. Mänitä jäya'ayhajxy jiaanč tehñ yagjuөөyy. Mänit hajxy miänaañ:

—Maa yө'ө wiinmahñdiäda'a төө yhabөcy. Nebiä hoy-yagjuөөñäjatypä jaduhñ yajcähxө'ogy. ⁵⁵ José yhu-ung yө'ө, yө'ө tsejtspä pujxpä. María ja'a tiaj xiөhaty. Jue'e piuhya'ayhajxy xiөhaty, Jacobo, José, Simón, mөөдä Judas. ⁵⁶ Yaa hajxy chäna'ay maa hөjts ngajptän mөөдä piuhdo'oxyhajxy. Pämaada yө'ө wiinmahñdy yө'өduhmbä төө yajtsooñ.

⁵⁷ Mänitä Jesús miädia'agy quia'a mäbөjcäxa. Mänitä Jesús miänaañ:

—Homiaajä ja'a Diosquexy wiädity, cumáayyap jaduhñ. Pero cab jim quiumayii maa yhamdsoo naax maa yhamdsoo төjcän.

⁵⁸ Cabä Jesús ja'a hoy-yagjuөөñäjatypä jim jiaty yajcähxө'cy, je'eguiөxpä coo ja'a miädia'agy hänäjty quia'a mäbөjcäxa.

14

¹ Mänitä Herodes miädoyhajty coo ja'a Jesús hänäjty jim wiädity. Ja'a Herodes, jim hänäjty je'e guiober-nadorhaty Galileanaaxooty. ² Mänitä Herodes ja'a mioonsä ñämaayy:

—Juan mäyajnäbejpäda'a je'e. Tөөda'a jiuypioөcy. Paadiä möcmäjaa jiaanč tehñ miөөдä.

³⁻⁴ Tөө ja'a Herodes ja'a Juan hänäjty yajtsumyii. Tөө ja'a Juan hänäjty quiө'өxochii cadenahaam. Paadiä Juan jaduhñ chuunä coo ja'a Herodes hänäjty төө ñäma'ay

coo jaduñ quia'a hoyyá coo ja'a Herodes ja'a piuhya'ay tio'oxiøjc miødtsánáayyät. Jue'e ja'a Herodes piuhya'ay hánajty xiøhaty, Felipe. Jue'e ja'a Felipe tio'oxiøjc hánajty xiøhaty, Herodías. ⁵ Jaduñä Herodes hánajty tiajy miay coo ja'a Juan hánajty yagho'oga'añ. Pero jaanč tehñ chähgøøby ja'a Herodes hánajty. Ja'a cu'ug hánajty chähgøøby je'eguiøxpä coo ja'a cu'ughajxy hánajty miäna'añ coogä Juan ja'a Diosmädia'agy hánajty yajwa'xy.

⁶ Mänitä Herodes jiumøjt jaduñ piejtä. Jimä Herodes hánajty yhäña'ay møødä pawoy pawichpähajxy. Mänit hajxy tiägøøyy wiinhéjtsäbä. Ja'a Herodías yhuung jaduñ tägøøyy hejtspä. Mänitä Herodes xioonäacy nägø'ø nädecypä. ⁷ Mänitä Herodes ja'a quixy yajwiin-waanøøyy:

—Hotyijä miich xmiäyujwá'anät, nmó'owäbøch miich jaduñ.

⁸ Mänitä quixy ja'a tiaj hoy yhawaanä. Mänitä tiaj jaduñ miänaañ coo ja'a Juan mäyajnäbejpä quiopc jaduñ miäyujwá'anät. Mänitä quixy ja'a Herodes hoy ñäma'ay:

—Høøchä Juan mäyajnäbejpä quiopc móoyyäc texyjooty.

⁹⁻¹⁰ Mänitä Herodes jiootmadiägøøyy nägø'ø nädecypä. Pero tøø hánajty miäna'añ jäya'awyiinduum coog hánajty yega'añ hotyijatiä. Mänit yhanehmy coo ja'a Juan quiopc yhöxpújxäxät jii by pujxtøgooty. ¹¹ Mänitä Juan quiopc yajnøcxäxä texyjooty maa ja'a Herodeshajxiän. Mänitä quixy miooyyä. Mänitä quixy ja'a tiaj hoy mio'oy.

¹² Mänitä Juan ñäxäwa'ay yo'tuc hoy quiøøyyäxä; ja'a Juan miägu'ughajpähajxy jaduñ hoy quiø'øy. Mänitä Juan hajxy hoy yajnaaxtägø'øy. Mänitä Jesús hajxy hoy yhawaanä cooc ja'a Juan hánajty tøø yagho'ogyii.

¹³ Coo ja'a Jesús jaduhñ miädoyhajty cooc ja'a Juan tøø yagho'ogyii, mänit jim chohñ barcojooty nidiuhm. Mänit ñøcxy hanidiuhmduum. Mänitä cu'ughajxy miädoyhajty cooc ja'a Jesús hänajty jim tøø chooñ. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy cajptooty. Tocy-yo'oy hajxy pianøcxy. Jayøjp hajxy jim miejch maa ja'a Jesús hänajty ñøcxiän. Mänitä Jesús piamejch høxhaam. ¹⁴ Coo ja'a Jesús piädsøømy barcojooty, mänitä majiäya'ay yhijxy. Mänit ñäxu-u'ch. Mänitä pa'amjäya'ay yajmøcpøjcy. ¹⁵ Mänittsuu ja'a Jesús miägu'ughajpähajxy piamejch. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Tøø chuujø'oy y cabä tøjc yaa. Quejxwiimbit yø'ø jäya'ayhajxy; weenä caagy hajxy nøcxy jiuy cajptooty.

¹⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Caj, ween hajxy yhity. Mijts jaduhñ ween myajcáyät.

¹⁷ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Cab højts tii nmøødä. Jagooyyä højts ja'a tsajcaagy mägooxyä nmøødä chaadsä hacx metscä.

¹⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mäminxä yø'ø.

¹⁹ Mänitä Jesús ja'a majiäya'ay ñämaayy coo hajxy ween yhøxta'agy møøwyiing. Mänitä tsajcaagy quiøøchooyy møødä hacx. Mänit yuughee'py cøxp. Mänit miänaañ:

—Dioscujú'uyäp.

Mänitä Jesús ja'a tsajcaagy yhaguidøøyy. Mänitä miägu'ughajpähajxy miooyy. Mänit hajxy hoy yajwa'xy majiäya'ayhagujc. ²⁰ Nägøxiä hajxy jaduhñ quiaayy cu'uxiä. Mänitä Jesús miägu'ughajpä tsajcaagyhaguijc hajxy yajpädø'cy majmejtscach. ²¹ Nämägooxmil hajxy quiaayy haagä ya'adiøjc. Hawiingä to'oxiøjc-hajxy møødä pigäna'c-hajxy.

²² Mänitā Jesús ja'a miägu'ughajpä ñämaayy coo hajxy ween tiägø'øy barcojooty, coo hajxy ween ñøøna-jxø'ogy. Mänitā Jesús ja'a majiäya'ayhajxy quiejxwi-imbijty. ²³ Mänitā Jesús ñøcxy nidiuhm tunñähgøxp Diospa'yaaxpä. Coo quioodsøyy, jimnä Jesús hänajty nidiuhm tunñähgøxp. ²⁴ Ja'a Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy, mejyquiujc hajxy hänajty tøø miech barcojooty. Møc hajxy hänajty jiojcubojo'øy; paadiä nøø hänajty miøjjädsembejty barcomøjc. ²⁵ Coodsnä Jesús tiu'ubøjcy tecy-yo'oy. Mejywyiing jaduhñ yohy. Mänit miejch maa ja'a miägu'ughajpähajxiän. ²⁶ Coo ja'a Jesús hajxy yhijxy coo hänajty yo'oy mejywyiing, mänit hajxy chähgøøbiøjcy. Mänit hajxy chähgø'øyaaxy:

—Haañämäda'a yø'ø.

²⁷ Mänitā Jesús miänaañ:

—Ca'a hajxy mdsähgø'øy. Høøch ja'a Jesús.

²⁸ Mänitā Pedro miänaañ:

—Wiindsøn, pø miich ja'a Jesús, høøch huuc hanéhñäc cooch jim mnøcxät yo'oy maa miichän.

²⁹ Mänitā Jesús yhadsooyy:

—Minxä.

Mänitā Pedro piädsøømy barcojooty. Mänit tiägøøyy yohbiä mejywyiing. Jim hänajty ñøcxa'añ maa ja'a Jesúsän. ³⁰ Coo jiäwøøyy coo møc piojy, mänit chähgøøbiøjcy. Mänit tiägøøyy quiimbä. Mänit yaaxy:

—Wiindsøn, høøch yajpädsøømäc.

³¹ Mänitiä ja'a Jesús ja'a Pedro quiø'ø miajtsä. Mänit miänaañ:

—Caj miich mhuuc mäbøjpä. Tiiçh nmädia'agy coo xquia'a mäbøjcä.

³² Coo ja'a Jesús tiägøøyy barcojooty møødä Pedro, mänitā poj yuungøøyy. ³³ Mänitā Jesús hajxy wyiinijcä-daacy. Mänitā Jesús hajxy ñämaayy:

—Tøyhajt miičh mDioshuungä.

³⁴ Mänit hajxy miehch mejyhawiimb maa hänajty xiøhatiän Genesaret. ³⁵ Coø ja'a Jesús yhøxcajpä ja'a jäya'ayhajxy jim**bä**, mänitä mädia'agy tiägøøyy wädijpä coø ja'a Jesús jim tøø mieh Genesaret. Mänitä pa'amjäya'ayhajxy may yajmejtsä maa ja'a Jesúsän. ³⁶ Mänitä Jesús hajxy miänuu'xtaacy coø ja'a wyitpa'a hajxy ween ñähdoonä. Coø hajxy jaduhñ ñähdoonñ, mänit hajxy miøcpøjcy.

15

¹ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a fariseoshajxy näje'e møødä ley-yajnähiøøbiähajxy näje'e. Jerusalén hajxy hänajty choonñ. Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

² —Yø'ø mmägu'ughajpähajxy, tii ja'a cuhdujt hajxy coø quia'a cudiuñ nebiä jecyjiäya'ayhajxy xyajmääh-møøyyäm. Ja'a jecyjiäya'ayhajxy, cø'øbujp hajxy hijty coø hajxy hänajty quiaya'añ. Jaduhñ hajxy hijty quiuhdujthaty. Pero yø'ø mmägu'ughajpähajxy, cab hajxy jaduhñ quiuhdujthaty.

³ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pero mijts, cabä Dios miädia'agy hajxy myajtuunä. Ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy myajtuumby. ⁴ Ja'a Dios jaduhñ mänaan coø ja'a ndaj ndeedy hajxy nwiingud-sähgøøyyämät. Jaduhñ miänaambä, coø pøn ja'a tiaj ja'a tieedy haxøøg ñänömät, tsipcøxp jaduhñ yho'oga'añ. ⁵⁻⁶ Pero wiing mijts mmänaambä. Mijts jaduhñ mänaamb coø jaduhñ yhooyä coø ja'a mdaj ja'a mdeedy jaduhñ mnämä'awät: “Cábøchä xädø'øñ nmøødä coöch mijts nbuhbédät. Tøøchä Dios ngøxy mo'oy mäduhñtiä mijts hijty nmo'owa'añ.” Coø hajxy jaduhñ mmäna'añ, cabä Diosmädia'agy hajxy hänajty myajtuñ. Ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy hänajty myajtuumby. ⁷ Jaduhñ mäwínäts

mijts mnibiäda'agyii nebiä hoyhäna'cän. Pero cab hajxy mhoyhäna'cä. Mijtscoxpä ja'a Isaiás Diosquexypä jecy miänaañ:

⁸Nä'ä mänaamb hajxy jaduñ cooc tyijy hajxy xwyiingud-sähgø'øy hamuumdu'joot.

⁹Xiøøbä hajxy jaduñ ñä'ä mäna'añ; cáboch nmädia'agy hajxy xñä'ä panøcxä.

Yhamdsoo wiinmahñdy hajxy yajwiinhixøøby, nõmä Dios miäna'añ.

¹⁰Mänitä Jesús jäya'ay may miøjyaaxy. Mänit miänaañ:

—Huuc mädox hajxy, huuc wiinjuø'ow hajxy.

¹¹Mädyiijaty tægøøby mhaawjooty, cab jaduñ xyajtägóyyät. Je'eduhñ xyajtägóyyäp mädyiijaty pädsøømb mhaawjooty.

¹²Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Cabä fariseoshajxy yhojiäwø'øy coo jaduñ tøø mmäna'añ.

¹³Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mädyiijatyhöch nDeedy tsajpootypä tøø quia'a päda'agy, cab jaduñ yhojø'øwa'añ. ¹⁴Weends yø'ø fariseoshajxy yhity. Jaduhñds hajxy wiädity nebiä haagä wiindspän coo hajxy ñibiawoyii. Nämetsc hajxy nõcxy wiocca'ay.

¹⁵Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Cab højts ndu'jootwiinjuø'øy. Højts capxwíjjäc.

¹⁶Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, ni mijts tii mga'a wiinjuø'øyñä. ¹⁷Jaduhñds je'e, mädyiijaty tægøøby mhaawjooty, jiiby jaduñ yhäda'agy mjoodooty. Mänitä jaduñ piädsøømdägach. ¹⁸Pero mädyiijaty jaduñ pädsøømb mhaawjooty, jiiby jaduñ chohñda'agy mgopcooty. Je'eduhñ xyajtägóyyäp. ¹⁹Haagä jiibiä haxøøgwijnmahñdy chohñda'agy mgopcooty hoñä'ä mädyiibä. Je'eduhñ xøhajn ja'a

haxøøgwiinmahñdy, ja'a jäya'ay-yagho'ogyiibä, møødä meečihibä, møød coo wiingjäya'ay tio'oxiøjc mmøødt-sänäayyät, møød coo mhøhñdá'agät, møød coo häna'c haxøøg mnänómät. ²⁰ Je'eds jaduñ xyajtägóyyäp. Pero coo mgáyät jaguiø'øbuju, cab jaduñ ñejiä; cab jaduñ xyajtägóyyät.

²¹ Mänitä Jesús jim chohñnä. Mänit ñøcxnä Canaán maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Tiro møødä Sidón. ²² Mänitä Jesús tadjäya'ay tu'ug ñämejtsä. Jim hänajty chäna'ay Canaán. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsón, miich ja'a David hijty mhaphajpy mdeedy-hajpy. Høøch näxú'tsäc. Tøøch ndo'oxyhuung miačhii ja'a møjcu'u. Hanaxiä jaduñ chaächtiuñii —nøm je'e yaaxy.

²³ Cabä Jesús yhadsooyy. Mänitä ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Huuc quejxwiimbit yø'ø tadjäya'ay. Tsaächyáaxäp jaduñ xpiawädjítäm.

²⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Yáayyøchä Dios tøø xquiexy maa hädaa judfoshajxiän. Cábøch wiingtuum tøø xquiexy.

²⁵ Mänitä tadjäya'ay ja'a Jesús wyiinjjicädaacy. Mänit ñämaayy:

—Wiindsón, tunä mayhajt. Høøch puhbéjtäc.

²⁶ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cab jaduñ yhooyä coöchä huc tsajcaagy nmó'owät mädyii ja'a pigäna'c-hajxy quiaaamyb.

Ja'a judíos Jesús yajmäbaat nebiä pigäna'cän. Ja'a ca'a judfoshajxy, je'eduhñ yajmäbaat nebiä hucän. ²⁷ Mänitä tadjäya'ay miänaañ:

—Tøyhajt jaduñ. Pero quiaaby ja'a huc ja'a tsajcaagy-hawaagy coo jim quia'ay maa ja'a wyiindsón ja'a mieexän.

²⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøyhájthøch miičh nmädia'agy xmiäbøjca. Weenä mhuung miøcpøcy.

Mänitiä ja'a yhuung jiaančh møcpøjcy.

²⁹ Mänitä Jesús jim chohñnä. Mänit ñøcxnä maa ja'a mejypia'ajän, ja'a xøhajpä Galilea. Mänit hoy piety tunñähgøxp. Mänit yhøxtaacy. ³⁰ Mänitä jäya'ay may miejch maa ja'a Jesúsän, møødä pa'amjäya'ay, møødä cø'ømucypiä tecymiucypiä, møødä wiindspä, møødä huumbä. Mänitä Jesús yajmäbaadøyy. ³¹ Mänitä jäya'ay-hajxy yagjuøyy coo hajxy jaduñ yhijxy coo ja'a huumbähajxy tøø quiapxø'øgy, coo ja'a cø'ømucypiähajxy tøø yhojø'øy, coo ja'a tecymiucypiähajxy tøø yo'oyø'øgy, coo ja'a wiindspähajxy tøø yhijxø'øgy. Mänit hajxy miänaañ coogä Dios miøjjä jiaančhä.

³² Mänitä Jesús miøjyaaxy ja'a miägu'ughajpä. Mänit miänaañ:

—Nnäxúu'chpøch yø'øya'ayhajxy. Tägøøgxøøjøch hajxy tøø xpiawädity, y cabä caayyøøc hajxy miøødä. Cábøch hajxy nguejxwiimbida'añ jaguiay maa tiøjcän coo hajxy maa tiu'ugädáwät.

³³ Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy miänaañ:

—Pero maadsä cay hajxy jaduñ nnä'ä páatämät maa yø'øya'aguixphajxiän. Pactuumäda'a yaa.

³⁴ Mänitä Jesús miäyajtøyy ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Naag tsajcaagy hajxy jii mmøødä.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Juxtujc, chaadsä hacxhuung mejtstägøøg.

³⁵ Mänitä Jesús miänaañ coo ja'a jäya'ayhajxy yhøxtá'agät naaxwiin. ³⁶ Mänitä tsajcaagy quioondsooyy møødä hacxhuung. Mänitä Dios ñämaayy:

—Dioscujú'uyäp.

Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä ja'a tsajcaagy hajxy yajnäguidøøyy mөөdä hacxhuung. Mänit hajxy yajwa'xtägajch maa ja'a jäya'ayhajxiän. ³⁷ Mänit hajxy quiaaayy cu'uxiä nägøxiä. Mänitä Jesús miägu'ughajpä ja'a tsajcaagyhaguijc hajxy yajpädø'cy juxtujcach. ³⁸ Nämädaaxmil ja'a ya'adiøjc-hajxy quiaaayy. Pagaayy ja'a to'oxiøjc-hajxypä mөөdä pigäna'c-hajxy. Pero cab jaduhñ yajnajuø'øy nänäagä hajxy hänajty je'ebä. ³⁹ Mänitä Jesús ja'a jäya'ayhajxy quiejxwiimbijty. Mänit tiägøøyy barcojooty. Mänit ñøcxy Magadánnaaxooty.

16

¹ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a fariseoshajxy näje'e mөөdä saduceoshajxy. Mänitä Jesús ñämaayyä coo hijxtahñd ween yajcähxø'øgy jim tsajpootyp. Paady hajxy jaduhñ miänaañ coo ja'a Jesús hajxy hänajty jia wi'i jioj-capxø'øwa'añ. ² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo hänajty chuujø'øy, mänit hajxy naxy mmäna'añ: “Wa'ads ja'a tsajt; wa'ads jaboom yhida'añ.” ³ Y coo hänajty jiojø'øy, mänit hajxy naxy mmäna'añ: “Tøø wyiimbøcy; tu'uwaamb.” Mnajuøøby hajxy jaduhñ nebiä tsajt yhida'añ, pero cabä hijxtahñd hajxy mwiinjuø'øy ja'açh chaa nyajcäyxø'piä. Ja'a jäya'ayhajxy jäda'ahatypä, haxøøg hajxy jiäya'ayhajnä; cabä Dios hajxy chocy. ⁴ Hijxtahñd hajxy jaduhñ yujwaamby, pero cab hajxy mio'owa'añii. Jagooyyä hajxy jaduhñ yaghixa'añii nebiä Jonás jecy jiajty yhabejtian.

Mänitä Jesús jim jiäwaach. Mänit jim tiu'ubøjcy.

⁵ Mänitä Jesús hajxy miejyñajxy. Pero jiahdiägooyy ja'a quiaaayyøøc hajxy, ja'a Jesús miägu'ughajpähajxy.

⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Huuc mäadow hajxy. Cabä fariseos chajcaagyooy-hajxy yhooyä, ni ja'a saduceos chajcaagyooyhajxy quia'a hoyyä.

⁷ Mänitä miägu'ughajpähajxy tiägøøyy mädiaacpä:

—Paady jaduuhñ miäna'añ, coo ja'a caayyøøc hajxy nga'a jahmiejtsäm.

⁸ Ñajuøøby ja'a Jesús hänajty nebiaty hajxy hänajty miädia'agy. Mänit miänaañ:

—Tii hajxy jaduuhñ coo mwi'i miädia'agy coo ja'a caayyøøc hajxy mga'a møødä. Cábøchä nmädia'agy hajxy jaduuhñ xñä'ägädä mabøjcä. ⁹ Cahnøch nmädia'agy hajxy xwyiinjuøøyyä. Cab hajxy jaduuhñ mjahmiejtsnä nébiøch ja'a mägooxpä tsajcaagy nyajnäwa'xøøyyän ja'a nämägooxmilpä jäya'ay, y coo hajxy maguiach myajpädø'cy. ¹⁰ Ni jaduuhñ hajxy mga'a jahmiejtsnä nébiøch ja'a juxtujpä tsajcaagy nyajnäwa'xøøyyän ja'a nämädaaxmilpä jäya'ay, y coo hajxy maguiach myajpädø'cumbä. ¹¹ Cooch jaduuhñ nmänaañ coo ja'a fariseos chajcaagyooyhajxy quia'a hoyyä, coo ja'a saduceos chajcaagyooyhajxy quia'a hoyyä, cáboch tsajcaagyooy hänajty ndehmñänøømy. Pero caj mijts mwiinjuøøyy.

¹² Mänit hajxy wyiinjuøøñä tii Jesús hänajty miädiaacypy. Ca'a chajcaagyooyä hänajty tiehmñ miädiaacypy, ja'a hajxy yajtsajcaagyquiojpiä. Jaduuhñ hänajty miädia'agy cooc ja'a fariseos miädia'agyhajxy quia'a hoyyä, cooc ja'a saduceos miädia'agyhajxy quia'a hoyyä.

¹³ Mänitä Jesúshajxy jimñ miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Cesarea de Filipo. Mänitä Jesús miäyajtøøyy ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Waambátyhøch ja'a cu'ughajxy xñänøømy pønñhøch høøch ja'a Diosquexypä.

¹⁴ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Näje'e ja'a cu'ughajxy miäna'añ cooc miičh mJuan mäyajnäbejpä; näje'e hajxy miänaambä cooc miičh mhElíasä; näje'e hajxy miänaambä cooc miich mJeremíasä, ja'a Diosmädia'agy jecy yajwá'xäbä; näje'e hajxy miänaambä cooc miičh mDiosquexiä.

¹⁵ Mänitä Jesús miänaañ:

—Míjtsäts, wáambøch mijts xñänøømbä.

¹⁶ Mänitä Simón Pedro miänaañ:

—Miičh je'e ja'a Cristo. Miičh ja'a Dios tøø xquiexy, ja'a jim tsajpootypä. MDioshuung miičh.

¹⁷ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Miičh Simón, Jonás miičh xyhuunghajp. Caj miičh pøn tøø xyhawaanä cooč nDioshuungä. Ja'a nDéedy-høch tøø xyhawaanä, ja'a jim tsajpootypä. Paady mi- ičh hoyhajt weenhajt mbaada'añ. ¹⁸ Miičh jaduhñ nnä- maaby coo miičh mxøhata'añ Pedro; je'edu'unñ nñänøømby “tsaa.” Miičhcøxpøch ja'a jäya'ay ja'a nmädia'agy ha- jxy may xmiäbøgaanä. Hoy hajxy cu jia ho'og, cab hajxy jaduhñ quiuhdägoyya'añ. Cøjxta'axiøø hajxy jim yhida'añ tsajpootyp. ¹⁹ Nmo'owáambiøch miičh cuh- dujt cooč miičh nmädia'agy xyajwá'xät nébiøch ja'a jäya'ay ja'a nmädia'agy hajxy jaduhñ xmiäbøjcät. Dios jaduhñ xñajtsapxø'øwáanäp nebiaty ja'a jäya'ayhajxy mhané'emät coo hajxy jaduhñ ween quiudiuñ, coo ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixó'øwät.

²⁰ Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä yhanehmy coo hajxy ween quia'a mädia'agy coo je'e Cristo.

²¹ Mänitxøø ja'a Jesús tiägøøyy hawáanäbä ja'a miägu'ughajpähajxy cooc hñajty jim ñøcxa'añ Jerusalén, cooc hñajty jim yajtsaačhpøga'añijäm ja'a martuumädøjc møødä teedywiindsønñhajxy møødä ley-yajnahixøøbiädøjc. Mänit miänaambä cooc hñajty yagho'oga'añii, pero cumáaxcäc hñajty jiuypipøga'añ.

²² Mänitá Pedro ja'a Jesús yajwooduuty. Mänitá Jesús wyiingugapxøyyä:

—Wiindsón, cab jaduñ yhooyä miäbaadä coo jaduñ mjádät mhabétät.

²³ Mänitá Jesús wia'wiimbijty. Mänitá Pedro yhojjä:

—Jua'ads jim, møjcu'u. Náxyhøch miich xjijcapxø'øy. Jaduñ miich mwiinmahñdy nebiä jäya'ayhajxy wyiinmahñdyhatiän. Caj miich mwiinmahñdy tiuhñä nebiä Dios wyiinmahñdiän.

²⁴ Mänitá Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpä:

—Pónhøch nmädia'agy jaduñ xpiadu'ubøgáañäp, weenä yhamdsoo cuhdujt ñajtshixø'øy; ween jaduñ chaaçhpójpät nébiøch ndsaaçhpøga'añän; weençh nmädia'agy xjiøjtägøyyä. ²⁵ Pøn yhamdsoo wiinmahñdy ja wi'i yaghidaamb, cuhdägoyyaamb je'e. Pero coo pøn jaduñ yhó'ogät ja'a høøçhcøxpä, nä'ägä hodium je'e nøcxy miähmø'øwa'añ. ²⁶ Coo pøn jaduñ quiuhdägóyyät, hoy jaduñ yaa tøø jia mäyøøhaty hädaa yaabä naaxwiin, caj tii piaada'añ. Cabä jiugyhajt jaduñ piaadaannä, homiäduhñtiä xädø'øñ cu jia yec.

²⁷⁻²⁸ Cädaactägatsáambøch yaa, høøch ja'a Diosqueypä. Ja'a Diosmóonsøch nmøødcäda'agaamby, ja'a hajxy jim tsajpootypä. Møødhøch nDeedy quiuhdujt jaduñ ngädaactägatsa'añ. Mänitøch ja'a jugyhajt hánajty njaac mo'owa'añ pønjaty hánajty hoy tøø wiädity. Pero pønjaty hánajty hoy tøø quia'a wädity, je'eds hajxy hánajty yajcumädownáañäp. Mänitøch ndägø'øwa'añ hanehmbä. Tøyhajt mijts nnäma'ay, coøch hánajty ngädaactägatsa'añ, mänitøch hajxy näjé'eyyäm xyhixa'añ, ja'a hajxy yaa tänaabiä. Cajnä hajxy hánajty yho'ogyñä.

17

¹ Cudädujxøø ja'a Jesús ja'a Pedro wioonøcxy tunnähgøxp møødä Jacobo møødä Jacobo yhuch Juan. Nämädaaxc hajxy jaduhñ ñøcxy møødä Jesús. ² Mänitä Jesús wiing jiajty maa ja'a Pedro wyiinduumhajxiän. Jaduhñdsä wyiin jiojp cøjx jiaty nebiä haambän. Mänitä wyit hobioob jiajty. ³ Mänitä Moisésahajxy ñäguehxtø'xy møødä Elías. Mänitä Jesús hajxy tiägøøyy møødmädiacpä. Coø hajxy yhiixä, ⁴ mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøn, hoyøøyy jaduhñ coø højts yaa tøø nbéjtäm. Pø chojpiä mjoot jaduhñ, ween højts tøjquemyhuung tägøøg nhuuc hädiuñ ja'a mijtscoxpä cøjtu'ug; tu'ug miich mje'e, tu'ug ja'a Moisés jie'e, tu'ug ja'a Elías jie'e.

⁵ Mädiacucj ja'a Pedrohajxy ñähgädaacejtä ja'a nämä'a. Hajajp ja'a nämä'a hänajty. Mänit hajxy miädooyy quiapxy nämä'ajooty:

—Høøch nHuung hädaa; njaançh tehñ chójpiøch. Xyagjootcugøøbiøch. Huuc mädoowä ja'a miädi'agy hajxy.

⁶ Coø ja'a Pedrohajxy jaduhñ miädooyy, mänit hajxy miägutscädaacy naaxwiin. ⁷ Mänit hajxy ñähdoonä ja'a Jesús. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Pädø'øg hajxy; ca'a hajxy mdsähgø'øy.

⁸ Mänit hajxy piädø'cy. Mänit hajxy yhiixwädijty. Cab hajxy pøn yhiixy; jagooyyä ja'a Jesús hajxy nidiuhñ yhiixy.

⁹ Mänit hajxy miänajcy tunnähgøxp. Mänitä Jesús ja'a Pedro ñämaayy:

—Cab hajxy pøn mhawáanät nebiaty hajxy jim tøø mhiixy tunnähgøxp, høxtä cóonøch hänajty tøø njujyp-iøjtägach, høøch ja'a Diosquexypä.

¹⁰ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Yø'ø ley-yajnä, tii hajxy coo miäna'añ cooc ja'a Elías miejtsø'øga'añ.

¹¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhñ coo ja'a Elías hijty miejtsø'øga'añ. Mänit hijty cøxiä wiinä yaghoyø'øwa'añ. ¹² Pero mijts jaduhñ nnämaaby coo ja'a Elías tøø jia hoy; pero caj yhøxcajpä. Jaduhñ tiuunä nebiä jäya'ay jioothajxy chojquiän. Jaduhñch hajxy xchaaçhtiunaambä, høøch ja'a Diosquexypä.

¹³ Mänitä Pedrohajxy wyiinjuøøñä coo ja'a Jesús ja'a Juan mäyajnäbejpä hänäjty miädia'agy.

¹⁴ Mänitä Jesús hajxy miejch maa ja'a jäya'ayhajxy miayyän. Mänitä tu'jäya'ay ja'a Jesús wyiinjjcädaacy. Mänitä Jesús ñämaayyä:

¹⁵ —Wiindsøn, høøch nhuung näxúu'tsäc. Mayhooç jaduhñ tøø quiäday pojmoød. Hanaxiä jaduhñ chaaçhpøcy. Naxy jiøøngädawø'øy; naxy ñøøgädawø'øy.

¹⁶ Yaaçh tøø nja yajmech maa miïch mmägu'ughajpädøjcän, pero cab hajxy hijty yajnä.

¹⁷ Mänitä Jesús miänaañ:

—Caj mijts mnä'ägä mäbøcy. Cábøch nmee'xtugaannä cooçh mijts njaac møødhídät. Mämín ja'a pigäna'c yaa.

¹⁸ Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy. Mänitiä ja'a pigäna'c ñähwaach.

¹⁹ Mänitä Jesús hawiing ñämaayyä ja'a miägu'ughajpädøjc.

—Tii højts ja'a møjcu'u hijty coo nga'a yajpädsøma'añ.

²⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Caj mijts hijty mnä'ägädä mäbøcy. Tøyhajt mijts nnäma'ay, coo hajxy jaduhñ mmäböçgät howieeñtiä, mänit hajxy hotyijä mjädät. Høxtáhmäts yø'ø tun, coo

yø'ø tun hajxy mnämá'awät: “Jua'ads jim, nøcx wiingtuum”; mänitäs yø'ø tun jiaanč jäwá'adsät. Hotyijä hajxy jaduhñ mjádät coo hajxy tøyhajt mmábógät. ²¹Mänitä møjcu'u hajxy myajpädsómät coo ja'a Dios hajxy mba'yá'axät, coo hajxy mhamajtsč-hádät.

²²Jimä Jesús hajxy hánajty wiädity Galileanaaxooty. Mänitä Jesús miänaañ:

—Xyajcø'ødägø'owáambøch ja'a cu'ughajxy, høøch ja'a Diosquexypä. ²³Mänitøch hajxy xyagho'oga'añ. Pero cudägøøgxøøch njujypiøjtägatsa'añ.

Mänitä miägu'ughajpådøjc-hajxy jiootmadiägøøyy.

²⁴Mänitä Jesúshajxy miejch Capernaum. Mänitä Pedro miäyajtøøwä ja'a yajnähuudiuutpådøjc:

—Nej, cabä mwiindsønñhajxy ñähjuudiu'udy maa ja'a tsajtøjcänä.

²⁵Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Ñähjuudiuutyp pues.

Mänitä Pedro tiøjtägøøyy maa ja'a Jesús hánajty yhäna'ayän. Mänitä Jesús ja'a Pedro ñämaayy:

—Simón, nej miich mmäna'añ, ja'a gobiernähajxy, pøn hajxy yajnähuudiuutyp, yhamdsoo cu'ug, tøgä wiingjäya'ay.

²⁶Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Wiingjäya'ay hajxy yajnähuudiuutyp.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Entonces, cabä yhamdsoo cu'ug hajxy yajnähuudiu'udy. ²⁷Pero cábøch pøn nyagjootma'ada'añ. Nøcx mejypia'a. Jiibiä xuhñdy mnøowobø'owät. Coo hacx mxúyät, mänit myajpädsómät. Jiibiä xädø'øñ mbaada'añ hacxhaawjooty. Mäðøyhadaamb jaduhñ coo nämetsc nyajniñähjuudiúutämät. Mänitäs nøcxy mnähjuudiu'udy.

18

¹ Mänitá Jesús miägu'ughajpädöjc-hajxy miehch maa ja'a Jesús wyiinduumän. Mänitá Jesús miäyajtøwä:

—Pønjaty ja'a mõjtuung møød maa ja'a Dios yhane'emiän.

² Mänitá Jesús ja'a pigäna'c tu'ug miøjyaaxy. Mänitá pigäna'c cujc piädaacä. ³⁻⁴ Mänitá Jesús miänaañ:

—Ja'a pigäna'c-hajxy, cabä mõjtuung hajxy ñiyhøxtáayyäkä. Pøn ja'a mõjtuung yaa niyhøxtáayyäkäp hädaa yaabä naaxwiin, cab jim tiägø'owa'añ maa ja'a Dios wyiinduumän. Pero pøn ja'a mõjtuung jaduhñ ca'a høxtaaby, nebiä hädaa pigäna'c jaduhñ quia'a høxta'ayän, je'eds ja'a mõjtuung jaduhñ jim paadaamb maa ja'a Dios yhane'emiän. Tøyhajt jaduhñ. ⁵ Pøn jaduhñ mägu'ug-pögäp hädaa pigäna'c jaduhmbä maa ja'a høøchcøxpän, jaduhñ mäwiinhøch høøch xmiägu'ughaty.

⁶ Hädaa pigänä'c-høch nmädia'agy hajxy xmiäböjcäbä, coo hajxy pønjaty jøjcapxø'øwøjät, maas hoy hit jaduhñ coo ja'a mäjøjcapxøøbiä paan yajyo'xodsø'øwøjät y coo miejjiäwipø'øwøjät hagamduum. ⁷ Hanaxiä hajxy yaa chaaçhpøcy ja'a hajxy hädaa yaabä naaxwiin tsänaabiä. Paady hajxy chaaçhpøcy coo ja'a jøjcapxøøbiä hajxy pi-aady. Pero Dios jaduhñ yajcumädowaamb ja'a mäjøjcapxøøbiä.

⁸⁻⁹ 'Coo tii hoyhadsojnä mhíxät, cab jim mmøjhée'p-nät ni mga'a nähdonät. Jaduhñ mnibiäda'agøjät nebiä wiindspän, nebiä cø'øducpä. Pø caj, jim haxøøgtuum mga'awa'añ.

¹⁰ 'Ca'a yøø pigäna'c hajxy mxøøghaty. Cueendähjätap hajxy jaduhñ. Ja'a Diosmoonsähajxy ja'a Dioswiinduumbä, je'edsä pigäna'c hajxy cueendähajp. ¹¹ Høøch mõjhajp. Yaäch tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin

nébiöch ja'a jäya'ayhajxy nyajnáhwá'adsät coo hajxy hijty quiuhdägoyya'añ.

¹² Tsöc mädiáacäm. Jii tu'jäya'ay meeg mägo'x miöødä. Coo tu'ug tiägóyyät, mänit nõcxy yhöxta'ay. Jimä meeghajxy miähmø'øy tunhöjx, ja'a hajxy tøø quia'a tägóyyäbä. ¹³ Y coo piáadät, mänit xioonda'aga'añ nägø'ø nädecypiä. Tøyhajt jaduñ. ¹⁴ Jaduñ mäwínäts je'e neby höjts nDeedyhájtäm ja'a jim tsajpootypä; cabä jioot chocy coo ni mädyii pigäna'c quia'a cuhdägóyyät.

¹⁵ 'Coo ja'a mmäjøøn coo ja'a mmädøjc jaduñ xmiägädiéyät, mänit hamee'ch mmägäpx mhané'emät. Coo jaduñ xmiäbøjcät, mänit jaduñ yhöyø'owät. ¹⁶ Pero coo jaduñ xquia'a mabøjcät, mänitä jäya'ay mmøjyá'axät mejtstägøøg neby hajxy jaduñ tiestigohädät waambaty hajxy hánajty mmädia'agy. ¹⁷ Y coo ni jaduñ quia'a mabøgät, mänitäts ja'a hermanodøjc mhawáanät. Y coo ni jaduñ quia'a mabøgät, mänit hajxy mbuhwá'adsät.

¹⁸ Tøyhajt mijts nnäma'ay coo ja'a Diosmädia'agy hajxy yaa myajwá'xät hädaa yaabä naaxwiin nebiä jäya'ay-hajxy jaduñ hoy yhidät. Dios hajxy jaduñ xyhané'emäp nebiaty hajxy mmädiá'agät.

¹⁹ 'Jaduñ mijts nnämaabiä, coo hajxy nämetsc mnøcxät tu'ugmädia'agy hädaa yaabä naaxwiin, y coöch nDeedy hajxy homiädyiibä xmiäyujwáanät ja'a jim tsajpootypä, mänit jaduñ xmió'owät. ²⁰ Coo hajxy nämetsc nädägøøg tiu'ugmúgät maa ja'a høøchcøxpän, jimhöch jaduñ nhidaambä cujc.

²¹ Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsøn, coöch nmäjøøn coöch nmädøjc jaduñ xmiägädiéyät, naaghóoc-höch jaduñ nmämée'xät. Nej, mädøyyä jaduñ coöch juxtujc-hooc nmämée'xädä.

²² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Cab jaduḥḥ miädøyyä. Cunaaghooc hānajty xmiägädieey, mānit mmāmée'xät.

²³ 'Neby hajxy hoy mwiinjuó'øwät nebiä Dios yhane'emiän. Tsøc yajmäbáatäm nebiä rey tu'ugän. Mānitä rey wyiinmahñdyhajty coo ja'a mioonsähajxy ñuu'xycáp̄xät. ²⁴ Naamñä hānajty ñuu'xycapxtsooñ coo ja'a mioonsä tu'ug miejch. Mamyillón hānajty miānuu'xyhadyii. ²⁵ Pero cabä mioonsä xädø'øñ hānajty miøødä neby jaduḥḥ yajnähwá'adsät. Mānitä rey miānaañ coo ween tioogóøjät møødä yhuung møødä tio'oxy, møødä chømy møødä tiajy, cøxiä nebiä ñuu'xy jaduḥḥ ñähwá'adsät. ²⁶ Mānitä rey wyiinjjcādaacä ja'a mióonsäm. Mānit miānuu'xtaacä: “Wiindsón, mee'x. Cøxáambøch nyega'añ.” ²⁷ Mānitä wyiindsón hojiot ñä'ä møødhajty. Mānit miānaañ coo tøø ñähwa'aäch, coo ween yhawa'adspädsømy. ²⁸ Coo ja'a moonsä jim chohñ, mānitiä miāmoonsä tu'ug piaaty. Mejtsmil tægøøgmil hānajty miānuu'xyhadyii. Mānitä miāmoonsä yo'mämadsøyy. Mānit miānaañ: “Høøch móoyyác mädúhñtiøch miich xmiānuu'xyhaty.” ²⁹ Mānit wyiinjjcādaacä. Mānit miānuu'xtaacä: “Mee'x, cøxáambøch nyega'añ.” ³⁰ Pero cabä craa hojiot ñä'ä møødhajty. Mānitä mähdiøjc yajtsuumä. Jiiby jaduḥḥ yhida'añ pujxtøgooty høxtä coonä quiøxy yégät. ³¹ Coo ja'a moonsädøjc-hajxy yhiixy, ja'a hajxy hānajty jaac jimbä, mānit hajxy jiootmabiøjcy. Mānitä wyiindsón hajxy hoy yhawaanä nebiaty hānajty tøø jiaty tøø yhabety. ³² Mānitä rey ja'a mioonsä miøjyaaxy, ja'a hānajty tøø ñähwá'aächäbä. Mānit miānaañ: “Haxøøghāna'c miich. Tøøch miich cøxiä nyajnähwa'aäch mädúhñtiøch miich hijty xmiānuu'xyhaty. Páadyhöch miich tøø nyajnähwa'aäch, coöch miich tøø xmiānuu'xta'agy. ³³ Jaduḥḥ miich

mmämoonsä cu mnäxuu'ch nébiöch miich tøø nnäxuučhän.” ³⁴ Hoyhoy ja'a rey jaduñ yhawa'andaacy. Mänit miänaañ coo ja'a mioonsä quiumädówät høxtä coonä hänajty tøø yajnáhwa'ačh mäduhñtiä hänajty miänuu'xyhadyii. ³⁵ Jaduhñč nDeedy mijts xyajcumädowaambä, ja'a jim tsajpootypä, coo ja'a mmäjøøn coo ja'a mmädøjc hajxy mga'a mämée'xät hamuumdu'joot.

Mänitä Jesús jaduñ miädiaacmaayy.

19

¹ Mänitä Jesús jim chohñ Galilea. Mänit jim ñöcxy Judeanaaxooty. Jímäts je'e Jordánmøjnøøhawiiimb maa ja'a xøø piädsømiän. ² Mänitä jäya'ayhajxy may piadu'ubøjcy. Mänit hajxy yajmøcpøjcä ja'a Jesúsäm.

³ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a fariseoshajxy näje'ebä. Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Nej, hoy jaduñ coo jäya'ay ja'a tio'oxiøjc nä'ä nä-goobä yhøxmádsädä.

Paady hajxy jaduñ miänaañ, jia jøjcaxø'øwaan ja'a Jesús hajxy jaduñ. ⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nej, cajnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxyñä. Ji-iby jaduñ myiñ coo ja'a Dios jäya'ay jecy quiunuu'xy ya'adio'oxy. ⁵ Paadiä ya'adiøjc ja'a tiaj ja'a tieedy hajxy ñähgueecnä, coo ja'a to'oxiøjc hajxy wyiingpøjnä. Nämetsc hajxy jaduñ ñimiødtsäna'awáañänä. ⁶ Jaduhñ hajxy yhidaañnä nebiä tu'que'expän. Cab jaduñ yhooyä coo hajxy myajniyhøxmadsóøjät pønjaty ja'a Dios jaduñ tøø quiunuu'xy coo hajxy ñimiødtsäna'awóøjät —nømä Jesús miänaañ.

⁷ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøgumbä:

—Tii ja'a Moisés jaduñ coo miänaañ coo ja'a to'oxiøjc yhøxmadsóøjät cuhdujthaam.

⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Coo ja'a mgopc-hajxy jaduñ wyl'i xiexä, paadiä Moisés hajxy jaduñ xquihdujtmooyy coo ja'a mdo'oxiøjc hajxy mhøxmádsät. Pero cabä Dios jaduñ quiunuu'xy. ⁹ Cab jaduñ yhooyä coo wiingto'oxiøjc mwiingpøjtägätsät, pø nä'ä nägoobä ja'a mdo'oxiøjc hänajty tøø mhøxmach. Ni jaduñ quia'a hoyyä coo høxmachtio'oxiøjc mwiingpøgät.

¹⁰ Mänitä Jesús ñämaayyä ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Maas hoyyäda'a jaduñ coo mga'a nä'ägädä pøgät.

¹¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cab hajxy nägøxiä wyiinjuø'øwa'añ hädaaduhmbä. Jayooyyä hajxy jaduñ wyiinjuø'øwa'añ pønjaty ja'a Dios jaduñ tøø yajwiinjuø'øy. ¹² Näje'e ja'a ya'adiøjc-hajxy ma'ad myiñguia'ay; paady hajxy quia'a ñibiøgyii. Näje'e hajxy yajtsucy. Coo ja'a Dios hajxy wyiingud-sähgø'øwa'añ, paady hajxy näje'e quia'a nibiøgyii. Pøn jaduñ mee'xtugaamb, ween miee'xtucy.

¹³ Mänitä pigäna'c-hajxy näje'e wiomejtsä maa ja'a Jesús wyiinduumän nebiä Jesús ja'a hoyhajt jaduñ mió'owät. Pero cabä Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy jaduñ yhojiäwøyy. Mänit hajxy yhojjä, ja'a pigäna'c hajxy hänajty tøø wioméchäbä. ¹⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Caj, wéenhøch ja'a pigäna'c-hajxy xñämech. Ca'a hajxy mhojy. Coo ja'a Diosmädia'agy hajxy jaduñ mmäbøgät nebiä pigäna'c-hajxy miäbøquiän, mänitä Dios hajxy jaduñ xyhuunghädät.

¹⁵ Coo ja'a Jesús ja'a pigäna'c-hajxy hänajty tøø mio'oy ja'a hoyhajt, mänit jim chohñ.

¹⁶ Mänitä Jesús jäya'ay tu'ug ñämejtsä. Mänit miäya-jtøøwä:

—Wiindsøn, tii høybøch ndúnäp nébiøch njugyhádat cøjxta'axiøø nebiä Dios jjugyhatian.

¹⁷ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Tiičh ja'a hoybä coo xmiäyajtøy. Caj pøn jaduhñ yhooyä; jagooyä Dios jaduhñ yhooyä. Pø chojpy ja'a mjoot jaduhñ coo mjugyhádat cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatian, mgudiúnäp ja'a Diosmädia'agy jaduhñ.

¹⁸ Mänitä craa miänaañ:

—Mädyiibä.

Mänitä Jesús yhadsooy:

—Caj mjäya'ay-yaghó'ogät; caj mméedsät; caj pøn mnähøønó'owät; ¹⁹ mwiingudsähgø'owäp ja'a mdaj ja'a mdeedy; mmøødnijootpaadóøjäp ja'a mmäjøøn ja'a mmädøjc hamuumdu'joot.

²⁰ Mänitä craa miänaañ:

—Tøøch jaduhñ ngøxy cudiuñ. Múutsnøch hänäjty coočh jaduhñ ngudiuundsøhñ. Tijátyhøch jaduhñ nga'a cudiuumyñä.

²¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pø mjaančh cudiunaamby hoy yajxon, nøcx yøø mje'e cøxy toog. Mänitä häyoobädøjc mnä'ä mó'owät cøxiä. Jaduhñ jim mdägø'owät tsajpootyp. Mänítøch jaduhñ xpiadu'ubögät.

²² Coø ja'a craa jaduhñ miädooyy, mänit jaduhñ jioot-madiägøøyy. Hiç, mäyøø ja'a craa hänäjty. Mänit wyiimbijnä.

²³ Mänitä Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Nä'ägä tøyhajt mijts nnäma'ay, tsip jaduhñ coo mäyøøhäna'c jim ñøcxät tsajpootyp. ²⁴ Tøyhajt jaduhñ, cab jaduhñ jiaty tsipä coo ja'a camello ñáxät xuhñdyjutjooty. Maas tsip coo mäyøøhäna'c jim ñøcxät tsajpootyp.

²⁵ Coø hajxy jaduhñ miädooyy, mänit hajxy yagjuøøyy. Mänit hajxy ñimiäyajtøøwä:

—Pønds jaduhñ nähwá'adsäp.

²⁶ Mänit hajxy wyiinhee'ppejtä ja'a Jesúsäm. Mänitä Jesús miänaañ:

—Cabä jäya'ayhajxy jaduhñ ñä'ä jájpät; pero hotyijä ja'a Dios jaduhñ jiaty.

²⁷ Mänitä Pedro miänaañ:

—Wiindsón, tøø højts cøxiä nnähgue'egy nhøxy-o'oy. Tøø højts miičh nbadu'ubøjnä. Tii højts jaduhñ nbaadaamby.

²⁸ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Nä'ägä tøyhajt mijts nnäma'ay, coo ja'a xøøwiimbä naaxwiimbä cøxiä jieemdägätsät, mänitøch jim nøcxy nhøxta'aga'añ maa ja'a Dios wyiinduumän, høøčh ja'a Diosquexypä. Jímhøch nhane'ema'añ. Y mijts, jim hajxy jaduhñ nøcxy mhøxta'agaambä pønjátyhöch yaa tøø xpiawädity. Cødu'ug häñaabiejt hajxy jim mbaada'añ, majmetspä. Jim mijts ja'a judíoshajxy mhane'ema'añ, ja'a majmetsc-hagajtpä. ²⁹ Pønjaty ja'a tiøjc jaduhñ tøø ñähgue'egy ja'a høøčhcøxpä, o ja'a piuhya'ay ja'a piuhdo'oxy, o ja'a tiaj ja'a tieedy, o ja'a yhuung ja'a tio'oxy, o ja'a ñaax, majiäduhñtiä piaattägatsa'añ, y cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatian. ³⁰ Ja'a hajxy mõjtuungmøødpä jäda'ahaty, nämay ja'a tiuung hajxy yajtägoyya'añ; y ja'a mõjtuung hajxy jäda'ahaty ca'a møødpä, nämay hajxy miøjtuungpaada'añ.

20

¹ 'Maa ja'a Dios yhane'emiän, tsøc yajmäbátäm nebiä cudsatypcamän tu'ug. Jopy jaduhñ tiu'ubøjcy moonsähøxtaabiä, pøn jaduhñ miøødtúnäp ja'a chaatypcamjooty. ² Coo piaaty, mänit hajxy quiojyquiapx-tiuuñ coo ja'a xiøøhajxy jiuyáañäxä mägooxmiljaty. Mänit hajxy quiejxä tuumbä maa ja'a tsaatypcamän.

³ Møjpetyxioø ja'a cudsatypcam̄ tiu'ubójcumbä moon-sähøxtaabiä. Mänitä jäya'ay jim̄ yhijsy maa halaplaazän. Nämetsc nädägøøghajxy hänajty jim̄ tiäna'ay. Cabä tuung hajxy hänajty miøødä. ⁴ Mänit hajxy ñämaayyä: “Jam̄ hajxy cudún maačh ndsaatypcam̄än. Nä'ä mädøyyäjuøøbyhøch jaduhñ njuya'añ.” Mänit hajxy ñøcxy cuduumbä. ⁵ Mänitä cudsatypcam̄ yhoøguiumbä moonsähøxtaabiä cujyxioøho'ogy. Mänit yhoøguiumbä mänacyxiøø. ⁶ Møjmänacyxiøø tiu'ubójcumbä. Jim̄ä jäya'ay yhijsy halaplaaz. Cabä tuung hajxy hänajty miøødä. Mänit hajxy ñämaayyä: “Tii mijts coo myaajä. Tii hajxy yaa coo mwil'i xiunaxy.” ⁷ Mänit hajxy miänaañ: “Cab højts pøn waamb tøø xñäma'ay.” Mänit hajxy ñämaayyä: “Jam̄ hajxy cudún maačh nnaaxootiän. Nä'ä mädøyyäjuøøbyhøch jaduhñ njuya'añ.” ⁸ Coø chuujøøyy, mänitä cudsatypcam̄ ja'a moonsäwiindsøn̄ møjhajpä ñämaayy: “Mmøjyá'axäp yøø moonsähajxy. Mänit hajxy mmäjúyät. Pønjaty høxhaam tøø jiaac tægø'øy cuduumbä, je'eds hajxy jawyiin mmäju-uchóonäp. Y pønjaty jawyiin tægøøyy cuduumbä, je'eds hajxy høxhaam mmäjúyäp.” ⁹ Mänit hajxy yajmäjuuyy. Jawyiin hajxy yajmäjuuyy ja'a hajxy hänajty tøø tiägø'øyäbä mänacyxiøø. Pedyii hajxy jaduhñ miooyyä mägooxmiljaty. ¹⁰ Ja'a hajxy hänajty tøø tiägø'øyäbä jayøjp, jaduhñ hajxy hänajty tiajy miay coo hajxy maas majiaty mio'owa'añii. Pero jaduhñ hajxy mióoyyäbä mägooxmiljaty. ¹¹ Coø hajxy jaduhñ yajmäjuuyy tu'cuhdujtä, paadiä cudsatypcam̄ hajxy miäjootma'ty. ¹² Mänit hajxy miänaañ: “Yøø häna'c-hajxy høxhaam tøø jiaac tehñ tiägø'øyäbä, tu'hóráyyä hajxy jaduhñ ñä'ä tuuñ. Pero jaduhñ miičh tøø mmäjuy neby højts tøø xmiäjúyyän. Cab jaduhñ yhooyä. Tøø højts tu'xøø nmee'xtucy. Jaančh tehñ yhañ jaduhñ. Hamäjaa højts jaduhñ tøø nmänaxy.” ¹³ Mänitä cudsatypcam̄ yhadsooyy: “Mägu'ughajpä,

cábøch miich tøø nyajniwiyiindoyii. Jaduhñ ngojyquiapx-tiúunäm cooçh miiçh mägooxmil nmo'owa'añ. ¹⁴ Chaadsä mmäjuhñdy. Nøcxnä. Chójpiøch njoot jaduñ cooçh yø'ø craa nmó'owät nébiøch miiçh tøø nmo'oyän, yø'ø craa høxhaam tøø jiaac tægø'øyäbä. ¹⁵ Nej, cábøch ja'a cuhdujt jaduñ nmøødä cooçh nxädø'øñ jaduñ nyajwá'xät nébiøch njoot choquiän. Tøgä paady jaduñ mjootma'adiä, cooçh hojioot nmøødä.” ¹⁶ Pønjaty høxhaam tægøøby, copc-hadaamb je'e. Pønjaty jawyiin tægøøby, høxhaamø'øwaamb je'ebä. Nämaj hajxy jaduñ tøø jia møjya'axyii, pero näweeñtiä hajxy tøø wyiimbiyii.

¹⁷ Mänitä Jesúshajxy jim chohñ, ñøcxy hajxy Jerusalén. Nämaj ja'a cu'ughajxy hánajty ñøcxy. Tu'haamnøcxpä ja'a Jesúshajxy yohwia'xy møødä miägu'ughajpädøjc-hajxy nämajmetspä. Mänitä Jesús miänaañ:

¹⁸ —Yam hajxy nnøcxäm Jerusalén. Høøch ja'a Diosquexypä, jimhøch häna'c xyajcø'ødägø'øwa'añ maa ja'a teedywiindsøn'hajxiän, maa ja'a ley-yajnahixøøbiädøjc-hajxiän. Jimhøch hajxy xya-jyagho'oga'añii. ¹⁹ Mänitøch hajxy xyajcø'ødägø'øwa'añ maa ja'a jäya'ayhajxiän, ja'a jäguemnaaxtsohmbä. Mänitøch hajxy xwyiinwoona'añ. Mänitøch hajxy xwiobho'oga'añ. Mänitøch hajxy xmiøjpahbeda'añ cruzøxp. Pero cudägøøgxøøch jaduñ njujypiøga'añ cooçh hánajty tøø nho'ogy.

²⁰ Jaduhñä Jesús miägu'ughajpähajxy hánajty xiøhaty metscä, Jacobo møødä Juan. Zebedeo ja'a tieedyhajxy hánajty xiøhaty. Coø ja'a Jesúshajxy hánajty ñøcxy Jerusalén, jimä Jacobo tiajhajxy hánajty piawädijpä. Mänit miejch maa ja'a Jesús wyiinduumän. Mänitä Jesús wyiinjicädaacä, miäyujwaanä ja'a mayhajt.

²¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii mayhájthøch jaduħn ndúnäp.

Mänitä tajiäya'ay yhadsooyy:

—Coo miich hánajty tøø mgoody maa mhane'ema'añän, mänit mhané'emät cooçh nhuunghajxy yaghøxta'agøøjät hahooyhaampiä møødä hanajtyhaampiä maa miich mwiinduumän.

²² Mänitä Jesús ja'a nämajmetspä ñämaayy:

—Cab hajxy jaduħn mnajuø'øytii hajxy jaduħn myu-jwaamby. Nej, hoy hajxy jaduħn mjada'añ mhabeta'añä nébiøch jaduħn njada'añ nhabeta'añän.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Hoy pues.

²³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Nä'ägä tøyhajt jaduħn coo mijts jaduħn mjadaambä mhabetaambä nébiøch njada'añ nhabeta'añän. Pero cábøch cuhdujt jaduħn nmøødä coo hajxy jim mhøxtá'agät maaçh nwiinduumän, hahooyhaampiä møødä hanajtyhaampiä. Pønjátyhøch ja'a nDeedy jaduħn tøø yajnähdiyy, je'eds jaduħn jim høxta'agaamb maaçh nwiinduumän.

²⁴ Coo ja'a Jesús miägu'ughajpádøjc-hajxy jiaac mädooyy ja'a jaac nämajcpä, mänitä Jacobo hajxy miäjootma'ty møødä Juan. ²⁵ Mänitä Jesús jiämioød quiøxy mõjyaaxy. Mänit miänaañ:

—Mnajuøøby hajxy coo ja'a gobiernähajxy yhane'emy maa hajxy tiuñän. Ja'a hajxy mõjtuungmøødpä, je'eds hajxy maas hanehmb. ²⁶ Pero mijts, cab hajxy jaduħn mhane'ema'añ. Pøn ja'a mõjtuunģ jaduħn tsojp maa mijtsän, tsipcøxp ja'a miägu'ughajpä piuhbédät. ²⁷ Y jaanä jaduħnduhmbä, pøn jaduħn yajcumayaamb maa mijtsän, tsipcøxp ja'a miägu'ughajpä yajtunóøjät. ²⁸ Høøch ja'a Diosquexypä, puhbéjpøch jaduħn tøø ngäda'agy. Cáboch

jaduh_n nyajpuhbeda'añ. Páadyhøch yaa tøø ngäda'agy nébiøch ja'a jäya'ay jaduh_n may nnähho'tú'udät.

²⁹ Tøø hajxy hänäjty quiody maa ja'a cajpt hänäjty xiøhatiän Jericó. Coø hajxy quiajptpädsøømy, mänitä jäya'ayhajxy may piadu'ubøjcy. ³⁰ Jimä wiindspähajxy hänäjty quiuhxna'ay tu'uba'a nämetscä. Coø ja'a Jesús hajxy miädooyy ñajxy, mänit hajxy yaaxy:

—Wiindsøn, miičh ja'a David jecy mhaphajt mdeedyhajt. Højts näxúu'tsäc.

³¹ Mänit hajxy yhojjä ja'a cú'ugäm, ween hajxy jaduh_n yhamoñ. Pero cab hajxy miäbøjcy. Mänit hajxy tehngajnä yáaxy:

—Wiindsøn, miičh ja'a David jecy mhaphajt mdeedyhajt. Højts näxúu'tsäc.

³² Mänitä Jesús tiänaaxiøjpy. Mänitä wiindspähajxy miøjyaaaxy:

—Tii mayhajt hajxy jaduh_n mdsojpy.

³³ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Højts yaghixø'cäc.

³⁴ Mänit hajxy ñäxuu'tsä. Mänit hajxy wyiingudsiiwøøyyä. Mänit hajxy jiaančh hijxø'cy. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy.

21

¹ Mäwiingoomb ja'a Jesúshajxy hänäjty jim Jerusalén. Mänit hajxy miejch maa ja'a cajpt hänäjty xiøhatiän Betfagé, jim mädooyyä maa ja'a Olivostunän. ² Mänitä Jesús ja'a miägu'ughajpä nämetsc ñämaayy:

—Nøcx hajxy maa yø'ø cajpt ximhaampiän. Jimä burrataj hajxy mbaada'añ cuxoch møødä yhuung. Mmäguejø'øwäp hajxy jaduh_n. Mänit hajxy yaa mwitsmínät.

³ Coø hajxy pø_n waamb xñámá'awät, jaduh_n hajxy

mnämá'awät coo ja'a wiindsón jaduhñ yajmaajiaty, coo hajxy mänit mmoodiägatsa'añ.

⁴ Jaduhñds tiøjiajty nebiä Diosmädia'agy-yajwa'xpä jecy quiujahyyän:

⁵ Jaduhñdsä cu'ug hajxy mhawáanät ja'a hajxy jim tsä-naabiä Jerusalén:

“Huuc heeb hajxy, xiidsä mgobiernä hajxy jaduhñ xñä-goody burrohuungnähgøxp møødä burrataj.

Cab jaduhñ yajcumaya'añ.”

⁶⁻⁷ Mänitä burrataj hajxy hoy wyich møødä burrohuung, neby hajxy hánajty tøø ñäma'ayijän. Mänitä Jesús miägu'ughajpä wyithajxy yagjäbe'enøoyy ja'a burrohuung. Mänitä Jesús yajpejty. ⁸ Jimä cu'ughajxy hánajty may tøø yhamugø'øy. Mänitä wyit hajxy ye'py tu'haam maa ja'a Jesús hánajty ñaxø'øwa'añän. Ja'a jäya'ayhajxy näje'ebä, mänitä hujtshaa'x hajxy hoy ñäbuxy. Mänitä hujtshaa'x hajxy hoy ñajtswidso'øy tu'haam. ⁹ Mänit hajxy nägøxiä tiägøoyy hayaaxpä:

—¡Viva ja'a rey David yhap yhoc! Tsøg hajxy wiingudsähgøoyyäm, ja'a Dios tøø quiéxiabä. Weenä Dios jim wyiingudsähgø'oyii tsajpootyp.

¹⁰ Mänitä Jesús hajxy quioo'ty Jerusalén. Coo hajxy tiägøoyy cajpooty, mänitä cu'ughajxy tiägøoyy haamhájpä. Mänit hajxy nämay ñimiäyajtøøwä:

—Pøñ jäya'ay yø'øduhñ.

¹¹ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Jesús yø'ø. Nazaret choon Galileanaaxooty. Ja'a Diosmädia'agy jaduhñ yajwa'xyp.

¹² Mänitä Jesús tiägøoyy Diostsajtøgooty. Jiibiä jäya'ayhajxy hánajty may jiuudioogy. Mänit hajxy yhøxquejxpädsøømä. Mänitä xädø'øñguiuwijtspädøjc ja'a mieexä hajxy yajtsitø'cäxä møødä palomatoop'ädøjc ja'a yhäñaabiejthajxy. ¹³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Jaduh_n myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Jue'ečh ndøjc hajxy xwiáanät coočh hajxy jaduh_n jiiby xpia'yá'axät.” Dios jaduh_n mänaan; pero mijts jaduh_n mwa'añ meedsøhñdy podøhñdy.

¹⁴ Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a wiindspä mөөdä tecymi-a'adpä. Jiiby hajxy hänajty ñä'ägä hity tsajtøgooty. Mänit hajxy yajmøcpøjcä yajmäbaadøöyyä. ¹⁵ Jiibiä pigäna'c-hajxy hänajty wyi'i ya'axy tsajtøgooty: “¡Viva ja'a rey David yhap yhoc!” Ja'a teedywiindsønhajxy mөөdä ley-yajnähixøøbiädøjc-hajxy, coo hajxy yhijxy nebiä Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'øguiän, coo hajxy miädooyy coo pigäna'c-hajxy hänajty wyi'i ya'axy, mänit hajxy yhawa'andaacy. ¹⁶ Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Nej, mmädooby jaduh_n waambaty hajxy ya'axiä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jexio'ch, nmädóobiøch jaduh_n. Pero mijts, nej, cajnä hajxy jaduh_n mmädoyhatyñä nebiä Diosmädia'agy myiñän cooc ja'a Dios jaduh_n tøø miäna'añ coo ja'a pigäna'c-hajxy ween yhöy maa ja'a Diosøxpän.

¹⁷ Mänitä Jesús hajxy jim chohñ. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betania. Jim hajxy jaduh_n chuunajxy.

¹⁸ Coo jioøøyy, mänitä Jesús hajxy wyiimbijty. Yähó'cäp hajxy hänajty. ¹⁹ Tu'haamnøcxpä piids hajxy jaduh_n piaaty. Pero cabä tii tøøm hänajty miөөdä. Haagä haay hänajty je'e. Mänitä Jesús ja'a piids ñämaayy:

—Ni mänaa miičh mga'a tøømbejtägatsaannä.

Mänitiä ja'a piids jaduh_n jiaančh tøøch. ²⁰ Coo ja'a Jesús miägu'ughajpähajxy jaduh_n yhijxy, mänit hajxy jiaančh teh_m yagjuøöyy. Mänitä Jesús miäyajtøwä:

—Neby yø'ø piids jaduh_n paquiä jiaančh tøøch.

²¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nä'ägä tøyhájthøch mijts nnäma'ay, coo hajxy hamuumdu'joot mjaančh mábógät, hotyijjá hajxy jaduhñ mjádät, nébiøch yø'ø piids jaduhñ tøø nyajtø'øčhän. Coo yø'ø tun hajxy jaduhñ mnámá'awät: “Jua'ads jim, nøcx mejjiooty tægø'øw”, mänit jaduhñ jiaančh tægø'øwät.
²² Pø mjaančh mábøjp hajxy jaduhñ, coo ja'a Dios hajxy tijaty mmäyujwá'anät, mänit hajxy jaduhñ xmió'owät.

²³ Mänitä Jesús tiägøøyy tsajtøgooty. Mänit tiägøøyy yajnähixøøbiä. Mänitä teedywiindsøn hajxy miehch møødä martuumädøjc. Mänitä Jesús miäyajtøwä:

—Pøn miičh cuhdujt tøø xmió'oy coo miičh yaa mhané'emät.

²⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coočh mijts ja'a tøyhajt xmió'owät nébiøch mijts cham nnäyajtøwa'añän, mänitøch mijts ja'a tøyhajt nmoodiägátsät pøn høch ja'a cuhdujt tøø xmió'oy coočh yaa nhané'emät. ²⁵ Pønä Juan jaduhñ quejx mäyajnäbejpä, Dios tøgä jäya'ayä.

Cab hajxy ñä'a hadsooyy. Mänit hajxy tiägøøyy yaj-capxiøøbiä:

—Coo hajxy nhadsóowämät coo ja'a Dios quiejxy, mänit hajxy xmiäyajtøwáañäm tii ja'a Juan miädia'agy hajxy coo tøø nga'a mábøjcäm. ²⁶ Ni jaduhñ quia'a hoyyä coo hajxy nhadsóowämät coo jäya'ay jaduhñ quiejxy; cabä cu'ughajxy jaduhñ yhojiäwó'owät. Jaduhñ hajxy miäna'añ cooc ja'a Juan Dyiosquexiä.

²⁷ Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Cab højts nnajuø'øy.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Cábøch nnägapxaambä pøn høch ja'a cuhdujt tøø xmió'oy coočh yaa nhané'emät.

²⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Chaads mijts cuento tu'ug nyajmøødmädia'aga'añ. Jii jäya'ay hijty tu'ug; metscä yhuung hänäjty. Mänitä yhuung ñämaayy tu'ug: “Huung, nõcx jim huuc tun maačh ndsaatypcamän.” ²⁹ Mänitä yhuung yhadsooyy: “Cábøch nnøcxa'añ.” Pero mänit wyiinmahñdyhajty jadähooc coo jaduñ ñøcxáangumbä. ³⁰ Mänitä yhuung tu'ug ñämáaguiumbä coo ñøcxät tuumbä. Mänit yhadsooyy coo ñøcxa'añ. Pero cab jaduñ ñälä nõcxy. ³¹ Mädyii craa jaduñ cudiuun nebiä tieedy hänäjty tøø miäna'añ.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a jawyiinhajpä.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Nä'ägä tøyhájthøch mijts nnäma'ay, jawyiin ja'a yajñähuudiuutpäðjc-hajxy tiägø'øwa'añ Dioswiinduum møødä cuhhiñdo'oxiøjc-hajxy. Pero mijts, høxhaam mijts mdägø'øwa'añ. ³² Ja'a Juan mäyajnäbejpä, hoy mijts xjia yajñähixøoyy neby hajxy hoy mwädítät, cab hajxy mmäbøjcy. Ja'a yajñähuudiuutpäðjc-hajxy møødä cuhhiñdo'oxiøjc-hajxy, je'eds hajxy jaduñ mäbøjc. Hoy mijts mja hijxy coo hajxy miäbøjcy, caj mijts mwiiinmahñdyhajty jadähooc coo hajxy mmäbøjpät.

³³ 'Chaads mijts cuento tu'ug nyajmøødmädia'agáangumbä. Jii jäya'ay hijty tu'ug naaxmøød. Mänitä tsaatypcam quiojy. Mänit curaa piädaacy. Mänitä tsaatyñøøxee'xøhñdy ñädajøoyy tsaajooty. Mänitä häña'awøhñdy cøxp quiojy.

'Mänitä wiingjäya'ay ja'a tsaatypcam hajxy yaghajoodiujcä. Mänita cudsaatypcam jim chohñ, nõcxy jäguem. ³⁴ Coo ja'a tsaatyptuc yhabaaty, mänitä cudsaatypcam mietstägajch. Mänitä mioonsä quiejxy coo ja'a tsaatyp hajxy yajmédsät mäduhñtiä hajxy hänäjty mio'owa'añii. ³⁵ Mänitä mioonsähajxy miájtsäxä; ja'a

naaxhajoodyjppähajxy jaduhñ mämajts. Wojpä mähdiøjc tu'ug; yagho'că tu'ugpä; ca'tsä tu'ugpä. ³⁶ Mänitä cudsaatypcam ja'a mioonsä quiejxy maas may. Jaanä jaduhñ hajxy yhayoowhíjxábä.

³⁷ 'Mänitä yhamdsoo huung jaduhñ quiejxy coo tyijy jaduhñ wyiingudsähgóøyyáxät. ³⁸ Pero coo yhuung jaduhñ yhíjxáxä, mänitä naaxhajoodyjppähajxy ñiñämaayyá: “Coo yø'ø craa ja'a tieedy yhó'ogät, mänit yø'ø craa ja'a tsaatypcam miämähmø'øwa'añ. Tsøg hajxy yaghó'căm. Mänit højts ja'a tsaatypcam jaduhñ nmämähmøøyyämät.” ³⁹ Mänit hajxy jiaanč majch. Mänit hajxy yhøxjuijpádsøømy. Mänit hajxy yagho'cy. ⁴⁰ Hoorä, coo ja'a cudsatypcam jaduhñ miédsät, nebiä naaxhajoodyjppähajxy tiuna'añii.

⁴¹ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Yagho'tägatsáanäp hajxy jaduhñ je'eguiøxpä coo hajxy quia'awiindøyyä. Mänitä wiingjäya'ay ja'a naax yaghajoodyuga'añ, pønä tsaatyp jaduhñ yegaamb coo ja'a tsaatyptuc yhabáadät.

⁴² Mänitä Jesús miänaañ:

—Nej, cajnä ja'a Diosmädia'agy hajxy mgapxyñä maa jaduhñ myiñän cujaayä:

Ja'a tsaa mädyii ja'a tøjcojppähajxy quia'a näl'ägä cumaayy, je'e näl'ägä tuunđsohñ.

Dios jaduhñ pädaac, paady højts njaanč tehñ yagjuø'øy. (Jesús jaduhñ hamdsoo niyajmäbaatä nebiä tsaajän je'eguiøxpä coo hánajty quia'a tsocy quia'a mee'xyíjäm ja'a cu'ug. Pero mo'owáanäp ja'a Jesús ja'a møjtuung ja'a hodiunng hánajty.) ⁴³ Paady, xpiøgáanäp ja'a mguhdujt hajxy coo hajxy jim mdägø'øwät Dioswiinduum. Wiingjäyá'ayäts jaduhñ tægø'øwaamb pønjaty jaduhñ howiädijp. ⁴⁴ Pøn jaduhñ cá'awäp yø'ø tsaanähgøxp,

tägóyyäp jaduhñ. Y coo pøñ jaduhñ ñähgahbedóøjät yø'ø tsáajäm, jaaná tägóyyäp je'ebä.

⁴⁵ Coo ja'a teedywiindsøn46 Mänitä teedywiindsøn ja'a Jesús hajxy jia madsaañ; cab hajxy ñä'ä majch je'eguiøxpä coo ja'a cu'ug hajxy hänäjty chähgø'øy; hiḡ, jaduhñä cu'ughajxy hänäjty miäna'añ cooc ja'a Jesús ja'a Diosmädia'agy hänäjty yajwa'xy.

22

¹ Mänitä Jesús tiägóøguiumbä mädiaacpä. Mänit miänaañ:

² —Maa ja'a Dios yhane'emiän, jaduhñ mäwíinäts je'e nebiä rey tu'ugän. Yajpøgaamby ja'a yhuung hänäjty je'e. Yagjadáanäp ja'a cay ja'a hu'ug hänäjty je'e. ³ Mänitä mioonsähajxy quiejxy woobä wijtspä; pero cabä jäya'ay-hajxy hänäjty ñøcxa'añ mägaabiä. ⁴ Mänitä rey ja'a mioonsä quiéjxcumbä. Mänit miänaañ: “Nøcx hajxy näma'aw coo ja'a cay ja'a hu'ugy tøø quiøønä, coochä waj tøø nyajyagho'ogyii ja'a ni'xpä. Tøø ja'a cay-ibä yhabaady; weends hajxy miñ quiay.” ⁵ Pero cabä jäya'ayhajxy ñä'ägädä mäbøjcy. Tu'jäya'ay ñøcxy maa ja'a quiamän; tu'jäya'ay ñøcxy too'pä. ⁶ Mänitä rey mioonsähajxy miäjtsäxä ja'a jäya'ayhajxy hänäjty jaac jimä. Mänit hajxy yaghäyoowhijxy; yagho'cä hajxy jaduhñ. ⁷ Mänitä rey yhawa'andaacy. Mänitä soldadohajxy quiejxä mäyagho'pä. Ja'a hajxy hänäjty tøø mioonsäyaghó'oguiäbä, je'e hajxy nøcxy yagho'ogyii; mөөdä quiajpthajxy nøcxy ñó'cäxä. ⁸ Mänitä rey ja'a mioonsähajxy ñämaayy: “Tøø jaduhñ yhabaady coochä nhuung jaduhñ piøga'añ. Pero ja'a jäya'ayhajxy tøø nja woy tøø nja wíchäbøch, cab hajxy hawiinmats myínät. ⁹ Nøcx

hajxy wow wits pønjaty hajxy mbaatyp jim tu'haam.”
¹⁰ Mänitä mioonsähajxy hoy wioy wyich nägøxiä, pøn-
 jaty hajxy jaduñ piaatyp, mөөdä hojiäya'ay mөөdä
 haxøøgjäya'ay. Mänitädsä tøjc jaduñ yhujch.

¹¹ Mänitä rey tiöjtägøøyy woybä wichpä hijxpä. Mänitä
 craa tu'ug yhijxä, cabä wyit hänajty yhooyä. ¹² Mänit
 ñämaayy: “Mägu'ughajpä, cab yø'ø mwit yaa hawi-
 inmäts mmädägø'owät maa ja'a pøc jaduñ jiadyiijän.”
 Pero cabä craa ñä'ä hadsoowiimbijty. ¹³ Mänitä rey ja'a
 mioonsä ñämaayy, ja'a hajxy hänajty texycøøbiä: “Cø'øx-
 ots tecyxiots yø'ø craa. Mänit hajxy mhøxjuijpädsómät
 maa wyiingoodsän. Jim jaduñ jiø'owa'añ xiuudsä'añ.”
¹⁴ Nämäy hajxy jia møjya'axa'añii, pero näweeñtiä hajxy
 jaduñ wyiimbiwa'añii.

¹⁵ Mänitä fariseoshajxy jim chohñ. Mänit hajxy quio-
 jyquiapxytiuñ coo ja'a Jesús hajxy jøjcapxø'owa'añ
 neby hajxy jaduñ yajnähsómät. ¹⁶ Mänitä miägu'ugha-
 jpähajxy quiejxy mөөdä Herodes miägu'ughajpähajxy.
 Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsøn, nnajuøøby højts coo miičh ja'a tøyhajt
 myecy, coo ja'a Diostu'u myajnähxø'øy. Caj miičh
 mmøjpäda'agy nebiaty ja'a cu'ughajxy miädia'agy; caj
 miičh mmøjpäda'agy pøn tyijy møjcuħdujtmөөd. ¹⁷ Højts
 capxwíjjäc. Nej, hahixøøby jaduñ coo ja'a gobiernä
 xädø'øñ mmó'owädä, ja'a jim tsänaabiä Roma.

¹⁸ Najuøøbiä Jesús hänajty coo hänajty jia
 jøjcapxø'owa'añii. Mänit miänaañ:

—Haxøøg mijts mwiinmahñdyhajxy, hoy hajxy mja
 nibiäda'agyii nebiä hojiäya'ayän. Tiičh hajxy coo xjia
 jøjcapxø'owa'añ. ¹⁹ Tsögä xädø'øñ tu'ug huuc híxäm.

Mänitä Jesús wa'xxiädø'øñ miooyy. ²⁰ Mänit miänaañ:

—Pøn yhädiuunnaxy hädaaduhñ; pøn xiøø hä-
 daaduhñ.

²¹ Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a gobiernä.

Mänitä Jesús miänaañ:

—Mmó'owäbä gobiernä hajxy mädyii je'e jie'e; y mmó'owäbä Dios hajxy mädyii je'e jie'e.

²² Coo hajxy jaduñ miädooyy, mänit hajxy yagjuøøyy. Mänit hajxy wyiimbijnä.

²³ Mänitxøø ja'a saduceodøjc-hajxy näje'e miejch maa ja'a Jesúsän. Jaduñ hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy hajxy nga'a jujypiøjtägatsäänäm. Mänitä Jesús hajxy ñämaayy:

²⁴ —Wiindsøn, ja'a Moisés jecy mänaañ, coo ja'a pøcy-ya'adiøjc yhó'ogät, ja'a cajpä yhuung, mänitätsä piuhya'ay ja'a yaamgt'o'oxy wyiingpögät, nebiä yaamgt'o'oxy jaduñ yhuungpáadät ja'a ya'adiøjcøxpä, ja'a tøø yhó'oguiäbä. ²⁵⁻²⁶ Bueno, näjxutujc hajxy hijty tu'que'ex, haagä ya'adiøjc. Ja'a coobhuung, jayøjp jaduñ piøjcy; mänit yho'cy. Cabä yhuung hänajty. Mänitätsä jiädsømy ja'a yaamgt'o'oxy wyiingpøjcy. Mänitätsä je'e yhó'cumbä. Mänitätsä miädägøøgpä jaduñ jiájcumbä. Jaduñ hajxy nägøxiä jiajty møødä miäjxutujcpä. ²⁷ Mänitä to'oxiøjc yho'pä høxhaam. ²⁸ Bueno, coo hajxy jaduñ jiuujyp-iógät, mädyii tehñ tiøybä hänajty to'oxiøjc-hadaamb, ja'a näjxutujcpä puhya'ayhajxy, ja'a hajxy hänajty tøø jia pøquiäbä.

²⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Caj mijts ja'a tøyhajt mnä'ägädä møødä. Cabä Dios-mädia'agy hajxy mhixiä ni ja'a Diosmäjaa. ³⁰ Coo ja'a jäya'ayhajxy jiuujypiøga'añ, cab hajxy hänajty piøga'añ, ni cabä yhuung hajxy hänajty yajpøga'añ. Jaduñ hajxy yhida'añ nebiä Diosmoonsähajxiän, ja'a hajxy jim tsajpootypä. ³¹ Hamdsoo ja'a Dios hajxy jaduñ tøø xñäma'ay cujaayhaam coo ja'a jäya'ayhajxy jiuujypiøga'añ:

³² “Xwyiingudsähgø̄biø̄ch ja'a Abraham møødä Isaac møødä Jacob.” Hoorä, wiingudsähgø̄yöp ja'a Dios ja'a jujcyjiäya'ayháxiäm. Cab jaduñ wyiingudsähgø̄yüi ja'a ho'ogyjiäya'ayháxiäm.

³³ Coo ja'a cu'ughajxy jaduñ miädooyy nebiä Jesús hänajty yajnähiø̄'oy, mänit hajxy yagjuø̄oyy.

³⁴ Coo ja'a fariseoshajxy jaduñ miädoyhajty coo ja'a Jesús quia'a yajmäjädaacy ja'a saduceos, mänitä fariseoshajxy yhamugø̄oyy. ³⁵ Jimä fariseo hänajty tu'ug; ley-yajnähiø̄ø̄by hänajty je'e. Ja'a Jesús hänajty jøj-capxø̄'owáañäp. Mänitä Jesús miäyajtø̄wä:

³⁶ —Wiindsøn, mädyii cuhdujt maas mõj maa ja'a ley myiñän.

³⁷ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—“Wiingudsähgø̄'ow ja'a nDioshajtäm hamuumdul'joot; mäbø̄jcä ja'a miädia'agy; mjahmiédsäp cø̄jxta'axiø̄.” ³⁸ Hädaa cuhdujt, jawyiin jaduñ myiñ maa ja'a leyän y maas mõj jaduñ. ³⁹ Jaanä jaduñ ja'a miämetspä miänaambä: “Møødnijootpaadø̄ ja'a mmäjø̄øn ja'a mmädø̄jc hamuumdul'joot.” ⁴⁰ Hädaa cuhdujt metspä, ja'a ley yhø̄jx tiecy jaduñ møødä cø̄xiä mäduhñtiä ja'a Diosmädia'agy-yajwa'xpähajxy tø̄ miädia'agy.

⁴¹ Jimnä ja'a fariseoshajxy hänajty tiäna'aynä.

⁴² Mänitä Jesús miäyajtø̄oyy:

—Waamb mijts mmäna'añ ja'a Cristocø̄xpä. Pøn je'e yhaphajpy tieedyhajpy.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—David yhap yhoc je'eduhñ.

⁴³ Mänitä Jesús miänaañ:

—Pero ja'a Dioshespíritucø̄xpä ja'a David ja'a Cristo ñämaayy: “Wiindsøn.” Jaduhñä David miänaañ:

⁴⁴ Tøøchä Dios ja'a nWiindsøn xñämaayyä:

“Häña'aw yaa hahooyhaamby høxtä coonä ja'a mmädsip
jaduhñ quia'a mäjäda'agät”,
nømä Dios miänaañ.

⁴⁵ Bueno, pø tøø ja'a David ja'a Cristo ñäma'ay: “Wiindsón”, nébiäts jaduñ yhapfat yhoc-hádät.

⁴⁶ Caj pøn waamb ñä'ägädä hadsooyy. Y cabä Jesús waamb miäyajtøwänä høxtä coonä hänajty yho'oga'añ.

23

¹ Mänitä Jesús ja'a cu'ug ñämaayy møødä jiamiøødha-
jxy:

² —Ja'a ley-yajnahixøøbiädøjc møødä fariseoshajxy, cuhdajtmo'oy hajxy jaduñ coo ja'a Moisés miädia'agy hajxy yajnahixøøyyä. ³ Mgudiúnäp hajxy jaduñ waambaty hajxy xñäma'ay. Pero cab hajxy mbahíxät nebiaty hajxy jiatcø'øy. Cabä yhamdsoo mädia'agy hajxy quiudi-
uñ. ⁴ Hanaxiä hajxy tsipjaty yajnahixø'øy; y mänaamb hajxy jaduñ coo ja'a cu'ug tsipcøxp quiudiúnät. Pero cab hajxy hamdsoo quiudiuñ. ⁵ Jaančh tehñ yajcumayaamb hajxy maa ja'a cu'ugwiinduumän. Paadiä nocyquiujaybä hajxy yajxonñ yajniwyiinnähgopxodsø'øyii; paady hajxy yajniuguø'øxodsø'øyii. Paadiä wit hajxy piägø'øy ja'a høxyoñbä. ⁶ Coo hajxy maa miägay, häña'awaamb hajxy hänajty maa ja'a meexäteecän. Y coo hajxy ñøcxy tsajtøgooty, häña'awaamb hajxy hänajty maa ja'a häñaabiejt yajxonbän. ⁷ Coo hajxy maa wiädity cajptooty, yajwiingudsähgø'øwaamb hajxy hänajty maa ja'a cu'ugän. Yajna-
ma'awaamb hajxy hänajty: “Wiindsón.”

⁸ 'Pero mijts, cab hajxy mmäná'anät coo ja'a cu'ug hajxy xñämä'awät: “Wiindsón.” Tu'ugä mWiindsønñhajxy jaduñ; ja'a Cristo je'e. Jaduhñ hajxy mnijiäwø'øwøøjät nebiä tu'que'expän. ⁹ Cab hajxy pøn mnämä'awät: “Teedy”, hädaa yaabä naaxwiimbä. Tu'ugä mDeedyhajxy

jim cøxp. ¹⁰ Cab hajxy mmänä'anät coo pøn xñämä'awät coo hajxy xquiopc-hádät. Tu'jaya'ay hajxy jaduñ xy-hané'emät; ja'a Cristo je'e. ¹¹ Pøn jaduñ puhbejp ja'a jamiøødhajxy, je'edsä mõjtuung jaduñ paadaamb maa mijtsän. ¹² Hiḡ, pøn jaduñ yajcumayaamb, cabä mõjtuung jaduñ piaada'añ. Pero pøn jaduñ ca'a yajcumayaamb, je'edsä mõjtuung jaduñ paadaamb.

¹³ Mänitä ley-yajnahixøøbiädøjc-hajxy ñämaayyä møødä fariseoshajxy:

—Jaduñ mijts mnibiäda'agyii nebiä hoyhäna'cän; pero cab hajxy mhoyhäna'cä. Haxøøg hajxy mjada'añ mhabeta'añ. Cab hajxy jim mdägø'øwa'añ maa ja'a Dioswiinduumän, y cab hajxy jaduñ mmäna'añ coo wiinghäna'c jim tiägø'øwät, hoy hajxy hänajty hamdsoo jia mäna'añ coo hajxy jim tiägø'øwa'añ.

¹⁴ 'Xiøøbä ja'a Dios hajxy jejcy tøø mnä'ä pa'ya'axy. Mänitä yaamgto'oxy ja'a tiøjc hajxy mbøjcä. Paady hajxy hoyhoy mdsaaçhpøga'añ.

¹⁵ 'Wiinduhmyhagajpt jamiøød hajxy naxy mhøxta'ay pøn jaduñ xmiøødtúnäp maa ja'a mguhdujthajxiän. Y coo hajxy hänajty tøø mbaady, mänitä haxøøgcuhdujt hajxy myajnahixø'øy. Maas haxøøg hajxy jaduñ jiatcø'øwa'añ quejee mijts.

¹⁶ 'Cab hajxy hoy mnä'ägä yajnahixø'øy. Jaduñ hajxy mmäna'añ; coo hajxy hänajty tii myajwiinwaanø'øwa'añ, coo ja'a tsajtøjc mgapxpáadät, cab tyijy jaduñ ñejpiä coo hajxy mga'a cudiúnät neby hajxy hänajty tøø myajwiinwaanø'øyän. Pero jaduñ hajxy mmänaambä, coo ja'a oro hajxy mgapxpáadät, ja'a jiiby tsajtøgootypä, tsipcøxp hajxy tyijy mgudiúnät. ¹⁷ Mguhmäñøøby hajxy jaduñ; cab hajxy tii mwijnjuø'øy. Haa ca'a, maas tsoobaatp ja'a tsajtøjc quejee ja'a oro. Hiḡ, Dios ja'a tsajtøjc jaduñ cunuu'x. Ja'a oro, ñä'ä yajmägunuuxøøyy je'eduhñ.

¹⁸ Jaanä jaduñ hajxy mmánaambä, coo mgapxpáadät ja'a cuyoxøhñdy, cábac tyijy jaduñ ñeipiä coo mga'a cudiúnät. Pero jaduñ hajxy mmánaambä, coo hajxy mgapxpáadät tijaty tøø mguyoxø'øy, tsipcøxpác tyijy jaduñ mgudiúnät. ¹⁹ Nej, cab hajxy mnajuø'øyä coo ja'a cuyoxøhñdy miaas tsoobaady quejee tijaty hajxy mguyoxøøby. ²⁰ Pøn jaduñ capxpaatp ja'a cuyoxøhñdy, jaanä jaduñ quiapxpaatpä tijatycøxpä ja'a jäya'ayhajxy jiiby tøø quiuyoxø'øy. ²¹ Pøn jaduñ capxpaatp ja'a tsajtøjcøxpä, jaanä Dios quiapxpaatpä, ja'a jiiby tsánaabiä tsajtøgooty. ²² Pøn jaduñ capxpaatp ja'a tsajpootyp, jaanä Dios yháñaabiejt quiapxpaatpä, møødä Dios ja'a jim háñaabiä.

²³ 'Mijts myajcopcøøby mädyii ca'a tsoobaatp coo hajxy hánajty tii mguyoxø'øwa'añ maa ja'a tsajtøjcän. Pero cabä Diosmädia'agy hajxy myajcopcø'øy coo jaduñ miäna'añ coo mhojiäya'ayhádät, coo hojioot mmøødhádät, coo ja'a Diosmädia'agy mmäbøgät. Maas hoy jaduñ coo hajxy mgudiúnät ca'xy pedyii. ²⁴ Jaduñ mäwíinäts hajxy myajwiinhixø'øy nebiä wiindspän; cab hajxy myajcopcø'øy mädyii tsoobaatp.

²⁵⁻²⁸ 'Jaduñ mijts mja wi'i quiähxø'øga'añ nebiä hoy-hána'cän maa ja'a cu'ugwiinduumän. Pero haxøøgwiinmahñdy hajxy mmøød. Tsipcøxp ja'a mhaxøøgwiinmahñdy hajxy mnajtsnixø'øwät, jaduñ hajxy tøyhajt hoy mhídät.

²⁹ 'Naxy hajxy yajxón mguhmuuäch maa ja'a Diosquexypähajxy jecy ñaaxtägøøyyän. Hojiäya'ayhajxy hijty. ³⁰ Mänit hajxy mmána'añ: "Coo højts häxøpy jecy tøø njugyhájtäm, cabä nhap ndeedy hajxy häxøpy tøø nbuhbéjtäm coo ja'a Diosquexypä hajxy yagho'cy." ³¹ Cab jaduñ tiøyyä. Tøø ja'a mhap mdeedy hajxy

häxøpy mbajatcøøbiä; ³² y jaduñ hajxy mjaančh pajatcø'owaambä.

³³ 'Jaduñ mäwíinäts hajxy mǵa'awiindøyyä nebiä tsahñdiän. Hoyhoy hajxy jaduñ jiiby mdsaačhpøga'añ møjcu'uhaam. ³⁴ Nguexáambiøch ja'a Diosquexypä maa mijtsän, møødä cuhwijypiä, møødä yajnahixøøbiä. Näje'e hajxy myagho'oga'añ; näje'e hajxy mmøjpahbeda'añ cruzcøxp; näje'e hajxy mwobho'oga'añ tsajtøgooty. Näje'e hajxy mbäbo'owa'añ cajpt-cajpt. ³⁵ Mijts jaduñ mmøødhadaamby ja'a pojpä coo ja'a hojiäya'ayhajxy nägøxiä yagho'cä møødä Abel møødä Zacarías, ja'a Berequías yhuung. Tsajtøgooty ja'a Zacarías yagho'cä; ja'a mhap ja'a mdeedyhajxy jaduñ jecy jatcøoyy. ³⁶ Tehm tiøyhajt jaduñ, mijts ja'a pojpä mmøødhadaamby.

³⁷ 'Mijts Jerusalénpäjäya'ay, tøø ja'a Diosquexypä hajxy mguhga'ačh. Jaduñ mäwíinhøch mijts mayhooc tøø nja näwa'añ nebiä tseey ja'a yhuung ñähmuhxtä-goyyän; pero caj mijts myajnäwa'ana'añ. ³⁸ Mobädájpøch mijts nnähgue'ega'añ, ³⁹ y cábøch jaduñ xyhixaanñä høxtä cóonøch hánajty ngädaactägatsa'añ. Mänit hajxy mmäna'ana'añ: "Tsøc yø'øya'ay wiingudsähgøøyyäm, yø'øya'ay Diosquexypä."

24

¹ Mänitä Jesúshajxy piädsøømy tsajtøgooty. Mänitä Jesús ñämaayy ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Huug hix yø'ø møj tsajtøjc.

² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tehm tiøyhájthøch mijts nnäma'ay, yø'ø møj tsajtøjcä, cøxaamb jaduñ piuma'añ; cøxaamb jaduñ quiuhdägoyya'añ.

³ Mänit hajxy ñöcxxy maa ja'a Olivostunän. Mänitä Jesús yhöxtaacy naaxwiin. Mänitä Jesús hamee'ch ñämaayyá ja'a miägu'ughajpähajxy:

—Højts hawáanác mänaa yø'ø tsajtøjc jaduñ piu-ma'añ. Mädyii hijxtahñd jaduñ cähxø'ogaamb coo hánajty mgädaactägatsa'añ, coo ja'a naaxwiimbä hánajty wyiimbida'añ.

⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Ca'a hajxy myajwiinhøøñ. ⁵ Minaamb hajxy nämay. Jaduñ hajxy ñibiáda'aga'añii nébiøch høøchän. Jaduñ hajxy miäna'ana'añ: “Høøch je'e Cristo.” Nämayyá jäya'ay yajwiinhøøna'añ. ⁶ Mänit hajxy mmädoyhada'añ coo ja'a tsip jaduñ tøø piädø'ogy. Pero cab hajxy mdsähgø'øwät. Tsipecøxpä häyohn jaduñ jiada'añii. Pero cajnä hánajty yhabaady coo ja'a naaxwiimbä hánajty wyiimbida'añ. ⁷ Cajpthaam hajxy jaduñ ñimiädsibø'øwa'añii. Naxaambä yuuba'am wiinduhmyhagajpt møødä hujx. ⁸ Pero nä'ä tsohñdaacnä ja'a tsø'ty hánajty jaduñ.

⁹ Mänit mijts myaghäyoowhixa'añ myajyagho'oga'añ. Mänit mijts myajmähanhada'añ maa ja'a høøchcøxpän wiinduhmyhagajpt. ¹⁰ Mänitä Dios hajxy ñajtshixø'øwa'añ nämay. Mänit hajxy ñimiähanhada'añii hamiñ haxøpy møødä hajxy tijaty yajniñhdsøma'añii. ¹¹ Wäditaambä høhñdaacpähajxy hánajty may. Mäna'anaamb hajxy hánajty cooc tyijy hajxy wiädity ja'a Dioscøxpä. Nämayyá cu'ughajxy yajwiinhøøna'añ. ¹² Cab hajxy ñimiägu'ughadáanänä je'eguiøxpä coo ja'a haxøøgpä hánajty jiaanç tehñ wiädity. ¹³ Pero pønjaty jaduñ ca'a jøjwa'adsaamb, je'eds ja'a hoybä paadaamb. ¹⁴ Wiinduhmyhagajpt ja'a mädia'agy wiädita'añ mädyii jaduñ mänaamb coo ja'a Dios

ja'a miäjaa yajcähxø'oga'añ. Cøxaambä cu'ughajxy miädoyhada'añ; mänitäts ja'a naaxwiimbä wyiimbida'añ.

¹⁵ '(Pøn hädaa nocy capxp, ween jaduñ wyiinjuø'y.) Ja'a Daniel, Dios jaduñ jecy quejx. Je'eduñ cujahy coo ja'a haxøøgpä miedsa'añ maa ja'a Diostøjcän, y coo mänit jaduñ yajma'ada'añ. Coo ja'a haxøøgpä hajxy mhíxät, ¹⁶ mänit hajxy päyø'oguiä mnócxät maa ja'a tuñän, mijts yaa tsänaabiä Judeanaaxooty. ¹⁷ Y ja'a hajxy hijpä tøjwiing, jaduhyä hajxy piäyø'tówät, cab hajxy jaduñ tii yajpädsómät tøgooty. ¹⁸ Y ja'a hajxy jim hijpä camjooty, jaduhyä hajxy piäyø'tóøbät, cab hajxy jaduñ nøcxy tii wyich maa ja'a tiøjcän. ¹⁹ Pobre ja'a to'oxiøjc-hajxy hänajty maaxhuungmøødpä, møød hajxy hänajty huungyajtsi'tspä. ²⁰ Mmänuu'xtá'agäp ja'a Dios hajxy coo hajxy ween mga'a päyø'ogy coo hänajty tiøøhcä, ni ja'a poo'xxiøjooty. ²¹ Porque jaançh tehñ miøc ja'a tsaächpä ñaxa'añ. Ni mänaa jaduñ tøø quia'a jadyii nebiä jaduñ jiada'añiijän. Y caj mänaa jiajtägat-sa'añii jadähoocän. ²² Pero Dios jaduñ tøø yajnähdijy coo ja'a tsaächpä jecy quia'a jadøøjät, je'eguiøxpä coo chocy ja'a tøøbä wyiimbíyyäbä. Coo häxøpy jaduñ tøø quia'a yajnähdijy, caj pøn häxøpy cho'oga'añ.

²³ 'Coo mijts pøn xñämä'awät: "Huug hix, chaadsä Cristo", o "Huug hix, xiids je'e", cab hajxy mmäbøgat. ²⁴ Hix, minaambä wiinhøhmbähajxy; jaduñ mäwiin hajxy ñibiäda'aga'añii nebiä Criston; jaduñ mäwíinäts hajxy ñibiäda'aga'añii nebiä Diosquexypän. Yajcähxø'øgaamby hajxy ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä nebiä cu'ug hajxy jaduñ wyiinhóønät; høxtä ja wiinhóønánäp hajxy je'ebä, ja'a Dios tøø wyiimbíyyäbä. ²⁵ Chaads mijts nnäma'ay jäguemiä. ²⁶ Coo pøn xñämä'awät: "Huug hix, jim wiädity pactuum", cab hajxy jim mnócxät; o coo hajxy xñämä'awät: "Huug hix, jiiby je'e yu'üchtium",

cab hajxy mmäbögät. ²⁷ Coočh hänajty nwiimbida'añ, hөөчh ja'a Diosquexypä, jaduñ mäwiin quiähxө'oga'añ nebiä wädsucän. Wiinduhmyhagájpthөch ja'a jäya'ayhajxy xyhixa'añ. ²⁸ Tsipcөxp jaduñ jiada'añii nébiөch chaa nmäna'añ.

²⁹ 'Coo ja'a tsaachpä hänajty tөө ñajxnä, mäni-tiä hänajty wyiingoodsө'өwa'añ; cabä po'o hänajty yhana'añ. Chaadsä madsa'a may quia'awa'añ; chaadsä tsajt chäyuyya'añ. ³⁰ Mänítөch ja'a nhijxtahnd jim quiähxө'oga'añ tsajpootyp coočh hänajty nwiimbida'añ, hөөчh ja'a Diosquexypä. Mänitä jäya'ayhajxy wiinduhmyhagajpt jìө'өwa'añ xiuudsa'añ. Mänítөch hajxy xyhixa'añ coočh hänajty ngäda'aga'añ jocjooty. Diosmäjaaháamhөch jaduñ ngäda'aga'añ hajájjáp. ³¹ Mänítөch ja'a nmoonsä tsajpootypä nhane'ema'añ coo ween hajxy mөc xiu'uxy xuuxthaam. Mänítөch ja'a nwiimbiybähajxy xyajtu'ugmugaanä wiinduhmyhagajptpä.

³² 'Tsөг ja'a tsө'ty jaduñ yajmäbátäm nebiä piid-squepiän. Coo yhaabiädsөmy, mäniit hajxy mnajuө'өy coo pioodtägөөñä. ³³ Jaduñ mäwínäts je'e, coo ja'a tsө'ty hajxy jaduñ mhíxät, mäniit hajxy mnajuө'өwät coočh hänajty mobädajpä nwiimbida'añ. ³⁴ Tөyhájtäts mijts nnäma'ay, coočh hänajty nwiimbida'añ, cajnä jäya'ayhajxy hänajty quiөxy ho'ogy, ja'a hajxy jäda'ahaty jugyhajpä. ³⁵ Ja'a tsajtwiing jaduñ tägoyyaamb mөөdä naaxwiimbä. Tөjiadaamb jaduñ nébiөch cham nmädia'aguiän.

³⁶ 'Pero ni pөñ jaduñ quia'a najuө'өy mänaaxөө jida'añii ni mäduhnajtä. Ni ja'a Diosmoonsä tsajpootypä hajxy quia'a najuө'өy. Ni hөөчh nga'a najuө'өy, hөөчh ja'a Dioshuung. Jagooyyä Dios jaduñ ñajuө'өy, ja'a nDeedyhájtäm.

³⁷ 'Coočh jaduñ nwiimbida'añ, hөөчh ja'a Diosquexypä, jaduñ mäwínäts hänajty jiada'añii nebiä

Noé jecy jiajtiän. ³⁸ Cajnä Dios ja'a nõøgomdägoy hänajty quiexyñä. Jimä jäya'ayhajxy hänajty quiaiy yhu'ugy, piöcy yhu'ugy, høxtä coo ja'a Noé hänajty tøø tiägø'øy barcojooty. ³⁹ Ni mänit hajxy hänajty quia'a najuø'øyñä høxtä coonä ja'a nõøgomdägoy miejch. Mänit hajxy cøjx chømdu'ubøgyii. Jaduhñ mäwiinäts jiadäänäbä coöch hänajty nwiimbida'añ, høöch ja'a Diosquexypä. ⁴⁰ Mänitxøø ja'a ya'adiøjc-hajxy hänajty nämetsc yhida'añ camjooty. Tu'ug hänajty yajnøcxa'añii; tu'ug hänajty yajmähmø'øwa'añii. ⁴¹ Metscä to'oxiøjc-hajxy hänajty jioch. Tu'ug hänajty yajnøcxa'añii; tu'ug hänajty yajmähmø'øwa'añii.

⁴² 'Nähix hahixø'ø hajxy mhídät; cab hajxy mnajuø'øy mänaa ja'a mWiindsøn hajxy quiäda'aga'añ. ⁴³ Jaduhñ mäwiinäts ja'a cudøjc-hajxy, coo hajxy jaduhñ ñajuø'øwät mäduhnajtä ja'a mee'tspä miedsa'añ coods, jujcy hajxy jaduhñ yhídät, y cabä mee'tspä hajxy jaduhñ ya-jtøjtägø'øwät. ⁴⁴ Jaduhñ mäwiinäts mijtspä, nähix hahixø'ø hajxy mhídät. Cábøch mijts xñä'ägä najuø'øwät mänáajøch jaduhñ ngäda'aga'añ, høöch ja'a Diosquexypä.

⁴⁵ Ja'a moonsäwiindsøn, je'edsä miämoonsä yajcaaby maa ja'a wyiindsøn tiøjcän. Hoy jaduhñ coo ja'a wyiindsøn miädia'agy miäbøjcät, coo cuhwijy tiúnät. ⁴⁶ Coo ja'a wyiindsøn miédsät, jootcujc ja'a moonsä ñijiäwø'øwa'añii mädyii jaduhñ cudiuumb. ⁴⁷ Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, jaduhñä moonsä piäda'aga'añii nebiä wyiindsønän jim maa ja'a wyiindsøn tiøjcän, mäduhñtiä ja'a wyiindsøn hänajty miøødä. ⁴⁸ Pero ja'a moonsä ca'a hoybä, je'eds jaduhñ mäna'anaamb cooc tyijy ja'a wyiindsøn quia'a tsoj medsa'añ. ⁴⁹ Mänitä miämoonsä tiägø'øwa'añ häyoowhi-jxpä. Mänitä mu'ugyjäya'ay miøødtägø'øwa'añ caabiä huucpä. ⁵⁰ Cabä wyiindsøn jaduhñ yhuuc jahmiedsaannä coo wyiimbida'añ. Coo ja'a wyiindsøn jaduhñ jiaançh

médsät, ⁵¹ mänítäts ja'a craa hoyhoy quiumädowa'añ mөөдä miäga'awiindøybä. Mänit hajxy jio'owa'añ xiuud-sa'añ.

25

¹ 'Coo ja'a Dios ja'a miäjaa jaduñ yajcähxø'oga'añ, jaduñ mäwíináts je'e nebiä pøc hu'ug tøø jiadyiijän. Jimä cäxyiidøjc ja'a jamiø'ød hajxy hänäjty yhäxixy. Nä-majc hajxy hänäjty. Candilcón hajxy hänäjty yhäxixy. ²⁻⁴ Nämägooxc-hajxy, cab hajxy hänäjty nähix hähixø'ø tøø tiu'ubøcy. Cabä guiaastä hajxy hänäjty nä'ä tægø'øbä tøø jiuu. Pero ja'a jiamiøødhajxy ja'a jaac nämä-gooxpä, nähix hähixø'ø hajxy hänäjty tøø tiu'ubøcy mäbøjpä. Nä'ä tægø'øbä ja'a guiaastä hajxy hänäjty tøø jiuu. ⁵ Coo ja'a jamiø'ød jaduñ quia'a tsoj mejch, mänitä cäxyiidøjc-hajxy cøjx miaaho'ogy. ⁶ Coo quiuptsuhmdäjøøyy, mänitä jäya'ay tu'ug yaaxy: "Xiidsä jamiø'ød miech; nøcx hajxy jøjcubaadø'øw." ⁷ Mänitä cäxyiidøjc-hajxy cøjx piädø'ogy. Mänitä quiandilhajxy quiuhdø'xøøyy. ⁸ Mänit hajxy miänaañ, ja'a hajxy hänäjty nähix hähixø'ø tøø quia'a tu'ubøquiäbä: "Højtsä gaastä weeñtiä móoyyác; pi'idsaamb højtsä ngandil jaduñ." ⁹ Mänit hajxy yhadsooyy, ja'a hajxy hänäjty nähix hähixø'ø tøø tiu'ubøquiäbä: "Caj, ni jaduñ quia'a mädøyhada'añ maa ja'a højtsæxpän. Nøcx hajxy jaduñ ñijiúuyyächä maa tioogyiijän." ¹⁰ Mänit hajxy ñøcxy juubiä. Mänitä jamiø'ød jaduñ miehch. Ja'a cäxyiidøjc-hajxy gaastämøødpä, mänitä jamiø'ød hajxy miøødtägøøyy tøgooty. Mänitä tøjc hajxy yhägøøñä. ¹¹ Mänitä cäxyiidøjc-hajxy jia mejtsnä, ja'a gaastä hajxy hoy tøø jiúyyäbä. Mänitä hajxy jia cugapxøøyy: "Wiindsón, huuc yaghawa'ads hädaa tøjc." ¹² Mänit hajxy ñä-maayyä: "Cábøch mijts jaduñ nhixiä. Tøyhajt jaduñ."

¹³ Coo ja'a Jesús jaduñ miädiacpādøyy, mänit miänaañ:

—Jaduñ hajxy mnibiäda'agóøjät nähix hahixøø. Caj mijts mnajuø'øy mänáajøch nwiimbida'añ, høøch ja'a Diosquexypä.

¹⁴ 'Coo ja'a Dios ja'a miäjaa jaduñ yajcähxø'øga'añ, jaduñ mäwínäts je'e nebiä jäya'ay tu'ugpän. Nøcx-aamb hánajty je'e wiingnaaxooty. Mänitä mioonsähajxy miøjyaaxy. Mänitä xiädø'øn yajmämähmøyy.

¹⁵ 'Tu'ug jaduñ yajmämähmøyyä mägooxmillón. Paady may miooyä coo hánajty jiaty xädø'øn yajmayø'ow. Tu'ug jaduñ yajmämähmøyyä mejtsmillón. Tu'ug jaduñ yajmämähmøyyä tu'millón. Mänitä wiindsøn tiu'ubøjcy. ¹⁶ Jaaya'ay ja'a mägooxmillón wiingpójcäbä, yajtägøyy jaduñ niyhajátäbä. Yajmayøyy ja'a xädø'øn jaduñ; mägooxmillón jaduñ jiaac paaty. ¹⁷ Jaanä jaduñduhmbä, jaaya'ay ja'a mejtsmillón wiingpójcäbä, mejtsmillón jaduñ jiaac paaty. ¹⁸ Pero jaaya'ay ja'a tu'millón wiingpójcäbä, hoy ja'a jut jaduñ tiajy. Mänitä wyiindsøn xiädø'øn hoy yú'tsänä jutjooty.

¹⁹ 'Cujecy ja'a wyiindsøñhajxy miejtstägajch. Mänit hajxy tiägøyy cueentäyajpädsøømbä. ²⁰ Jayøjp jaaya'ay miejch ja'a mägooxmillón hánajty tøø wyiingpóquiäbä. Mänitä wyiindsøn miooy cøxiä møødä mägooxmillón tøø jiaac páadiäbä. Mänit miänaañ: “Wiindsøn, mägooxmillónhöch jaduñ xmiooyy; chaads je'e møødä mägooxmillónhöch tøø njaac yajmayø'oyäbä.” ²¹ Mänitä wyiindsøn miänaañ: “Hoy miich jaduñ tøø mgudiuñ. Wéēñtiøch miich nyajmämähmøyy. Maas máyhøch miich ja'a xädø'øn jaduñ njaac mo'owa'añ neby jaduñ mjaac yajmayø'owät. Tøjtägø'ow tøgooty, ween nx-oondáacäm.” ²² Mänitä craa jiaac mejch ja'a mejtsmil-

lón hánajty tøø wyiingpóquiäbä. Mänit miänaañ: “Wiindsón, mejtsmillónhöch jaduhñ xmiiooyy; chaads je'e møødä mejtsmillónhöch tøø njaac yajmayó'oyäbä.”²³ Mänitä wyiindsón miänáangumbä: “Hoy miičh jaduhñ tøø mgudiuñ. Wéeñtiöch miičh jaduhñ nyajmämäh-møøyy. Maas máyhöch miičh ja'a xädø'øñ jaduhñ njaac mo'owa'añ neby jaduhñ mjaac yajmayó'owät. Tøjtägø'ow tøgooty, ween nxoondáacäm.”²⁴ Mänitä craa jiaac tehñ miejch ja'a tu'millón hánajty tøø wyiingpóquiäbä. Mänit miänaañ: “Wiindsón, nnajuóøbiöch coo miičh hojiot mga'a møødä. Miičh ja'a xädø'øñ jaduhñ mbaadaamby maa tøø mga'a tuñän.”²⁵ Páadyhöch hijty ndsähgø'øy. Páadyhöch ja'a xädø'øñ hoy nyu'učh naaxjutjooty. Huug hix, chaads je'e.”²⁶ Mänitä wyiindsón yhadsooyy: “Caj miičh hoy mgudiuñ. Mjaančh tehñ ñuux miičh. Mna-juøøby miičh jaduhñ cooč hojiot nga'a møødä, coočä xädø'øñ nbaada'añ maačh tøø nga'a tuñän.”²⁷ Páadyhöch nxädø'øñ jaduhñ cu xpiädaacä bancojooty. Jiiby cu miayøøyy. Mänitöch nxädø'øñ cu xmiiooyy møødä xädø'øñhuung.”²⁸ Mänitä hajxy ñämaayyä, ja'a hajxy jim tanaabiä: “Pøjcä yø'ø craa xädø'øñ hajxy tu'millón; mo'ow yø'ø craa hajxy ja'a majcmillónmøødpä.”²⁹ Pøn may nä'ägä møød, maas may jaduhñ mio'owa'añii. Hanaxiä jaduhñ miøødhada'añ. Pero pøn jaduhñ weeñtiä møød, pøgáanäxäp je'e mäduhñtiä miøødä.”³⁰ Yø'ø craa jaančh tehñ ñuuxpä, høxwijtspädsøm hajxy hagoonstuum. Jiiby jaduhñ jiø'owa'añ xiuuds'añ.”

³¹ 'Cooč jaduhñ ngädá'agät hanehmbä, høöch ja'a Diosquexypä, jimhöch jaduhñ nhäña'awa'añ maa ja'a hoyhäñaabiejtän ja'a yajxonbä. Quípxyhöch nmoonsä tsajpootypähajxy xmiøødcäda'aga'añ nägøxiä.
³² Mänitöch ja'a jäya'ayhajxy xwyiingumedsø'owa'añ ja'a wiinduhmyhagajtpä. Mänitöch hajxy

jaduhñ nyajwa'xa'añ nebiä meegän nebiä chiibän.
³³ Nböda'agáambiöch näje'e maač nhahooguiø'øjän, näje'e maač nhanajtycø'øjän. ³⁴ Ja'a hajxy hijpä hahooguiø'ø, mänitöch hajxy nnäma'awa'añ: “Mñ hajxy yam; tøöch mijts nDeedy xwyiimbiy coo hajxy mhané'emät. Jequiän hajxy jaduñ xwyiimbiyy, cajnä ja'a naaxwiin hñajty yhädiuñ. ³⁵ Mänáajöch hijty nyäho'ogyiijän, mänitöch hajxy xyajcaayy. Mänáajöch hijty ndødsø'øyiijän, mänitöch hajxy xyajnøøhuucy. Mänáajöch hijty nwädiän nebiä jäguembäya'ayän, mänitöch hajxy xyaghamejtstaacy. ³⁶ Mänáajöch wit hijty nga'a møødän, mänitöch hajxy xñäxojxy. Mänáajöch hijty mba'amgo'na'ayän, ndsumyhäña'ayän, mänitöch hajxy hoy xquiuhixy.” ³⁷ Ja'a hajxy hijpä hahooguiø'ø, mänit hajxy yhadsowa'añ: “Wiindsøn, mänaa højts miič tøø nyajcay; mänaa højts miič tøø nyajnøøhu'ugy; ³⁸ mänaa højts miič tøø nyaghamejtsta'agy; mänaa højts miič tøø nnähxoxy; ³⁹ mänaa højts miič hoy tøø nguhixy.” ⁴⁰ Mänitöch nhadsowa'añ: “Tøyhajt mijts nnäma'ay, cooč mijts ja'a njamiøødhajxy tøø xñäxuu'tsä, hoy hajxy quia'a ja møjtøjcä, jaduñ mäwiinhöch tøø xñäxuu'tspä.”

⁴¹ 'Mänitöch hajxy nnäma'awa'añ ja'a hajxy hanajtycø'øbä: “Jua'ads hajxy jim, mijts haxøøgtuum hijpä. Häda'ag hajxy jiiby maa ja'a jøøn mänaa quia'a pi'ichän. Paadiä jøøn tøø piäda'agyii, jiibiä møjcu'uhajxy chaächpøga'añ. ⁴² Mänáajöch hijty nyäho'ogyiijän, cáböch hajxy xyajcaayy; mänáajöch hijty ndødsø'øyiijän, cáböch hajxy xyajnøøhuucy; ⁴³ mänáajöch hijty nwädiän nebiä jäguembäya'ayän, cáböch hajxy xyaghamejtstaacy; mänáajöch wit hijty nga'a møødän, cáböch wit hajxy xmiooyy; mänáajöch hijty nba'amgo'na'ayän, ndsumyhäña'ayän, cáböch hajxy hoy xquiuhixy.” ⁴⁴ Mänit

hajxy miäna'ana'añ: “Wiindsón, mänaa hõjts miich nga'a puhbejty; mänaa hõjts miich nhijxy coo hänäjty myäho'ogyii, coo hänäjty mdødsø'øyii, coo hänäjty mwädity nebiä jäguembäya'ayän, coo wit hänäjty mga'a møødä, coo hänäjty mba'amgo'na'ay, coo hänäjty mdsumyhäña'ay.”⁴⁵ Mänitøch nhadsowa'añ: “Tøyhajt mijts nnäma'ay, cooçh mijts ja'a njamiøødhajxy tøø xquia'a näxuu'tsä, hoy hajxy quia'a ja mõjtøjcä, jaduhñ mäwínhöch tøø xquia'a näxuu'tspä.”⁴⁶ Yø'øds hajxy jiiby häda'agaamb maa hajxy chaaçhpøga'añän cøjxta'axiøø. Pero pønjätyhöch tøø nwiimbiy, je'eds hajxy cøjxta'axiøø jugyhadaamb nebiä Dios jiugyhätian.

26

¹ Coo ja'a Jesús jaduhñ miädiaacpäðøøyy, mänit nä-maayy ja'a jiamiøødhajxy:

² —Mnajuøøby hajxy jaduhñ coo ja'a pascuaxøø cumaaxc yhadsuujø'øwa'añ. Mänitøch hajxy xyajcø'ødägo'øwa'añ, høøch ja'a Diosquexypä. Mänitøch hajxy xmiøjpahbeda'añ cruzcøxp.

³ Mänitä teedywiindsønñhajxy yhamugøøyy møødä ley-yajnähixøøbiähajxy møødä jäya'ayhajxy martuumähajpä maa ja'a judíoshajxiän. Jim hajxy yhamugøøyy maa ja'a Caifás tiøjcän, ja'a hänäjty mõjcuहुdujtmøødpä maa ja'a teedyhajxiän. ⁴ Mänit hajxy quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy miädsät, neby hajxy jaduhñ yaghó'ogät. ⁵ Mänit hajxy ñiñämaayyä:

—Cab jaduhñ yhooyä coo hajxy nmájtsämät ja'a xøøjooty coo ja'a cu'ughajxy ñä'ä haamhadät.

⁶ Jimä Jesús hänäjty maa ja'a cajpt jaduhñ xiøhatiän Betania, maa ja'a Simón tiøgootiän, ja'a hänäjty tøø ñähwa'açhíjábä ja'a haxøøgpa'am. ⁷ Jimä Jesús hänäjty quia'y, mänitä to'oxiøjc tu'ug miejch, perfumecón, ja'a

jaančh teh̄m chowbä. Mänitä Jesús ja'a perfume yajcuhda'xøøyyä. ⁸ Coo ja'a Jesús jiamiøødhajxy jaduh̄n yhiyx̄y, cab hajxy jaduh̄n yhojiäwøøyy. Mänit hajxy miänaañ:

—Tii yø'ø perfume jaduh̄n coo yaghäyooyy. ⁹ Coo jaduh̄n cu tioo'cy, mänitä häyoobäya'ay jaduh̄n cu ñä'ägä puhbejty.

¹⁰ Coo ja'a Jesús jaduh̄n miädooyy, mänit miänaañ:

—Ca'a yø'ø to'oxiøjc hajxy mhadsipy. Ca'a yhaxøøgpä jaduh̄n tøø tiuñ̄ maa ja'a høøchcøxpän.

¹¹ Ja'a häyoobädøjc, homiänaajä mijts jaduh̄n xmiøødhida'añ; pero høøch, cábøch mijts jejcy nmøødhida'añ. ¹² Páadyhøch yø'ø to'oxiøjc perfume xyajcuhda'xøøyy, cooçh mobädajpä nho'oga'añ.

¹³ Tøyhájtäts mijts nnäma'ay, homiaajä hädaa hoguiapxy hädaa homiädia'agy hajxy yaghawa'xó'øwät maa hädaa yaabä naaxwiinän, mänit hajxy jaduh̄n miädia'aga'añ nébiøch yø'ø to'oxiøjc perfume tøø xyajcuhda'xø'øy. Jaduh̄nds yø'ø to'oxiøjc jahmiedsa'añii.

¹⁴⁻¹⁵ Ja'a Jesús jiamiøødhajxy ja'a nämajmetspä, tu'ug hänajty xiøhaty Judas Iscariote. Mänitä Judas ja'a teedywiindsøn̄hajxy hoy ñäma'ay:

—Mädúhñtiøch hajxy xmiäjúyät cooçh ja'a Jesús hajxy nyajcø'ødägó'øwät.

Mänitä Judas miooyyä hii'xmajc plataxädø'øñ. ¹⁶ Mänit wyiinmahñdyhajty nebiä Jesús yajcø'ødägó'øwät.

¹⁷ Ja'a teh̄m xiøøhadsuujø'ø hajxy hänajty quiuhdujthaty coo ja'a tsajcaagy hajxy hänajty quiay ja'a ca'a tsoomiøødpä. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämejtsä. Mänit miäyajtøøwä:

—Maa hajxy ndsuugáayyämät ja'a pascuaxøøjooty.

¹⁸ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nøcx hajxy cajptooty maačh nmägu'ughajpä tiøjcän. Mänit hajxy mnämä'awät: “Nøm højts nWiindsón miäna'añ cooc tøø yhabáatäxä, y cooc højts yaa ndsuugaya'añ ja'a pascuaxøøjooty maa miičh mdøgootiän.”

¹⁹ Mänit hajxy jiaančh cudiuuñ neby hajxy ñämaayyän. Mänitä jøø'xy hajxy yhädiuuñ.

²⁰ Coo quioodsøøyy, jimä Jesúshajxy hänäjty quiay møødä nämajmetspä. ²¹ Mänitä Jesús miänaañ caaguiujc:

—Tøyhájtäts mijts nnäma'ay cooč mijts mjamiøød tu'jäya'ay xyajcø'ødägø'øwa'añ maačh nmädsipän.

²² Mänit hajxy jiootmadiägøøyy. Mänit hajxy tiägøøyy yajtøøbä:

—Wiindsón, nej, høøch je'ejä.

²³ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Ja'ačh tu'ugtexy xmiøødcaamiujpä, jé'ečhäts jaduñ xyajcø'ødägø'øwaamb. ²⁴ Jadúhnhøch njada'añ nhabeta'añ, høøch ja'a Diosquexypä, nebiä Diosmädia'agy jaduñ miäna'añän. Pero jaančh tehñ chaačhpøgaamb jaaya'ay häyoobä ja'ačh tøø xyhawaanø'øyäbä. Mejor häxøpy tøø quia'a miñ tøø quia'a ca'ay.

²⁵ Mänitä Judas miänaañ, ja'a hänäjty tøø yhawaanø'øyäbä:

—Wiindsón, nej, høøch je'ejä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Miičh je'e.

²⁶ Jimnä hajxy hänäjty quiayñä, mänitä Jesús tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp yejcy. Mänitä tsajcaagy qyijwa'xy. Mänitä jiamiøød miooyy. Mänit miänaañ:

—Cay hajxy; jaduñ mäwiin hädaa tsajcaagy nébiøchä nni'x nébiøchä ngopcän.

²⁷ Mänitä Jesús taza quionø'cy. Mänitä Dioscujú'uyäp yéjcumbä. Mänitä jiamiøød ja'a taza miooyy. Mänitä Jesús miänaañ:

—Hu'ug hädaa vino hajxy nägøxiä.

Mänitä vino hajxy yhuucmujcy tu'ugtaza.

²⁸ Mänitä Jesús miänaangumbä:

—Jaduhñ mäwiin hädaa vino nébiöçhä nnø'tiän. Hi-jxtahnd jaduhñ cooçhä jemýguiuhdujt nyajwiimbäd-søma'añ cooçhä jäya'ayhajxy may nnähho'tu'uda'añ, cooç jaduhñ nyajnäwha'adsaanä ja'a piojpä quiädieey.

²⁹ Pero nnämäabiöç mijts cooçhä hädaa vino nga'a huuctägatsa'añ høxtä cóonøch hānajty tøø nho'ogy. Mänítøch mijts jaduhñ nmøødhuucmujtägatsa'añ jim maaçhä nDeedy jaduhñ yhane'emiän.

³⁰ Mänitä Dioshøy hajxy yhøøyy. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a Olivostuñän. ³¹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Hädaa coods, cábøch mijts ja'a nmädia'agy hajxy hoy xmiäbøgáanänä. Mänítøch hajxy jaduhñ xñähgue'ega'añ. Jaduhñä Diosmädia'agy miäna'añ: “Nyagho'ogáambiöç ja'a meegcueendähajpä. Mänitä meeghajxy xii yaa ñøcxø'øwa'añ.” ³² Pero cooçhä hānajty tøø njujyp-iöcy, mänítøch nnøcxø'øga'añ jim Galilea; mänit mijts høxhaam mnøcxa'añ.

³³ Mänitä Pedro miänaañ:

—Hoy miiçh hajxy nägøxiä xjia nähgué'egät, cábøch miiçh nnähgué'egät.

³⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøyhájtøch miiçh nnäma'ay, coo ja'a tseey hānajty quia'a ya'axyñä hädaa coods, tøø miiçh hānajty tægøøghooc mnijjögapxyii cóogøch tyijy jaduhñ xquia'a hiçxiä.

³⁵ Mänitä Pedro miänaañ:

—Hóyhøch miiçh näguipxy nja møødhó'ogät, cábøch jaduhñ nnijjögapxøjät.

Jaduhñ hajxy nägøxiä piamánaambä.

³⁶ Mänitä Jesús hajxy miejch maa hänajty xiøhatiän Getsemaní. Mänitä Jesús miänaañ:

—Yaa hajxy høxta'ag naaxwiin; nõcxyhöch jimhaamby nhuuc Diospa'ya'axy.

³⁷ Mänitä Jesús ja'a Pedro wioonøcxy hawiing mөөдä Zebedeo yhuunghajxy nämetscä. Mänitä Jesús tiägøøyy jootmayhjäpä hoyhoy. ³⁸ Mänit miänaañ:

—Jaančh tehñ jootmayhájpøch jaduhñ. Jadúhñhöch nniñiäwø'øyii nebiä ho'ogaambän. Yaa hajxy mmäh-mó'owät. Tsøg hajxy jujcy hjtäm.

³⁹ Mänitä Jesús weeñtiä jiaac nõcxy. Mänit miägutscä-daacy. Mänit Dyiospa'yaaxy:

—Teedy, miičh mee'x, ca'a yhndijy jaduhñ cu ndsaačhpøjcy. Pero ca'a yhöøčhä nguhdujt jaduhñ nyajtunaamby; miičhä mguhdujt nyajtunáañäm.

⁴⁰ Mänitä Jesús wyiimbijty maa ja'a nädägøøgpä hänajty tøø ñähgue'eguiän. Jim hajxy hänajty mia'ay coo ja'a Jesús jim miejch. Mänitä Pedro ñämaayyä:

—Nej, ni tu'horä hajxy jujcy mga'a hida'añä. ⁴¹ Jujcy hajxy mhídät. MDiospa'yá'axäp hajxy jaduhñ nebiä møjcu'u hajxy jaduhñ xquia'a jøjcapxó'owät. Jia tsojpiä mjoothajxy jaduhñ coo hajxy jujcy mhídät, pero ja'a mni'x ja'a mgopc-hajxy jaduhñ ca'a mee'xtugaamb.

⁴² Ja'a miämetsc-hoocpä Jesús ñøcxy Diospa'yaaxpä:

—Teedy, miičh mee'x, cábøch ndijy jaduhñ cu ndsaačhpøjcy. Pero ween miičhä mguhdujt nyajtunäm.

⁴³ Mänit wyiimbjycumbä maa ja'a Pedrohajxiän. Tøø hajxy hänajty miaahó'cumbä. Jaančh tehñ mia'awaamb hajxy hänajty hanaxiä. ⁴⁴ Mänitä Jesús ñähgueécumbä. Mänit ñøxcumbä miädägøøghoocpä Diospa'yaaxpä. Mänit jaduhyyä miänángumbä. ⁴⁵ Mänit miéjtscumbä maa ja'a Pedrohajxiän. Mänit miänaañ:

—Ma'awxä hajxy, poo'xxä hajxy. Tøøds je'e yhabaady cooçh hajxy xyajcø'ødägø'owa'añ maa ja'a cubojpä cugädieejäya'ayän, høøçh ja'a Diosquexypä. ⁴⁶ Pädø'og hajxy, jamds hajxy. Xiids je'e myiñ ja'a høøçh jaduñ xyegaambä.

⁴⁷ Mädiaacnä ja'a Jesús hänajty coo ja'a Judas miejch, ja'a Jesús hänajty tøø miøødwädítiäbä ja'a miämajmet-spä. Jaançh tehñ miay ja'a jäya'ay hänajty miøødä, pujxtmøødpä, paxycappä. Ja'a teedywiindsøn hajxy jaduñ quejx møødä martuumädøjc. ⁴⁸ Ja'a Judas ja'a Jesús hänajty yegaamb. Tøø ja'a Judas ja'a jäya'ay hänajty ñäma'ay:

—Ja'a høøçh hänajty ndsu'xaambiä, je'eds hajxy mmädsäp.

⁴⁹ Mänitä Jesús ja'a Jesús ñämejch. Mänitä yajpoo'xy. Mänit chu'xy. ⁵⁰ Mänitä Jesús miänaañ:

—Mägu'ughajpä, tiich xwia'ana'añ.

Mänitä Jesús hajxy miajch.

⁵¹ Mänitä Jesús jiamioød ja'a piujxt jiuu'ty. Mänitä teedywiindsøn mioonsä tu'ug tiaatspujxtúutäxä.

⁵² Mänitä Jesús miänaañ:

—Cuyugø'ow yø'ø mbujxt. Pønjaty jaduñ päðø'p pujxthaam, jaaná pujxthaam yho'ogaambä. ⁵³ Nej, caj miich mnajuø'øyä, cooçhä nDeedy jaduñ nnämä'awät cooçh ween xpiuhbety, mänitøch ja'a mioonsä tsajpootypä milhaam xyajnäguéxät. ⁵⁴ Pero cooçh jaduñ nnämä'awät, cabä Diosmädia'agy jaduñ tiøjiädät maa jaduñ myiñän cujaay cooçh jaduñ tsipcøxp njada'añ nhabeta'añ.

⁵⁵ Mänitä Jesús ja'a majiäya'ay ñämaayy:

—Pujxtmøød paxycap hajxy tøø mbädø'ogy. Jadúñhøch hajxy tøø xmiach nebiä mee'tspän. Jabom-jabómhøch mijts hijty nyajnähixø'øy tsajtøgooty, y cábøch hajxy mänaa tøø xmiach. ⁵⁶ Pero páadyhøch

jaduh_n njaty nhabety, jaduh_nä Diosmädia'agy jaduh_n tiöjiädät, nebiä Diosquexypähajxy jecy quiujahyyän.

Mänitä Jesús jiamiøødhajxy quiøxy päyø'cy. Nidiuhmä Jesús jaduh_n ñähgüecä.

⁵⁷ Mänitä Jesús yajmejtsä maa ja'a Caifäs tiøjcän, ja'a möjcuहुdujtmøødpä maa ja'a teedyhajxiän. Jimä ley-yajnähiøøbiähajxy hänajty tøø yhamugø'øy møødä martuumädøjc-hajxy. ⁵⁸ Ja'a Pedro, jäguemjuøøby hänajty pianøcxy. Mänit jii by tiägøøyy maa ja'a Caifäs tiøjwiingän. Mänitiä yhäxtaacy maa ja'a policiahajxiän. Yhixaamby hänajty je'e nebiä Jesús hänajty tiuna'añii.

⁵⁹ Ja'a Jesús, tøø hänajty yajtøjtägø'øyii maa ja'a teedywiindsøn_nhajxy hänajty tøø yhamugø'øyän møødä ley-yajnähiøøbiähajxy møødä möjtøjc-hajxy. Jiiby hajxy hänajty wyiinmahñdyhaty nebiä Jesús hajxy jaduh_n ñähøønó'øwät, hoy jaduh_n quia'a ja tøyyä, nebiä Jesús hajxy jaduh_n yajyagho'ogøøjät. ⁶⁰ Pero cabä tøyhajt hajxy piaaty, hoy jäya'ay may jia wi'i ñähøønøøyy. Mänitä hønndaacpä metsc piädsøømy. ⁶¹ Mänit hajxy miänaañ:

—Nø_m yø'ø craa miänaañ coogä Diostøjc jaduh_n yajma'ada'añ; mänitac cumaaxc wiingpä yajpädø'øgångumbä.

⁶² Mänitä teedywiindsøn_n tiänaayyø'cy. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Nej, caj mhadsowa'añä. Tii hajxy jaduh_n coo xñäxø'øwø'øy.

⁶³ Pero cabä Jesús waamb ñä'a mänaañ. Mänitä teedywiindsøn_n miänángumbä:

—Ja'a Dioscøxpä miič ja'a tøyhajt myégät; højts hawáañac pø tøyhajt jaduh_n coo miič ja'a Dios tøø xquiexy, coo ja'a Dios xyHuunghaty.

⁶⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tøyhajt jaduhn nej miich mmäna'aañn. Jadúhnhöch mijts nnämaabiä, hööch ja'a Diosquexypä, cooch hajxy xyhixa'aañ häña'a maa ja'a Dios yhahooyhaampiän, ja'a mäjaamødpä; y cooch jaduhn nmänajtägatsa'aañ jocjooty.

⁶⁵ Mänitä teedywiindsön ja'a wyit quiø'ch. Paady quiø'ch coo hänajty yhawa'anda'agy. Mänit miänaañ:

—Tø hädaa craa quiaptägoy ja'a Dioscöxpä. Tii tes-tigo hajxy njaac wáanämät. Hamdsoo hajxy tø mmädoy nej tø quiaptägoyyän. ⁶⁶ Neby hajxy mmäna'aañ.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Tø jaduhn quiaptägoy ja'a Dioscöxpä; ween yho'-ogy.

⁶⁷ Mänitä Jesús wyiingudsujøyyä. Mänit wiojpä. Mänit wyiingugoxøyyä. ⁶⁸ Mänit ñämaayyä:

—Pø tøyhajt jaduhn coo Dios tø xquiexy, najuø'ow pøn tø xquioxy.

⁶⁹ Jimnä ja'a Pedro hänajty yhäña'ay tøjwiing. Mänitä Pedro ñämejtsä to'oxymoonsä tu'ug. Mänit ñämaayyä:

—Miich ja'a Jesús hijty mmødwädijpy, túhmäts, ja'a Galileatsohmbä.

⁷⁰ Mänitä Pedro ñijiøgapxä maa ja'a jäya'ayhajxiän:

—Pätiidä jaduhn mnä'ä mädiaacypy.

⁷¹ Tøjpädsømáannäp ja'a Pedro hänajty, mänit yhixägumbä ja'a to'oxymoonsä tu'ug. Mänitä moonsä ñämaayy ja'a hajxy hänajty jimbä:

—Yø'ø mixy ja'a Jesús hijty mødwädijp ja'a Nazarettsohmbä.

⁷² Jadähooc ja'a Pedro ñijiøgapxä:

—Tøyhajt, cáböch ja'a craa nhixiä.

⁷³ Mänitjuøby ja'a Pedro ñämáayyägumbä, ja'a hajxy hänajty jimbä:

—Tøyhajt jaduñ coo miich ja'a Jesús hijty mmøødwädity; jaduñ miich mmädiaacpä nebiä Galileatsohmän.

⁷⁴ Mänitä Pedro miänaañ:

—Pø cábøch tøyhajt nmädia'agy, wéenhøch ja'a Dios jaduñ xyajcumädoy. Cáboch ja'a craa nhixiä.

Tuunä ja'a Pedro jaduñ ñä'ä mänaañ, mänitiä tseey yaaxy. ⁷⁵ Mänitä Pedro quiøxy jahmiejch nebiaty ja'a Jesús hänajty tøø miäna'añän: “Cajnä ja'a tseey hänajty ya'axy, tøø miich hänajty tägøøghooc mnijjogapxyii cóogøch tyijy xquia'a hixiä.” Mänitä Pedro jim chohñ. Mänit tiägøøyy jøøbiä hoyhoy.

27

¹ Coo jibøøyy, mänitä teedywiindsøn

hajxy

 quiojyquiapxytiuuñ møødä martuumädøjc-hajxy nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät. ² Mänitä Jesús hajxy cø'øxoch hoy ya-jcø'ødägø'øy maa ja'a Poncio Pilatän, ja'a hänajty tuumbä gobernador.

³ Ja'a Judas ja'a Jesús hänajty tøø yhawaanø'øy. Coo ja'a Judas yhjxy coo ja'a Jesús hänajty yagho'oga'añii, cabä jioot jaduñ ñä'ä møc-hajty. Mänitä hii'xmajcpä plataxädø'øñ hoy yajwiimbity maa ja'a teedywiindsøn

hajxiän

, maa ja'a martuumädøjc-hajxiän. ⁴ Mänit miänaañ:

—Tøøch jaduñ ngädieey coöchä craa ho'cøøc tøø nhawaanø'øy, ja'a cajpä pojpä cädieemiøødpä.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ca'a yhøjts ngüeendä yø'øduhñ. Miiçh mgüeendä yø'øduhñ.

⁵ Mänitä Judas ja'a xädø'øñ ñajtsxäbapøøyy jiiiby tsajtø-gooty. Mänit hoy ñiyo'tøøyyänä.

⁶ Mänitä teedywiindsøn ja'a xädø'øñ hajxy pyiwø'cy. Mänit hajxy miänaañ:

—Cab hädaa xädø'øñ hajxy hawiinmats nbädaacämät maa ja'a xädø'øñ hajxy quiuyoxø'øyän, je'eguiøxpä coo jäya'ay jaduħñ tøø tioogyii ho'cøøc.

⁷ Mänit hajxy quiøjyquiapxytiuuñ coo ja'a naax hajxy hänajty jiuya'añ, ja'a xøhajpä Tu'tspojtstaact, ja'a xädø'øñhaam ja'a Judas hänajty hoy tøø ñajtsäbapø'øyäbä. Je'e hajxy hänajty wia'ana'añ cabäsantä maa ja'a jäguembjäya'ayhajxy ñaaxtägø'øwät. ⁸ Coo ja'a naax hajxy jaduħñ jiuuyy ja'a xädø'øñhaam ja'a Judas hänajty hoy tøø ñajtsäbapø'øyäbä, paady jaduħñ xiøhaty Nø'ñaax høxtä jäda'anäbaadyñä. ⁹ Jaduħñdsä tiøjiajty nebiä Jeremías jecy miänaañän, ja'a Diosquexypä: “Mänitä plataxädø'øñ hajxy miooyä hii'xmajc (nebiä judíošhajxy tøø ñägapxiän). ¹⁰ Mänitä tu'tspojtstaact hajxy hoy jiuuy nébiøch ja'a Dios tøø xyhane'emiän.”

¹¹ Mänitä Jesús yajmejtsä maa ja'a gobernadorän. Mänit miäyajtøøwä:

—Nej, miičh ja'a judíošhajxy xguiobiernähajpä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduħñ nej miičh mmäna'añän.

¹² Mänitä Jesús ñähwaambejtä ja'a teedywiindsøñhajxy møødä martuumädøjc-hajxy. Pero cabä Jesús waamb ñälägä mänaañ. ¹³ Mänitä Pilato miänaañ:

—Nej, caj miičh jaduħñ mmädoyyä nebiaty hajxy jaduħñ xñänømiänä.

¹⁴ Pero cabä Jesús ñä'ä hadsooyy; paadiä gobernador jiaančh tehñ yagjuøoyy. Cab hänajty ñajuø'øy nebiaty jaduħñ wyiinmahñdyhädät.

¹⁵ Jaduħñdsä gobernador hänajty quiuhdujthaty coo ja'a tsumyjiäya'ay hänajty tu'ug yhøxmach xøjøoty pøñ ja'a cu'ug jaduħñ ñänømäp coo yhøxmadsøjät. ¹⁶ Jiibiä craa hänajty tu'ug chumyčhäna'ay ja'a xøhajpä Barrabás. Tøø ja'a Barrabás xiøø hänajty wyi'i wia'xy. ¹⁷ Coo ja'a

cu'ughajxy hänajty tøø quiøxy hamugø'øy, mänitä Pilato yajtøøyy:

—Pøñ mijts jaduñ mnänøømby cooçh nhøxmádsät, Barrabás tøgä ja'a Jesús ja'a Cristohajpä.

¹⁸ Ñajuøøbiä Pilato hänajty coo ja'a Jesús jaduñ ya-jcø'ødägøøyyä je'eguiøxpä coo ja'a quiuhdujt hänajty quia'a yajmädsójcäxä.

¹⁹ Jimnä ja'a Pilato hänajty yhäña'ayñä maa hänajty tiuñän, mänitä Pilato quiapxyñäguejxä ja'a tio'oxiójcäm: “Cab jaduñ cu mdsaaçhtiuñ; hoyhäna'c yø'øduñ. Tøøçh haamyquiods haxøøg nguma'ay yø'øgøxpä.”

²⁰ Mänitä teedywiindsøn ja'a cu'ug hajxy jiojcapxøøyy coo ween hajxy miäna'añ coo ja'a Barrabás yhøxmad-søøjät, y coo ja'a Jesús yagho'ogóøjät. ²¹ Mänitä gober-nador ja'a cu'ug miäyajtøøgumbä:

—Mädyii häna'c mijts mnänøømby cooçh nhøxmádsät. Mänit hajxy yhadsooyy:

—Barrabás.

²² Mänitä Pilato yajtøøyy:

—Ja'a Jesúsäts, ja'a xøhajpä ja'a Cristo, nébiøch je'e ndúnät.

Mänit hajxy nägøxiä yhadsooyy:

—Møjpahbet cruzøxp.

²³ Mänitä Pilato miänaañ:

—Tii haxøøgpä jaduñ tøø tiuñ coo jaduñ yagho'ogóøjät.

Mänit hajxy jaduñ yáaxcumbä:

—Møjpahbet cruzøxp.

²⁴ Coo ja'a Pilato jaduñ yhiijxy coo ja'a cu'ugha-jxy hänajty quia'a mädowna'añ, coo hajxy maas hanaxiä yhaamhada'añ, mänitä nøø yujwaañ. Mänit quiø'øbuju cu'ugwiinduum. Mänit miänaañ:

—Ca'a yhøøch jaduḡ mānaamb coo yø'ø hoyhäna'c jaduḡ yagho'ogøøjät; mijts jaduḡ mānaamb.

²⁵ Mänitä cu'ughajxy nägøxiä miänaañ:

—Tøyhajt jaduḡ. Højts jaduḡ mānaamb møød højts nnøøx møød højts nmajc.

²⁶ Mänitä Pilato ja'a Barrabás yhøxmajch. Mänitä Jesús yajwojpä. Mänit yajcø'ødägøøyy coo nøcxy miøj-pahbedyii.

²⁷ Mänitä Jesús yajnøcxä ja'a gobernador soldado-hajxy. Mänitä Jesús jiuḡbigøøyyä ja'a soldadohajxy nägøxiä. ²⁸ Mänitä wyit yajtsíjjäxä. Mänitä tsaptswit yajpägøøyyä. ²⁹ Mänitä haptycoronä piädaacä maa ja'a quiuhduumän. Mänitä paxy yajcø'øgabøøyyä yhaḡooy-haampiäcø'ø. Mänit wyiinjjcädaacä. Mänit wyiingapx-pejtä:

—¡Viva ja'a judíos ja'a guiobiernähajxy, viva!

³⁰ Mänitä Jesús wyiingutsujøøyyä. Mänitä paxy piøjcäxä. Mänit wiojpä quiuhduum. ³¹ Coo yhuuc wi-ingapxpejtäbä, mänit tsaptswit yajtsíjjägumbä. Mänit yhamdsoo wit yajpägøøyyägumbä. Mänit yajnøcxänä maa hänajty miøjpahbeda'añijän.

³² Tu'haamnøcxpä jäya'ay hajxy tu'ug jiojcbaadøøyy ja'a Cirenetsoḡmbä. Simón hänajty xiøhaty. Mänitä Simón ja'a cruz hadsip yajcajtsoowä.

³³ Mänit hajxy miehch maa jaduḡ xiøhatiän Gól-gota. Je'eduhḡ ñänøømby: “Maa ja'a ho'ogyjiäya'aguiopc ñähgäda'aguiän.” ³⁴ Mänitä Jesús tsaatyñøø jia yaghuucä ja'a jaanč tehḡ tiahḡbä. Coo jaduḡ yhuucmajch, cab jaduḡ chojcy.

³⁵ Mänitä Jesús miøjpahbéjtänä cruzcøxp. Mänitä soldadohajxy yhäyø'cy dadoshaam nebiä Jesús ja'a wyit hajxy yajwá'xät. Jaduḡndsä tiøjiajty nebiä Diosquexypä jecy miänaañän: “Dadoshaam hajxy yhäyø'cy nébiøch

nwit hajxy jaduhñ xyajwá'xät.” ³⁶ Mänitä soldadohajxy jim yhøxtaacy nebiä Jesús hajxy jaduhñ wyiinhäñá'awät. ³⁷ Mänit hajxy jim yuugjahy cruzcuhduum tiiguiøxp ja'a Jesús coo tøø miøjpahbedyii: “Jesús hädaa, ja'a judíos guobiernohajxy.”

³⁸ Jimä mee'tspä metsc miøjpahbéjtäbä. Cujc ja'a Jesús miähmøyy, tu'ug hanajtyhaamby, tu'ug hahooyhaamby. ³⁹ Ja'a jäya'ayhajxy hänajty najxpä, wyi'i wyiingapxpejpy hajxy hänajty møød hajxy hänajty wyi'i quiuhjägøñ. ⁴⁰ Jaduhñ hajxy hänajty ñiñäma'ayii:

—Ja'a, miich jaduhñ mänaañ coo mahñdy ja'a tsajtøjc myagjida'añ, y cumaaxc mahñdy mhädiuna'añ wiingpä. Niyajmänacøjätš hamdsoo pø tøyhajt jaduhñ coo miich Dios xyHuonghaty.

⁴¹ Jaduhñ ja'a teedywiindsøñhajxy piamänaambä møødä ley-yajñähixøøbiähajxy, møødä fariseoshajxy, møødä martuumädøjc-hajxy.

⁴² —Tøø jaduhñ yhuuc wi'i miäyajnähwa'aäch, y caj hamdsoo ñiyajnähwa'adsa'añii. Pø tøyhajt jaduhñ coo jaduhñ guobiernähaty maa ja'a judíoshajxiän, ween jaduhñ hamdsoo ñiyajmänaqyii cruzcøxp neby højts jaduhñ nmäbøjcämät. ⁴³ Jaduhñ tøø xnämäayyäm coo yHuonghadyii ja'a Diósäm y coo ja'a Dios jaduhñ cwieendähada'añ. Pø tøyhajt jaduhñ coo ja'a Dios jaduhñ jiaanč tsocy, ween jaduhñ yajnähwa'aäch.

⁴⁴ Jaduhñdsä mee'tspähajxy piamänaambä, ja'a hajxy jim møjpahbetypä cruzcøxp.

⁴⁵ Mänitcujiyxioø ja'a naaxwiimbä wyiingood-søyy. Tägøøghorä jaduhñ yhjity wiingoods. ⁴⁶ Mänitmänacyxioø ja'a Jesús møc yaaxy: “Elí, Elí, lama sabactani”, je'eduhñ ñänøømby: Dios mee'x, Dios mee'x, tiich jaduhñ coo tøø xñajtshixø'øy.

⁴⁷ Ja'a hajxy hānajty jim wi'i tiānaabiä, coo hajxy jaduñ miädooyy, mänit hajxy näje'e miānaañ:

—Elías yø'ø craa jaduñ jia wi'i miøjyaaxyp.

⁴⁸ Mänit tu'jäya'ay xo'od hoy quioñ päyø'øguiä. Mänit quiumadsøyy ja'a tsaatyñøøxunjooty. Cøjx je'e chomø'øy. Mänit paxy yagjøjwøønøøyy ja'a xo'od. Mänitä Jesús yaghaguubøøyyä neby jaduñ miúugät.

⁴⁹ Mänitä häna'c-hajxy wiingpä miānaañ:

—Huug hahijxnä, ween yhuuc cāhxø'øgy pø minaambä Elías yajnähwa'adsa'añ.

⁵⁰ Mänitä Jesús jadāhooc møc yāaxcumbä. Mänit yho'nä. ⁵¹ Mänitä tsajtøjc-hadøødiuc quiøø'tswa'xy cujiä. Cøxp jaduñ quiøø'tsohñ. Mänitä hujx ñajxy. Mänitä tsaa jaduñ wia'xy. ⁵² Mänitä ho'ogyjiäya'ajiut may yhawaach. Mänitä ho'ogyjiäya'ayhajxy may jiuypiojcy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hānajty tøø miäböquiäbä. ⁵³ Coo ja'a Jesús hānajty tøø jiuypiojcy, mänitä ho'ogyjiäya'ay-hajxy yhawa'adspädsøømy, ja'a hajxy hānajty tøø jiuypiojcy. Mänit hajxy quiajptägøøyy Jerusalén. Jim hajxy jaduñ yhiixä nämay.

⁵⁴ Jimä soldadowiindsón ja'a Jesús hānajty cwieendāhaty møødä soldadohajxy. Coo ja'a tsø'ty hajxy jaduñ yhiixy, mänit hajxy jiaanč tehñ chāhgøøyy. Mänit hajxy miānaañ:

—Tøyhājtam hijty coo hädaa craa hijty Dyioshuungä.

⁵⁵ Jimä tajiäya'ay ja'a Jesús hajxy hānajty wyi'i ñähee-bø'øy jäguemduum. Jimä Jesús hajxy hānajty tøø piadsoñ Galilea. Tøø hajxy hānajty piuhbety. ⁵⁶ Jimä María hānajtypä ja'a Magdalatsohmbä, møødä María ja'a Jacobo tiajhajxy, møødä Zebedeo tio'oxiojcy. ⁵⁷ Coo quioodsøøyy, mänitä mäyøøjäya'ay tu'ug miehch, ja'a xøhajpä José. Jim hānajty chooñ Arimatea. Pianócxäbä ja'a Jesús miädia'agy hānajty je'e. ⁵⁸ Mänitä José ja'a

Pilato cuhdujt hoy miäyujwa'añ coo ja'a ho'ogyjiäya'ay yajmänácät cruzcøxp. Mänitä José ja'a cuhdujt miooyä. ⁵⁹ Mänit jadhñ yajmänajcy. Mänitä poobwit yajnähbijty. ⁶⁰ Mänit jadhñ jiiby piädaacy tsaajutjooty ja'a naamdajypä. Paadiä José ja'a tsaajut hänajty tøø yajtajyii, jiiby hänajty piäda'aga'añii coo hänajty tøø yho'ogy. Mänitä tsaajut yhahämoomtägooyy tsaahaam maa ja'a Jesús hänajty tøø ñaaxtägø'øyän. Mänitä José wyiimbijty. ⁶¹ Jimä María Magdalatsohmbähajxy miähmøoyy møødä María tu'ugpä. Jim hajxy hänajty yhäña'ay maa ja'a Jesús hänajty tøø ñaaxtägø'øyän.

⁶² Viernes ja'a Jesús jadhñ yho'cy. Cujaboom ja'a teedywiindsøn'hajxy miehch maa ja'a Pilatän møødä fariseoshajxy. ⁶³ Mänitä Pilato ñämaayyä:

—Miičh møjteedy, ja'a craa häxøoy hó'cäbä, tøø hijty miäna'añ cooc tyijy cumaaxc hijty jiuypioğa'añ. Pero nä'ä hñhndaac jadhñ. ⁶⁴ Entonces, quex ja'a soldado jim maa tøø ñaaxtägø'øyän, jadhñ hajxy jadhñ jim yhadänä'awät jadu'tsuhm. Jadhñdsä Jesús miägu'ughajpä ja'a ñaaxni'x hajxy nøcxy quia'a yajpadsøömä. Jadhñdsä cu'ug hajxy quia'a nämá'awät cooc tyijy tøø jiuypioçy. Maas hanaxiä hajxy jadhñ cu yhñhndaacy quejee ja'a Jesús hijty yhñhnda'aguiän.

⁶⁵ Mänitä Pilato miänaañ:

—Xiidsä soldadohajxy. Ween hajxy jim nøcxy yhadäna'ay neby jadhñ quia'a pädsómät.

⁶⁶ Mänit soldadohajxy jim quiejxä hadänaabiä. Mänitä tsaajaxxy xiojjooyy ja'a jim hämoomnaabiä maa ja'a tsaajuthaawän. Mänit hajxy jim miähmøoyy.

28

¹ Cujaboom näxøø jopyñä, mänitä María Magdalatsohmbä jim miehch maa ja'a Jesús hänajty

tøø ñaaxtägø'øyän mөөдä María tu'ugpä. ² Mänitiä hujx mөc ñajxy. Jimä Dios ja'a mioonsä hänajty tu'ug tiäna'ay. Tsajpootyp hänajty tøø chooñ. Mänitä tsaa jiohämoomy ja'a hijty hijpä juthaguum. Mänitä yhöxtaacy tsaanähgөxp. ³ Jaančh tehм yhaamb hänajty je'e. Jaančh tehм pioob ja'a wyit hänajty. ⁴ Coö ja'a soldado ja'a Diosmoonsä hajxy yhijxy, mänit hajxy tiägөөyy tsäyuubiä. Jaančh tehм chähgөoby hajxy hänajty. Mänit hajxy quiädaayy. Jaduhñ hajxy miähmөөyy nebiä ho'ogypiän. ⁵ Mänitä Maríahajxy ñämaayyä ja'a Diosmóonsäm:

—Ca'a hajxy mdsähgө'өy. Nnajuөbich jaduhñ coö ja'a Jesús hajxy mhөxta'ay, ja'a hijty tøø miөjpahbedyí-jäbä. ⁶ Cabä jii; tøø jiuypioocy neby hijty tøø miäna'añän. Min hajxy huug hiх maa tøø ñaaxtägø'øyän. ⁷ Coö hajxy jaduhñ mhíxät, mänitä miägu'ughajpä hajxy nөcxy paquiä mhawaanä coö jaduhñ tøø jiuypioocy, coö jaduhñ ñөcxø'oga'añ Galilea. Jim hajxy jaduhñ mbaada'añ. Jaduhñhöch mijts nhawáañäm.

⁸ Mänitä Maríahajxy hoy yhixy paquiä maa ja'a Jesús hänajty tøø ñaaxtägø'øyän. Jíibädä hajxy chähgө'өy, jíibädä hajxy xioonda'agy. Mänitä miägu'ughajpä hajxy hoy yhawaanä päyө'өguiä. ⁹ Tu'haamnөcxpä ja'a Jesús ñäguehxtө'өxy. Mänitä Maríahajxy yajpoo'xä. Mänitä Jesús hajxy wyiingumedsөөyy. Mänit hajxy tiecymiämäneñөөyy. Jaduhñ hajxy wyiingudsähgөөyy. ¹⁰ Mänit hajxy ñämaayyä:

—Ca'a hajxy mdsähgө'өy. Nөcxhöch ja'a nmägu'ughajpä hajxy hawáañac coö hajxy jim ñөcxät Galilea, coöch hajxy jim xpiaada'añ.

¹¹ Coö ja'a Maríahajxy hänajty tøø wyiimbity maa ja'a Jesús hänajty tøø jiuypioquiän, mänitä soldadohajxy näje'e ñөcxy cajpooty, ja'a hajxy

hänajty tøø yhadänä'ayäbä. Mänitä teedywiindsøn hajxy hoy yhawaanä nebiaty hajxy hänajty tøø yhixy. ¹² Mänitä teedywiindsøn hajxy hoy miøødmädia'agy ja'a martuumädøjc-hajxy neby hajxy jaduñ quiojyquiapxytiúnät. Mänitä soldado xädø'øñ hajxy may miooyyá. ¹³ Mänitä soldadohajxy ñämaayyá:

—Jaduñ hajxy mmänä'anät coo hajxy coods mmaa-ho'cy, y coo ja'a Jesús ja'a miägu'ughajpähajxy hoy ya-jpädsomyii. ¹⁴ Y coodsä gobernador jaduñ miädoyhádät, højts jaduñ nyajmábögäp. Jaduñ hajxy xquia'a capx-páadät.

¹⁵ Mänitä soldado ja'a xädø'øñ hajxy wyiingpøjcy. Mänit hajxy hoy jiatcø'øy neby hajxy hänajty tøø ñäma'ayiiján. Jaduñdsä judíoshajxy miädia'agyñä høxtä jäda'anäbaadyñä.

¹⁶ Mänitä Jesús miägu'ughajpähajxy jim ñøcxy Galilea, ja'a nämajtu'ugpä. Mänit hajxy jim miejch maa ja'a tunän maa ja'a Jesús hänajty tøø ñägapxiän. ¹⁷ Coo ja'a Jesús hajxy yhiixy, mänit hajxy wyiingudsähgøøyy, hoy hajxy hänajty näje'e quia'a ja mábøcy hamuumdu'joot. ¹⁸ Mänit hajxy wyiingumedsøøyyä. Mänit hajxy ñämaayyá:

—Tøøchä Dios cuhdujt cøxiä xmio'oy jim tsajpootyp, møød hädaa yaabä naaxwiin. ¹⁹ Nøcx hajxy wiinduhmy-hagajpt. Yajwiingapxø'øw hajxy nébiøch nmädia'agy hajxy xmiäbøjcät. Jaduñ hajxy myajnábetät ja'a Diosteedy-cøxpä, møødä høøchcøxpä, møødä Dioshespíritucøxpä. Høøch ja'a Dios xyHuunghajp. ²⁰ Jaduñ hajxy myajnáhixó'øwät coo hajxy jaduñ miäbögät nebiátyhöch mijts tøø nhane'emiän. Mjahmiédsäp hajxy jaduñ coöch mijts nmøødhida'añ cøjxta'axiøø høxtä coonä naaxwiimbä wyiimbídät.

El Nuevo Testamento en mixe de Guichicovi **New Testament in Mixe, Isthmus (MX:mir:Mixe, Isthmus)**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Isthmus

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Guichicovi [mir], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Isthmus

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 9 Oct 2020

4e564219-157f-5807-b810-47a15308b8b8